

Kartläggning av brott i nära relation och sexualbrott

Polisområde Fyrbodal

Författare

Therése Björkman

Saknummer

429

Foto

Lars Hedelin

Utgivare

Polismyndigheten, 2020

Diarienummer

A.062.824/2020

Tryck

Polisens tryckeri, Stockholm

Denna kartläggning har genomförts på uppdrag av polisområdeschef Fyrbodal, Lars Eckerdal. Polisens regleringsbrev och verksamhetsplan för 2019 slår fast att polisen ska intensifiera arbetet med *särskilt utsatta brottsoffer*. Under 2019 beslutades som en direkt konsekvens av satsningen om förstärkta insatser för målgruppen i syfte att stärka upp och kvalitetssäkra utredningsarbetet. Antalet inkomna ärenden i PO Fyrbodal för ärendetyperna brott i nära relation och sexualbrott har enligt intern statistik legat högt och ökat över tid. I syfte att polisområdet och även svensk polis generellt ska kunna arbeta effektivt inom det brottsförebyggande och brottsutredande uppdraget krävs ökad kunskap om bakomliggande orsaker.

Avsikten med genomförd kartläggning har varit att kartlägga ärendeinflödet i PO Fyrbodal samt att jämföra ärendeinflödet med andra jämförbara polisområden. Ytterligare syfte har varit att undersöka eventuella gemensamma drag och mönster hos såväl målsägande som misstänkt. Rapporten har genomförts som en undersökande kartläggning av tillgängliga polisiära- och offentliga data och har avgränsats till att omfatta ärenden som inkommit under perioden 2016-01-01 till 2018-12-31 för brott i nära relation (polisen) och perioden 2016-01-01 till 2019-12-31 för sexualbrott (målsägande 15 till 17 år samt 18 år och äldre). Inkluderade polisområden: PO Fyrbodal, PO Halland samt PO Skaraborg.

Då brottens och våldets karaktär avseende brott i nära relation och sexualbrott i viss utsträckning skiljer sig åt presenteras resultaten i två (2) delrapporter. Delrapport ett (1) berör brott i nära relation, delrapport två (2) berör sexualbrott.

❖ *Jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare som genom deltagande på olika sätt möjliggjort arbetet. Ett särskilt tack vill jag rikta till polisområdeschef Lars Eckerdal för det förtroende och engagemang han gett och till T.f Kanslichef Sanela Kacapor för inkludering och motivation. Jag vill även rikta ett mycket stort tack till Petra Daleljung samt Stefan Jarlhage som båda bidragit med viktiga statistiska kunskaper och reflektioner vilka varit avgörande för såväl förståelse som genomförande. Tack också till Jessica Lundberg-Blondin, korrekturläsning och Tomas Seger, layout.*

Therese Björkman
Uddevalla 2020-04-30

SAMMANFATTNING

Resultaten från delrapport 1 och delrapport 2 har visat på ett antal faktorer som kan förklara del av det ökade/ höga ärendeflödet för brott i nära relation respektive för sexualbrott. Kartläggningen har också visat på ett antal olika mönster och gemensamma drag hos både gruppen målsägande och hos gruppen misstänkta. Kartläggningen gör inte anspråk på några fullständiga förklaringsmodeller och beskrivna resultat bör betraktas som indikationer och som underlag för fortsatta studier.

DELRAPPORT 1: Brott i nära relation

- Företrädare från polis och för externa aktörer lyfter framförallt organisatoriska, preventiva och kulturella faktorer som betydande förklaringsfaktorer till ett ökat inflöde av inkomna ärenden (se beskrivning på sid. 16 – 18). Resonemang som förs bekräftas både i tidigare forskning och i resultat från kartläggningen.
- Andelen som lever i social utsatthet är större i polisområde Fyrbodalen än i jämförda polisområden. Mot den aktuella forskningsbilden samt utifrån genomförd innehållsanalys är det rimligt att anta att en del av det högre inflödet i Fyrbodalen kan bero på social utsatthet (se tabell 12, sid. 32).
- Innehållsanalysen visar att det finns gemensamma drag hos både gruppen målsägande och hos gruppen misstänkt i brott i nära relation. Resultaten påvisar också skillnader i mönster mellan olika former av våld som målsäganden varit utsatt för (psykiskt, fysiskt, sexuellt och hedersrelaterat) (se beskrivning sid. 33 – 35).
- Ekonomiska bekymmer, arbetslöshet, kontakt med socialtjänst och barn i hemmet var vanligt förekommande faktorer i analyserade ärenden. Samtliga mer vanligt förekommande än exempelvis missbruksproblematik (se tabell 12, sid. 32).
- Statistiska begränsningar avseende brottskoder, främst brottskodsgruppering, genererar delvis missvisande resultat. Brottskodsproblematiken är särskilt framträdande vid genomförd innehållsanalys av inkomna ärenden där resultaten visar att endast del av inkomna BINR-ärenden är relationsvåld enligt utredningsdirektivens definition (se tabell 10, sid. 29).

DELRAPPORT 2: Sexualbrott

- Företrädare lyfter framförallt normativa förskjutningar, tillgänglighet, generell låg kunskap, social utsatthet och psykisk ohälsa som förklaringsfaktorer till ett ökat ärendeflöde (se beskrivning på sid. 18 – 21). Resonemang som förs bekräftas både i tidigare forskning och i resultat från kartläggningen.
- Resultaten i delrapport 2 utgår från data för framförallt sexuella ofredanden och våldtäkt samt försök till (för fördelning se tabell 6, s. 30).
- Otydliga samband mellan utsatthet och geografisk fördelning. Som framkommer i delrapport 1 så är andelen som lever i social utsatthet är större i polisområde Fyrbodalen än i jämförda polisområden. I delrapport 2 framkommer att en stor andel av de individer som förekom i analyserade ärenden levde i olika former av psykisk- och social utsatthet. Framförallt i gruppen 15 till 17 år. Det framkom också att avvikande sexualbrottsstatistik i PO Fyrbodalen främst rörde just gruppen 15 till 17 år. Vidare studier föreslås (se s. 27-28 samt s. 34 och framåt).
- Innehållsanalysen visar att det finns gemensamma drag hos både gruppen målsägande och hos gruppen misstänkt avseende sexualbrott. Resultaten indikerar också skillnader mellan gruppen 15 till 17 år respektive gruppen 18 år och äldre (se s. 30 och framåt).
- Psykisk ohälsa, psykiatriska diagnoser, insats av socialtjänst, alkoholbruk, digitala brott och brottsplats bostad var vanligt förekommande faktorer i analyserade ärenden (se tabell 7,8,9 och 10, s. 31-32).
- Resultaten i delrapport 2 har i hög utsträckning påverkats av ett begränsat informationsinnehåll i analyserade ärenden (se s.41 och framåt)
- Sexualbrottslagstiftningens senare förändringar har i hög grad påverkat brottskodsutvecklingen. Resultaten från genomförd kartläggning indikerar inte att aktuella brottskodsförändringar i någon uppenbar utsträckning påverkat ärendeflödet i stort.

DELRAPPORT 1.
BROTT I NÄRA RELATION

Innehåll

1. INLEDNING.....	5
2. DEFINITION AV BROTT I NÄRA RELATION (ER).....	5
3. SYFTE	7
4. METOD	7
4.1 GENOMFÖRANDE AV ANALYS AV TILLGÄNGLIGA POLISIÄRA DATA	8
4.2 GENOMFÖRANDE AV INNEHÅLLSANALYS.....	8
5. TEORETISK ÖVERSYN.....	9
5.1 VÅLDETS KARAKTÄR.....	11
5.2 RAPPORTERAD UTSATTHET.....	12
5.3 RISKFAKTORER	15
6. SAMMANSTÄLLNING FRÅN SAMTAL MED FÖRETRÄDARE.....	16
7.1 GEOGRAFISKT FÖRDELNING	22
7.2 DEMOGRAFISKA OCH SOCIALA FAKTORER.....	23
7.3 BROTTSKODER	25
7.4 ICKE BINR UNIKA BROTTSKODER.....	28
7.5 ÄRENDEFÖRDELNING.....	30
7.6 ANMÄLNINGSBENÄGENHET	30
8. RESULTAT FRÅN INNEHÅLLSANALYS.....	31
8.1 PSYKISKT VÅLD	33
8.2 FYSISKT VÅLD	33
8.3 SEXUELLT VÅLD	34
8.4 HEDERSRELATERAT VÅLD.....	34
9. ÖVRIGA INTRESSANTA RESULTAT	35
10. SAMLAD BEDÖMNING.....	37
11. FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER.....	40
12. BEGRÄNSNINGAR.....	41

1. INLEDNING

Våld i nära relation är unikt i sin karaktär då det kännetecknas av att offret har en nära och ofta stark emotionell relation till förövaren. En av de största svårigheterna med att utreda brott i nära relation kännetecknas just av de starka emotionella band som ofta förekommer mellan offer och förövare samt av att våldet oftast förekommer inomhus, i offrets egen hemmiljö. Det försvårar generellt såväl utredningsarbetet som offrets möjlighet och benägenhet att bryta sig loss från den destruktiva miljön. Våldet tenderar även att eskalera i både omfattning som allvarsgrad över tid vilket ytterligare försvårar för offret att frigöra sig.

FN:s deklaration (1993) om avskaffande av allt våld mot kvinnor har haft en stor inverkan på Sveriges arbete mot framförallt mäns våld mot kvinnor. Deklarationen uppmanar berörda stater att lagstifta mot våldet samt att utarbeta handlingsplaner och förhållningssätt i syfte att förebygga mäns våld mot kvinnor. Deklarationen har sedan dess införande haft stor inverkan på det systematiska arbetet mot framförallt mäns våld mot kvinnor men har även lyft våld i nära relation generellt. Som ett led i regeringens jämställdhetsarbete presenterades 2016 en skrivelse innehållande en nationell strategi med syfte att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor primärt men även våld i nära relation generellt (2016/17:10). Under de senaste åren har olika myndighetsrapporter indikerat en konstant ökning av brott mot särskilt utsatta brottsoffer, således även inom brott i nära relation.

2. DEFINITION AV BROTT I NÄRA RELATION (ER).

Definitionen brott i nära relationer inkluderar alla former av våld mellan närstående men det finns ett antal faktorer som påverkar hur kunskapen kring brott i nära relationer presenteras och definieras. I stora delar av forskningen används begreppet *våld* i nära relation framför *brott* i nära relation. Innebörden i begrepp som är till synes lika kan dock variera beroende på vetenskaplig disciplin, metod- och urval samt övriga eventuella avgränsningar som exempelvis tidsperiod, kön, utsatthet (period), statistisk data, insamlingsmetod med mera. Ur ett svenskt (rättsligt) perspektiv kan skillnaden mellan begreppet *våld* i nära relationer och *brott* i nära relationer bedömas vara marginellt då våldsutövande per definition är straffbart i Sverige.

Inom forskningen förekommer ofta definitions-avgränsningar av olika karaktär, avgränsningar som kan röra sig om allt från endast kärleksrelationer mellan två individer vilken ska ha pågått en viss minsta tid till att inkludera andra närstående relationer som

exempelvis barn-förälder. Mer sällsynt förekommande avgränsningar är definitioner som inkluderar övriga nära relationer som mor- och farföräldrar, syskonrelationer eller annan nära släkting-relation. En bred definitionshantering riskerar missvisande och inkonsekventa resultat samt svårigheter att skapa en tydlig forskningsöversikt med jämförbara resultat. Beskriven problematisering kring definitionshantering och förekomsten brott i nära relation är bra att ha i beaktande vid fortsatt genomläsning.

I genomförd kartläggning har polisens interna utredningsdirektiv som definierar brott i nära relation utifrån ett omfattande perspektiv av olika former av närstående relationer använts som utgångspunkt.

Polisens utredningsdirektiv:

”Med brott i nära relationer avses brott där målsäganden och den misstänkte är närstående enligt följande:

- En person med vilken gärningsmannen har eller har haft ett förhållande med (gift eller har varit gift med eller som sammanbor eller har varit sammanboende under äktenskaplika förhållanden).

- Barn till gärningsmannen, barn till person som gärningsmannen bor eller har bott tillsammans med (styvbarn även familjehemsplacerade barn eller motsvarande) eller personer som är nära släkt med gärningsmannen, t. ex mor, far, syster, bror eller mormor, farmor, morfar, farfar. Normalt innebär detta att gärningsmannen och brottsoffret bor eller har bott tillsammans. Gärningsmannen kan vara kvinna och brottsoffret vara man.

- Man och kvinna som utan att vara sammanboende lever eller har levt i en fast parrelation med vilket avses att förhållandet präglas, har präglats av ”praktiska och känslomässiga bindningar av inte obetydlig varaktighet som kan innebära att ett brottsoffer befinner sig i en särskilt utsatt situation” (NJA 2004 s. 97 och Hovrätten över Skåne och Blekinges dom, B 1822-09).

- Fast samkönad parrelation enligt ovan definitioner i tillämpliga fall.

- Relation mellan personer som utan att bo tillsammans har gemensamma barn

3. SYFTE

Syftet med genomförd kartläggning var att undersöka följande:

- Hur inflödet av ärenden i brott i nära relation har sett ut under angiven period för PO Fyrbodals samt i jämförelse med PO Halland samt PO Skaraborg.
- Vilka eventuella förklaringsfaktorer som kan ligga bakom inflödet av ärenden i brott i nära relation.
- Om det eventuellt finns gemensamma drag hos gruppen målsägande respektive gruppen misstänkta i ärenden inom brott i nära relation.

4. METOD

I syfte att få en överblick kring arbetet med särskilt utsatta brottsoffer har observationer, dialog och samtal förts med företrädare både internt inom polisen och med externa aktörer som på olika sätt arbetar med brott i nära relation. Genom dessa möten och samtal med företrädare har en stor mängd information samlats in och tillsammans med nedan beskrivna steg ett och steg två har informationen legat som grund för steg tre.

- 1- Teoretisk översyn.
- 2- Jämförande översiktsanalys av relevant polisiär – och offentlig data.
- 3- Innehållsanalys av ett antal inkomna ärenden i PO Fyrbodals.

I ett inledande skede har genomläsning av relevant nationell och internationell forskning samt rapporter och undersökningar genomförts. Därefter genomfördes jämförande översiktsanalyser av relevant polisiär – och offentlig data. Granskning av data från det interna polisiära systemet STATUS har genomförts utifrån brottskodsnivå. Kartläggningen har inkluderat PO Fyrbodals, PO Halland och PO Skaraborg. Urvalet för jämförda polisområden baseras på PO Hallands jämförbara befolkningens mängd och PO Skaraborgs geografiska närhet.

Efter en första kartläggning av polisiära data i STATUS genomfördes en innehållsanalys av ett slumpmässigt urval av inkomna ärenden (brott i nära relation, polisen) i PO Fyrbodals. Syftet med innehållsanalysen var att undersöka frekvensen av och relationen mellan olika förklaringsfaktorer till våldsutsatthet- och våldsutövande hos gruppen målsägande (m.ä) och hos gruppen misstänkt (m.t).

Kartläggningen har genomförts utifrån statistik över samtliga inkomna ärenden för brott i nära relation (polisen) i inkluderade polisområden under perioden 2016-01-01 till

och med 2018-12-31 med m.ä från 18 år. Således fokuserar undersökningen inte enbart på mäns våld mot kvinnor och inte heller på samtliga brott i nära relation under angiven tidsperiod. Detta i syfte att kunna inkludera samkönade relationer och för att kartlägga och överblicka hur brott i nära relation karaktäriseras i PO Fyrbodals generellt.

4.1 GENOMFÖRANDE AV ANALYS AV TILLGÄNGLIGA POLISIÄRA DATA

Utgångspunkten för kartläggningen var deskriptiv Verksamhetsuppföljnings (VUP)-statistik för inkomna ärenden i brott i nära relation (polisen) i PO Fyrbodals under perioden 2016 till och med 2018. Statistiken visade på tydliga skillnader mellan PO Fyrbodals och närliggande samt jämförbara polisområden (PO Halland samt PO Skaraborg). I ett inledande skede bidrog Petra Daleljung vid Verksamhetsstyrning och analys (VSA), på förfrågan med en ärendeöversyn på brottskods-nivå för samtliga ärenden under angiven period och utifrån given VUP-statistik. Därefter exkluderades de brottskoder vilka per definition innefattade m.ä under 18 år då denna kartläggning avgränsats till att enbart undersöka inkomna ärenden med m.ä över 18 år. Efter brottskods-exkludering genomfördes ett antal explorativa kartläggningar i STATUS. Inkluderade variabler var bland annat kön och ålder för m.ä samt för m.t, brottsplats, brottskod, brottsdatum och ärendehandläggningsuppgifter. Diarienummer inkluderades i syfte att användas vid urval av ärenden som senare inkluderades i innehållsanalysen. Diarienummer har därefter exkluderats av sekretessskäl.

4.2 GENOMFÖRANDE AV INNEHÅLLSANALYS

En sammanställning av data från teoretisk översikt, ovan beskrivna dataanalys samt enskilda, öppna samtal och fokusgrupps-samtal med företrädare har gjorts.

De faktorer som i beskriven sammanställning har identifierats som mest frekvent förekommande har identifierats som intressanta och därefter definierats för att ligga till grund för innehållsanalysen (se appendix 1).

I denna kartläggning inkluderas hedersrelaterat våld. Hedersrelaterat våld inkluderas eftersom att det i ett tidigt skede lyfts av företrädare som del av det relationsvåldet de möter. Hedersrelaterat våld särskiljs normalt från annat relationsvåld, främst på grund av skillnader avseende bakomliggande kontext och förklaringsmodeller. Dock inkluderas det i genomförd kartläggning då kartläggningen är av explorativ natur och det genom tidig information fanns skäl att tro att även hedersrelaterat våld förekom i undersökt statistik.

Genomförande av innehållsanalysen har skett enligt följande steg:

- Slumpmässigt urval av inkomna ärenden utifrån listade diarienummer (för vidare beskrivning se sid.32).

- Genomläsning av allt tillgängligt utredningsmaterial (Durtvå) i varje enskilt, ärende. Parallellt med genomläsning har förekomst av undersökta variabler redovisats i statistikprogrammet SPSS. Ärenden som har bedömts innehålla för lite information för att kunna besvara undersökta variabler har exkluderats, så har även ärenden som inte begåtts i nära relation enligt angiven definition (för vidare beskrivning se appendix 1).

- Deskriptiva och explorativa analyser i statistikprogrammet SPSS.

Resultaten presenteras genom en frekvenstabell och en resultatbeskrivning av funna samband (korrelationsanalys). Korrelation anger styrkan av ett samband mellan olika variabler och anges som r . För denna analys användes Pearsons korrelationsanalys och sambandsstyrkan har bedömts enligt följande riktlinjer: $r = .00-.09$ är ett obefintligt samband, $r = .10-.19$ anses vara ett svagt samband, $r = .20-.29$ anses vara ett medelstarkt samband, $r = .30$ och uppåt anses vara ett starkt samband (Gignac, & Szodorai, 2016).

5. TEORETISK ÖVERSYN

Ur ett historiskt perspektiv har relationsvåld hanterats som en företeelse som sker i det privata och således även ska hanteras i det privata. Den generella normen har över tid förflyttats till att vara en del av samhällskontraktet och såväl normer, attityder som rättsliga riktlinjer har utvecklats. Brott och våld i nära relation är idag, som beskrivs i inledningen, ett högprioriterat område. Teoretiska perspektiv och förklaringsmodeller kring brott (våld) i nära relation har i stor utsträckning präglats av tidens anda och forskningen kan beskrivas som splittrad.

Strukturellt perspektiv. Könsmaktsordningen fick stor genomslagskraft i Sverige genom publikationen av Slagen Dam 2001 (Lundgren et al., 2001). Slagen Dam presenterade och till viss del implementerade könsmaktsordnings-perspektivet som förklaringsmodell i den svenska debatten. Relationsvåldet beskrivs vara mäns medel att manifesteras eller upprätthålla sin maktposition och att våldet generellt ligger i mäns natur samt är en strategi som används i syfte att förstärka könsskillnader, maskulinitet och för att leva upp till den strukturellt förväntade rollen som man (Gottzen, 2013; Messerschmidt, 2004). Samma förklaringsmodell menar också att det våld som utövas av kvinnor mot män i de fall det sker nästan uteslutande beror på försvar mot utsatthet (Dobash & Dobash, 2004).

Det socialpsykologiska perspektivet. En förklaringsmodell som lyfts jämte könsmaktsperspektivet är våldet som en social process som sker och som tolkas under vissa givna förhållanden. Modellen menar vidare att relationsvåldet primärt har sin utgångspunkt i samspelet mellan individer i ett givet sammanhang och i socialpsykologiska skillnader. För att till fullo förstå innebörden av våldet krävs en helhetsbild av situationen och våldet beskrivs som del av ett kulturellt mönster vilket bör beaktas utifrån ett större socialt sammanhang. Något som riskeras utebli vid enbart strukturella förklaringsmodeller (Hydén, 1995).

Individuellt perspektiv och betydelsen av personlighet och/ eller personlighetsstörningar för kriminellt beteende generellt men våldsutövande primärt stöds av forskningen. Ofta lyfts olika former av personlighetsstörningar som antisocial-grandios narcissistisk-, schizoid och borderlinepersonlighetsstörning fram men även subkliniska personlighetsdrag som hög neuroticism bedöms ha betydelse för våldsutövande i nära relation (Askeland, Lömo, Strandmoen, Heir & Tjersland 2012; Dutton, 1997; Rying, 2007).

I studier genomförda på män med en historia av våldsutövande visar resultaten ofta på psykisk ohälsa, förhöjd suicidrisk och hög frekvens av eller risk för olika former av psykiatriska diagnoser (Askeland et al., 2012; Dufort, Stenbacka & Gumbert, 2015). Det framhålls också att resultaten bör hanteras som bidragande *faktorer till* våldsbenägenhet framför *orsak till* våldsbenägenhet.

Socialt arv. Våldsutövande och annan, ofta våldsrelaterad, kriminalitet kan även förklaras utifrån teorier om socialt arv, anknytningsteorier samt social inlärning där en destruktiv hem- och uppväxtmiljö anses avgörande. Trauma i barndomen genom direkt eller indirekt utsatthet för våld i hemmet ger en ökad risk för långvariga psykologiska konsekvenser vilka i sig är kopplade till såväl våldutsatthet som våldsutövande i nära relationer i vuxen ålder (Hydén 1995; Johnson, 1995; Kitzmann, Gaylord, Holt & Kenny.2003; Lichter och McClosky 2004; Socialstyrelsen, 2005; Överlien & Hydén 2007).

Hedersrelaterat kollektivistiskt perspektiv. Det finns relativt lite forskning inom hedersrelaterat våld (HRV) utifrån en svensk kontext men generellt för HRV är att kollektivets behov står över individens (Al-Baldawi, 2014). Samhällen som är sprungna

ur klanstrukturer förekommer i olika omfattning i olika regioner över världen. Klanen eller kollektivets tillhörighet anses i dessa strukturer vara avgörande för överlevnad och den kollektiva strukturen är även ofta ersättande för bristande statligt trygghetssystem (Yourstone, Eriksson & Westerberg, 2015). Enligt Brinkemo och Lundberg (2018) dominerar områden där hederskultur (och i förlängningen hedersvåld) utövas av kollektivistiska strukturer där individens val är en angelägenhet som berör hela gruppen. Samtliga medlemmar av kollektivet kan vara aktiva i kontroll- och våldsutövningen (Socialstyrelsen, 2017; Yourstone et al., 2015).

Kollektivistiskt utövande, makt- och kontroll samt insyn skiljer sig mot annat våld i nära relation där våldsutövaren istället ofta ger starka uttryck för individualism. Att hålla våldet inom den direkta relationen är centralt.

Den tidigare något begränsade forskningen vilken främst riktat sig på en skev maktfördelning mellan män och kvinnor har enligt vissa forskare inneburit svårigheter för andra förklaringsmodeller att vinna mark i Sverige. Först i senare forskning har vikten av att reflektera kring olika perspektiv och förklaringsmodeller där såväl strukturella, socialpsykologiska och individuella faktorer spelar in och samspelar framförts (BRÅ, 2009; Connell 2005; Snare & Kyvsgaard, 2007; Steen, 2003). Gränsöverskridande förklaringsmodeller har vunnit mark även om det i den allmänna debatten fortfarande ofta framförs ”enkla” och enkelriktade förklaringsmodeller.

5.1 VÅLDETS KARAKTÄR

Generellt för våld som utövas i nära relation är att det ofta sker systematiskt och tenderar att öka i allvarsgrad ju längre relationen pågår. Inskränkningar och begränsningar i den våldsutsattes tillvaro innebär en psykologisk nedbrytnings- och normaliseringsprocess där individens självkänsla, självförtroende och förmåga att bryta sig loss försämras. Ofta resulterar det även i ett utökat beroende av den våldsutövande partnern. Isdal (2000) definierar de olika formerna av våld enligt följande:

Det fysiska våldet inkluderar alla former av fysiskt våld, från knuffar, slag, sparkar till användande av olika tillhyggen och vapen.

Det psykiska våldet, som ofta står för en stor del av nedbrytningsprocessen, rör sig över ett brett spann från verbala kränkningar, emotionell utpressning till isolering och hot. Hot mot eller om barnen används som ett maktmedel för utökad kontroll.

Det sexuella våldet är allt från oönskade beröringar till att både tvingas utföra och utsättas för olika former av sexuella handlingar. Det sexuella våldet sker inte sällan i samband med annan fysisk misshandel.

Det materiella och ekonomiska våldet kan bestå i allt från materiell skadegörelse till ekonomisk kontroll av den utsattes enskilda och/ eller gemensamma tillgångar. Förlorad kontroll över sina ekonomiska tillgångar ökar utsattheten och verkar som ett starkt makt-och kontrollmedel samt riskerar även att påverka den våldsutsatte under lång tid efter det att den lämnat relationen.

Det hedersrelaterade våldet Karaktäriseras i grova drag i likhet med övrigt relationsvåld men utmärker sig främst genom kollektivt utövande och sexuell kontroll. Våldet riktar sig främst mot kvinnor men även andra grupper som hbtq-personer och unga med olika former av intellektuella nedsättningar är särskilt utsatta (Grutzky & Åberg, 2013). Våldet inkluderar även aspekter som inte är förekommande i annat relationsvåld, exempelvis barn- och tvångsäktenskap och könsstympning (Yourstone, Eriksson & Westerberg, 2015).

Inom kriminalstatistiken delas våldet grovt upp i psykiskt, fysiskt samt sexuellt våld och det ekonomiska våldet faller ofta inom ramen för psykiskt våld. Relationsrelaterat våld kan beskrivas som ytterst komplext och kombinerade våldsmetoder är vanligt förekommande.

5.2 RAPPORTERAD UTSATTHET

Det finns vissa svårigheter att med säkerhet kartlägga förekomst och frekvens för brott i nära relation. Svårigheterna kan delvis förklaras med komplexiteten i brottens karaktär men även av metodologiska skillnader i den forskning som bedrivs. Vidare bör rapporterad utsatthet hanteras som just *rapporterad* utsatthet då mörkertalen förväntas vara särskilt höga för våld i nära relation (NTU; Socialstyrelsen, 2009).

Av rapporterat våld i nära relation hade enligt Brå (2009) hela 85 procent riktats från en man mot en kvinna vilket leder till frågan om kvinnors våld mot män ens är ett problem? Denna fråga har till viss del splittrat forskningen. Enligt Dobash och Dobash (2004) kan forskningen delas upp i två fält, "*family violence researchers* och "*violence against women researchers*".

Återkommande kritik är att studier som visar mer symmetriska resultat för våld mot män respektive våld mot kvinnor inte använder mätinstrument som tar hänsyn till exempelvis våld i självförsvar (Kimmel, 2002). Med symmetriska resultat menas resultat där män och kvinnor är mer likvärdigt utsatta. Straus (2011) menar att vid symmetriska resultat genomförs undersökningarna på den allmänna populationen. De som istället studerade kriminalstatistik och andra verksamheter vilka var relaterade till våldsutsatta kvinnor som undersökningsgrupp fick mer asymmetriska resultat.

En central del av kritiken mot när forskningen endast fokuserar på mäns våld mot kvinnor är att den bygger på heterosexuella relationer. Studier som har undersökt utsatthet för våld av mindre grov karaktär visar på likvärdig våldsutsatthet för både män och kvinnor (Dobash & Dobash, 2004; Helweg-Larsen & Fredriksen, 2008; Hradilova, 2009; Johnsson, 1995; Nieminen, Heloma & Pihlajamäki, 2008). Det finns risker med att exkludera våldsutsatta grupper ur forskningen då det kan finnas tendenser att utifrån normativa värderingar trivialisera exempelvis våld i *samkönade* relationer eller våld mot den i relationen *fysiskt större* personen. Det i sin tur kan riskera missriktade insatser och tveksamt bemötande av den våldsutsatte vilket vidare riskerar leda till och alternativt även förklara en minskad anmälningsbenägenhet (Heimer, Tung Hermelin, & Stolt, 2009; Migliaccio, 2001; Romito & Grassi, 2007).

Sammanställd teoretisk översyn sammanfattar i korthet de metodologiska skillnader, kritik och diskussioner som förs inom forskningen än idag.

För att tydliggöra hur stora resultatskillnader olika studier påvisar presenteras ett urval av studier på svensk population i tabell 1 nedan. Tabellen påvisar de stora skillnader som finns beroende på metod, urval och genomförande.

Tabell 1. Översiktstabell utsatthet från studier kring utsatthet på en svensk population.

Studie/år	Population	Metod och urval	Slutsatser	Kommentar																																								
Holmberg och Stjernqvist, 2005	Medlemmar som genom RFSL:s medlemstidning gavs möjlighet att delta. Män och kvinnor.	Drygt 2000 deltagare. 46% kvinnor, 51% män. 3 % identifierade sig inte som varken man eller kvinna.	9,8 % uppgav att de någon gång utsatta för något våld av sin nuvarande partner. För våld av tidigare partner var resultatet 17,3 %.	Undersökte såväl sam- som olikkönade relationer.																																								
Lövestad och Krantz 2012	Kvinnor och män bosatta i Sverige mellan 19 och 65 år.	Enkätstudie. 424 slumpmässigt utvalda män och kvinnor.	<p>Våldsutsatthet</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Vålds-typ</th> <th>Livstid</th> <th>Föregående år</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>K</td> <td>Fys</td> <td>15,9 %</td> <td>8 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Fys</td> <td>11 %</td> <td>11 %</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Sex</td> <td>9,6 %</td> <td>3,2 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Sex</td> <td>3,5 %</td> <td>0,6 %</td> </tr> </tbody> </table> <p>Våldsutövande</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Vålds-typ</th> <th>Livstid</th> <th>Föregående år</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>K</td> <td>Fys</td> <td>11,6 %</td> <td>5,2 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Fys</td> <td>8,1 %</td> <td>8,1 %</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Sex</td> <td>0,8 %</td> <td>2,0 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Sex</td> <td>2,3 %</td> <td>5,2 %</td> </tr> </tbody> </table>	Kön	Vålds-typ	Livstid	Föregående år	K	Fys	15,9 %	8 %	M	Fys	11 %	11 %	K	Sex	9,6 %	3,2 %	M	Sex	3,5 %	0,6 %	Kön	Vålds-typ	Livstid	Föregående år	K	Fys	11,6 %	5,2 %	M	Fys	8,1 %	8,1 %	K	Sex	0,8 %	2,0 %	M	Sex	2,3 %	5,2 %	Studien undersökte även i vilken omfattning deltagarna hade utövat våld mot en partner.
Kön	Vålds-typ	Livstid	Föregående år																																									
K	Fys	15,9 %	8 %																																									
M	Fys	11 %	11 %																																									
K	Sex	9,6 %	3,2 %																																									
M	Sex	3,5 %	0,6 %																																									
Kön	Vålds-typ	Livstid	Föregående år																																									
K	Fys	11,6 %	5,2 %																																									
M	Fys	8,1 %	8,1 %																																									
K	Sex	0,8 %	2,0 %																																									
M	Sex	2,3 %	5,2 %																																									
Stockholm stad, 2013	Kvinnor och män i åldrarna 16–79 år, boende i Stockholms kommun	Postenkät med möjlighet att besvara enkäten online. 7 000 slumpmässigt utvalda personer boende i Stockholm	Psykiskt våld-37 procent av kvinnorna och 23 procent av männen som har eller har haft en parrelation uppgav att de blivit utsatta för psykiskt våld av en nuvarande eller tidigare partner någon gång i sitt liv. Fysiskt våld - 27 procent av kvinnorna och 15 procent av männen varit utsatta någon gång i sitt liv.	Utsatthet utgår från parrelationer med varaktighet om minst en månad.																																								
Slagen Dam. Lundgren et al., 2001	Kvinnor 18-64 år. Bosatta i Sverige	Postenkät. Utskick genom slumpmässigt urval	35 % av tidigare sambo/gifta har utsatts för någon form av våld av tidigare partner. 11 % uppgav utsatthet av nuvarande partner.	Fysiskt och sexuellt våld samt hot undersöktes. Bred begreppsdefinition vilken har kritiserats av senare forskning.																																								
Nationella Folkhälsoenkäten 2013	Kvinnor och män 18-84. Bosatta i Sverige.	Postenkät. Utskick genom slumpmässigt urval.	0,5 % av kvinnorna respektive 0,4 % av männen uppgav att de utsatts för fysiskt våld.	Endast fysiskt våld efterfrågades. Utsatthet under föregående 12 månader.																																								
Våld mot kvinnor i nära relationer. Brå, 2002.	Förvärvs-arbetande kvinnor i Sverige	Postenkät. Slumpmässigt urval till 155 arbetsplatser.	0,9 % av kvinnorna uppgav att de utsatts.	Fysiskt våld och hot av nuvarande eller tidigare partner. Utsatthet under föregående 12 månader.																																								
Våld mot kvinnor och män i nära relationer. Brå, 2002.	Kvinnor och män. Bosatta i Sverige. 16-79 år.	Telefonintervjuer. Data från NTU (2006-2008)	1,2 % av kvinnorna respektive 0,3 % av männen uppgav att de utsatts.	Misshandel, sexuellt våld, trakasserier och hot av nuvarande eller tidigare partner. Utsatthet under föregående år.																																								
Nybergh et al., 2013. Self-reported exposure to intimate partner violence among men and woman in Sweden.	Kvinnor och män. Bosatta i Sverige. 18-65 år.	Postenkät. Slumpmässigt urval.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Vålds-typ</th> <th>Livstid</th> <th>Föregående år</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>K</td> <td>Psyk</td> <td>24 %</td> <td>24 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Psyk</td> <td>14 %</td> <td>24 %</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Fys</td> <td>14 %</td> <td>8 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Fys</td> <td>7 %</td> <td>8 %</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Sex</td> <td>9 %</td> <td>3 %</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Sex</td> <td>2,5%</td> <td>2,3 %</td> </tr> </tbody> </table>	Kön	Vålds-typ	Livstid	Föregående år	K	Psyk	24 %	24 %	M	Psyk	14 %	24 %	K	Fys	14 %	8 %	M	Fys	7 %	8 %	K	Sex	9 %	3 %	M	Sex	2,5%	2,3 %	Psykiskt, fysiskt samt sexuellt våld. Under livstid respektive under föregående år.												
Kön	Vålds-typ	Livstid	Föregående år																																									
K	Psyk	24 %	24 %																																									
M	Psyk	14 %	24 %																																									
K	Fys	14 %	8 %																																									
M	Fys	7 %	8 %																																									
K	Sex	9 %	3 %																																									
M	Sex	2,5%	2,3 %																																									
Våld och hälsa. NCK 2014	Kvinnor och män. Bosatta i Sverige. 18-74 år	Post samt webbenkät. Slumpmässigt urval.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kön</th> <th>Vålds-typ</th> <th>>18</th> <th>Föreg 12 mån</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>K</td> <td>Psyk</td> <td>20 %</td> <td>4,8</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Psyk</td> <td>8 %</td> <td>2,5</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Fys</td> <td>14 %</td> <td>3,9</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Fys</td> <td>5 %</td> <td>4,9</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Sex</td> <td>7 %</td> <td></td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>Sex</td> <td>1 %</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Kön	Vålds-typ	>18	Föreg 12 mån	K	Psyk	20 %	4,8	M	Psyk	8 %	2,5	K	Fys	14 %	3,9	M	Fys	5 %	4,9	K	Sex	7 %		M	Sex	1 %		Psykiskt, fysiskt samt sexuellt våld. Under livstid (uppdelat under 15 år, 15-17 år, över 18) respektive under föregående år.												
Kön	Vålds-typ	>18	Föreg 12 mån																																									
K	Psyk	20 %	4,8																																									
M	Psyk	8 %	2,5																																									
K	Fys	14 %	3,9																																									
M	Fys	5 %	4,9																																									
K	Sex	7 %																																										
M	Sex	1 %																																										

5.3 RISKFAKTORER

Även då forskningen i många avseenden är splittrad så råder konsensus inom forskningen att våld i nära relationer medför allvarliga konsekvenser för den utsattes hälsa hos såväl kvinnor och män som hos barn och ungdomar (Ackard et al, 2007; Ansara & Hindin 2011; Coker, Davis, Arias, Desai, Sanderson, Brandt, & Smith, 2000; Drijber, Reijnders, & Ceelen, 2013; WHO, 2005). Den främsta anledningen till att riskfaktorer bör studeras är att det bedöms vara viktigt att kartlägga riskfaktorer för såväl våldsutsatthet som våldsutövande i syfte att praktiskt förebygga samt motverka relationsvåld (Brå, 2017).

Social utsatthet som ofta inkluderar någon form av makt- och/eller kontrollförlust kan för individen resultera i negativa, ofta impulsiva och destruktiva effekter/beteenden. Konkreta riskfaktorer kopplade till social utsatthet är bland annat missbruk, arbetslöshet, låg sysselsättningsgrad, social isolering, utanförskap, ekonomisk beroende, fattigdom och låg utbildningsnivå (Burlaka, Grogan-Kaylor, Savchuk & Graham-Bermann, 2017; Carbone-Lopez, Rennison, & MacMillan, 2012; Fernbrant 2013; Golden, Perreira, & Durrance, 2013; Lövestad & Krantz, 2012; Reichel, 2017). Beskrivna riskfaktorer har samtliga tydliga kopplingar till psykisk ohälsa, utanförskapskänslor, bristande socialt supportsystem och generellt försämrad självkänsla vilka i sig beskrivs som riskfaktorer för såväl våldsutövande som våldsutsatthet (Ansara & Hindin, 2016; Ceatano, Vaeth & Ramisetty-Mikler, 2008; Vigansky & Timor, 2017).

Missbruk. Alkoholkonsumtion men även missbruk av andra substanser är en väl etablerad riskfaktor som lämnar utrymme för diskussion då det finns varierande resultat avseende framförallt alkoholens direkta betydelse. Då resultaten varierar för olika typer av våld och då alkoholkonsumtion utmärker sig som riskfaktor för fysiskt våld men inte i samma utsträckning för psykiskt våld. En studerad substans som har visat sig verka som riskfaktor även efter kontroll för alkoholproblem, antisocial personlighet och tillfredsställelse i relationen är marijuana (Hellmuth, Gordon, Stuart, & Moore 2013; Reichel, 2017; Brem, Florimbio, Elmquist, Shorey & Stuart, 2018; Shorey, Haynes, Brem, Florimbio, Grigorian, & Stuart, 2018).

Det finns en stark tradition i Sverige att koppla våld till missbruk, och framförallt till alkoholmissbruk. Dock framkommer sällan om det är bakomliggande orsaker till missbruket eller missbruket i sig som förklarar en hög våldsbenägenhet.

Normer Strukturella och traditionella maskulinitetsnormer och attityder med fokus på könsrollsordning och kvinnans sexualitet men även om attityder kring mannens sexualdrift är samtliga faktorer med en tydlig koppling till ökad benägenhet för

våldsutövande (Gottzen, 2013; Messerschmidt, 2004; Willie, Khondkaryan, Callands & Kershaw, 2018). Kulturella aspekter speglas bland annat genom att kvinnor som kommer från mindre jämställda länder har visat sig vara mer utsatta (Fernbrant, 2013). Resultaten ligger i linje med WHO:s globala kartläggning av utbredning av våld mot kvinnor och relationsvåld. Enligt WHO har 30 % av alla kvinnor någon gång utsatts för våld av en partner (WHO, 2013). Utsatthet i procent enligt WHO: Kvinnor i Sydöstra Asien 37,7%, Mellanöstern 37,0%, Afrika 36,6% och Europa 25,4%. Mest utsatta var kvinnor i åldrarna 35 och 44. Riskfaktorer för såväl offer som förövare enligt WHO är bland annat låg utbildningsnivå, utsatthet i barndomen, antisocial personlighetsstörning, alkoholmissbruk, attityder och normer. Även kulturell syn på sexualitet, heder och en historik av våldsutövande lyfts fram.

Personlighetsrelaterade riskfaktorer. Annan kriminalitet och generell våldsbenägenhet är ytterligare riskfaktorer enligt Petersson, Strand och Selenius (2016). Psykisk ohälsa, psykiatriska diagnoser och personlighetsstörningar är starkt kopplade till våldsutövande och frekvent förekommande även inom Våld i nära relation (Askeland et al., 2012; Dufort et al., 2015; Hellmuth & McNulty, 2008). I en studie av Hahn, Aldarondo, Silverman, McCormick & Koenen, 2015 framkommer att PTSD ökar risken för män att begå relationsvåld även efter justering för demografi och psykiska diagnoser. Dessa resultat ligger i linje med tidigare forskning som visat på tydliga samband mellan trauma, PTSD, upplevd stress samt kontrollförlust och våldsutövande. Psykisk ohälsa är även kopplat till svag självkänsla, svartsjuka och andra negativa emotioner samt missbruk, ekonomiska bekymmer och kommunikativa svårigheter vilka i sin tur verkar som våldsutlösande faktorer (Golden et al., 2013; Franklin & Menaker, 2014; LaMotte, Meis, Winters, Barry & Murphy, 2018).

6. SAMMANSTÄLLNING FRÅN SAMTAL MED FÖRETRÄDARE

Deltagande företrädare både internt inom polisen och från externa aktörer har varit aktiva, delaktiga, engagerade och visat på gedigen och viktig kunskap. Underlaget, tillsammans med den teoretiska översynen, gav ett gott underlag för utformande av kontrollvariabler för innehållsanalysen.

Två öppna frågeställningar har legat till grund för informationsinhämtning från företrädare som på olika sätt arbetar med undersökt målgrupp (våldsutsatta och våldsutövare). Dels frågan *vad de tror att det ökade inflödet beror på* och dels frågan

vilka gemensamma drag hos berörda parter (m.ä och m.t) de sett/ upplevt i sitt arbete med målgruppen.

Det bör framföras att det bland en del företrädare fanns ett stort motstånd att tala i termer som riskfaktorer utifrån ett brottsofferperspektiv där flera menade att det inte går att prata om gemensamma drag eller egenskaper hos offren då det kan drabba vem som helst. Syftet med frågeställningen har inte varit att skylla på eller klandra offren utan att skapa en djupare förståelse kring om det finns gemensamma drag, egenskaper och återkommande mönster.

Nedan presenteras sammanställning från respektive frågeställning.

- ❖ **Frågeställning 1- Vad beror det ökade inflödet av antal inkomna ärenden i brott i nära relation på?**
- ❖ Organisatoriska, strukturella och praktiska faktorer.
- ❖ Preventivt arbete.
- ❖ Hedersrelaterade ärenden och kulturella skillnader.

Organisatoriska aspekter. Med detta avses att organisatoriska förutsättningar kan leda till en upplevd ökning av inkomna ärenden bland medarbetarna. Medarbetarna menar att då allt fler ärenden av typen brott i nära relation fördelas på lokalpolisområdesnivå från utredningssektionerna så finns det en intern upplevelse av ökat antal inkomna ärenden. Även bland chefer lyfts den upplevda ökningen som en eventuell förklaring till varför man tror att antalet inkomna ärenden ökar. Flera menar att även då man ser att faktiska ärenden ökar så är den upplevda ökningen till följd av organisatoriska faktorer mer påtaglig för medarbetare.

Under organisatoriska faktorer faller även: **Bristande rutiner och struktur** i utredningsarbetet som är en annan faktor som lyfts fram som förklaring till ökad arbetsbelastning. Flera menar att man därför ofta utför arbetsuppgifter eller moment som anses vara överflödiga. Överflödiga och "onödiga" moment kopplas framförallt till **omfattande åklagardirektiv** och flera menar att deras erfarenhet och kompetens som utredare förbises när de "*vet att utredningen inte kommer leda framåt, att alla åtgärder som kan göras är gjorda ändå måste genomföra samtliga direktiv*".

Omfattande åklagardirektiv beskrivs som en förklaring till den av många upplevda tunga arbetsbelastningen och resonemang förs av företrädare kring konsekvenser kring åklagardirektiv i relation till direktkontakt med åklagaren där omfattande åklagardirektiv

av flera upplevs som påfrestande, onödigt men även belastande framför guidande och hjälpande.

Vidare lyfts det *preventiva arbetet* fram som en stark förklaringsfaktor. Flera menar att då man i samhället generellt och bland berörda instanser primärt fått en ökad kunskap om Brott (våld) i nära relation de senaste åren även har utarbetat bättre verktyg, arbetsmetoder och rutiner som bättre fångar upp utsatta brottsoffer. Detta gäller såväl inom polisen internt som bland externa aktörer (bland annat skola, sjukvård och socialtjänst). Exempel som anges är Trollhättans stad. Deras långsiktiga och sedan länge väl etablerade arbete mot brott i nära relation lyfts återkommande fram som en framgångsfaktor i det preventiva arbetet. Även Barnahus och utvecklandet av tvärprofessionellt strategiskt och operativt arbete lyfts.

Hedersrelaterade brott och kulturella aspekter lyfts också fram som förklaring till det ökade inflödet. Med detta menas att en ökad invandring genererar en befolkningsökning av individer med andra kulturella preferenser än hos svenskfödda individer där företrädare ser en ökning av ärenden och framförallt ärenden med hedersrelaterad kontext. Vidare menar vissa att det finns en ökning av ärenden som berör både kvinnor och barn, men även att många ärenden är särskilt svåra att utreda. Främst på grund av bristande benägenhet hos m.ä att delta.

En del menar att det är en trend vilken de förväntar sig se fortsätta öka i takt med att den nyinvandrade befolkningen får större kunskap om individens rättigheter samt om svenska lagar och det svenska rättssystemet. Flera lyfter fram det ökade behovet av tolk vid förhör för att exemplifiera hur befolkningsförändringar direkt påverkar utredningsarbetet och för att belysa upplevelsen av det ökade antalet inkomna ärenden där berörda parter är invandrare.

- ❖ **Frågeställning 2- Finns det gemensamma faktorer hos brottoffrer respektive hos förövare?**
- ❖ Olika former av social utsatthet.
- ❖ Personliga egenskaper.
- ❖ Vårdnadstvister och kontaktförbud.
- ❖ Samkönade relationer.
- ❖ Funktionsnedsättning.

Social utsatthet. Att brott i nära relation och våld inom partnerrelationer förekommer inom alla samhällsskikt och inom alla former av partnerrelationer framhävs av flera. Dock även att det bland partnerrelationer med goda sociala förutsättningar är en lägre förekomst än i relationer med högre social utsatthet. Resonemang förs kring huruvida detta beror på ”ju mer du har att förlora ju längre drar du dig för att anmäla”. Med detta åsyftas ekonomiska förutsättningar, skam och upprätthållande av fasad, hus och hem, övriga (ofta familjära) relationer, materiella tillgångar med mera. Enskilda resonerar kring om det ändå kan vara så att det är mindre frekvent förekommande eller om våldet är av annan karaktär om man lever under goda sociala förutsättningar. Socialt utsatta beskrivs dock generellt som mer frekvent våldsutsatta. Dessa individer beskrivs som socialt utsatta genom:

- Missbruk (alkoholism men även annan substans).
- Av medarbetare upplevda intellektuella begränsningar hos både m.ä och m.t.
- Hög frekvens av stöd från socialtjänst.
- Dåliga ekonomiska förutsättningar.
- Hög arbetslöshet

Andra sociala faktorer som återkommer i samtal är ett svagt socialt supportsystem med lite eller inget stöd från andra närstående vilket skapar en beroendesituation gentemot förövaren och språkliga förbristningar där offret inte kan tillgodogöra sig information om rättigheter och möjligheter. Generellt låg kunskap om möjligheter, rättigheter men även skyldigheter framkommer också.

Personliga egenskaper. Våldsutsatta beskrivs av flera som att ofta ha en generellt vårdande, något ömkande och mycket välvillig personlighet med hög benägenhet att återgå till den destruktiva relationen (ofta i brist på ovan beskrivna sociala

supportsystem). Gemensamma barn beskrivs som frekvent förekommande och som en av den våldsutsatte given anledning att ”stå ut” lite längre, att återgå till den destruktiva relationen och anges inte sällan som anledning att dra tillbaka anmälan.

Psykisk ohälsa beskrivs som frekvent hos både offer och förövare. Ofta karaktäriseras detta genom depressioner, ångest och långvarigt missbruk. Övriga frekvent förekommande drag hos förövaren beskriv vara aggressivitet, låg impuls kontroll, frekvent förekomst av trolig ADHD och andra impulsrelaterade diagnoser- och/ eller störningar. Ett stort makt- och kontrollbehov och manipulativa och grandiosa drag beskrivs återkommande.

Vårdnadstvister och kontaktförbud. Ytterligare en faktor som lyfts fram är ett ökat antal anmälningar med grund i vårdnadstvister. Vissa menar att fler anmäler utfört våld och utsatthet som en direkt konsekvens av separation med pågående vårdnadstvist medan andra även menar att individer anmäler varandra i syfte att ha ett verktyg under pågående vårdnadstvist. Vissa menar även att de ser en ökad tendens där individer önskar söka kontaktförbud, ibland som ett led i anmälningar, vilka görs i syfte att stärka individens position i en vårdnadstvist.

Samkönade relationer lyfts av flera medarbetare som menar att våld i samkönade relationer tydliggör att relationsvåldet utövas även av kvinnor. De menar även att det förekommer en tydlig ökning av ärenden där parterna lever en samkönad relation.

Funktionsnedsättningar. Olika former av funktionsnedsättningar menar vissa är relativt vanligt förekommande hos offret. Resonemang fördes kring att det kan bero på den särskilt utsatta situation offret redan befinner sig i vilket i sig möjliggör för våldsutövande då offret inte sällan, på olika sätt, saknar förmåga att försvara sig.

7. RESULTAT POLISIÄRA- OCH OFFENTLIGA DATA

Nedan redovisas resultat från genomförd jämförande översiktsanalys av polisiära- och offentliga data. Resultaten baseras på tidigare beskrivet urval av brottskoder (se appendix 2). Den jämförande översiktsanalysen tillsammans med teoretisk översyn och samtal med företrädare har legat till grund för det urval av variabler som undersökts i innehållsanalysen.

För att kunna genomföra statistiska jämförelser mellan polisområdena har kommunindelning för respektive polisområde genomförts manuellt. Samtliga kommuner vilka ingår i respektive polisområde har inkluderats. PO Fyrbodals = 17 kommuner, PO Halland = 6 kommuner och PO Skaraborg = 15 kommuner.

Vid jämförande översiktsanalys har polisens interna ärendehanteringsprogram STATUS (ärende- och brottsläge) använts. Det saknades vid tiden för genomförd kartläggning riktlinjer och handledning i hantering av STATUS. I ett tidigt skede bidrog Stefan Jarlhage (VSA) med handledning i programmet. Ärendehanteringsprogrammet STATUS innehåller också vissa begränsningar som påverkar den data vilken ligger till grund för statistiska analyser. Vad som bör tas i beaktande är att STATUS inte är ett renodlat statistikprogram utan i första hand ett ärendehanteringsprogram.

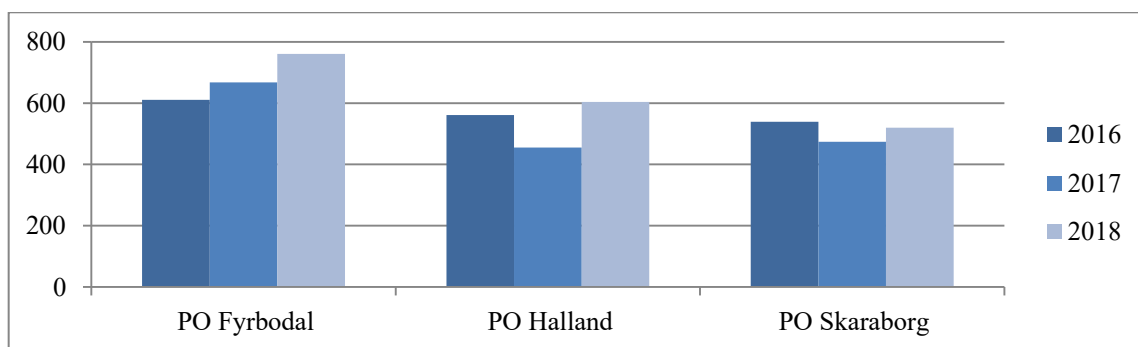
I STATUS fanns vid tiden för genomförd kartläggning fem olika brottskodsgupper med olika definition av brott i nära relation. Samtliga analyser som genomförts i STATUS har genomförts utifrån brottskodsgruppen ”brott i nära relation (polisen)” då det är den brottskodsgrupp som har använts för att ta fram den VUP-statistik som ligger som grund till genomförd kartläggning.

Här noteras att beroende på vilken brottskodsgrupp som används så inkluderas olika brottskoder och statistiken för relationsbrott kan därför variera beroende av val av brottskodsgrupp. Enligt uppgift från VSA används brott i nära relation (polisen) vid all VUP-statistik över brott i nära relation.

Tabell 2. Antalet inkomna ärenden under perioden 2016 - 2018

År	2016				2017				2018			
	Tot	Fyr	Hall	Ska	Tot	Fyr	Hall	Ska	Tot	Fyr	Hall	Ska
Inkomna ärenden	1 553	560	498	495	1 457	612	420	425	1 694	684	532	478

Not: Deskriptiv statistik för samtliga jämförda polisområden utifrån brottskodnivå utifrån brottskodsgrupp brott i nära relation (Polisen). Antalet inkomna ärenden under ett år (2018) motsvarar andel inkomna ärenden motsvarande 0,16 % av befolkningen (utifrån befolkningens mängd) i PO Halland, 0,18 % i PO Skaraborg och 0,21 % i PO Fyrbodals.

Tabell 3.

Not: Översiktsbild inflöde 2016-01-31 till och med 2018-12-31.

Tabell 4. Medelålder hos m.ä respektive m.t enligt STATUS.

	<i>M</i> mä >17	<i>M</i> mt
Fyrbodal	34,27	35,40
Halland	37,24	37,82
Skaraborg	36,40	36,23
Totalt	35,83	36,50

Not: Medelålder för m.ä respektive m.t (äldre än 17).

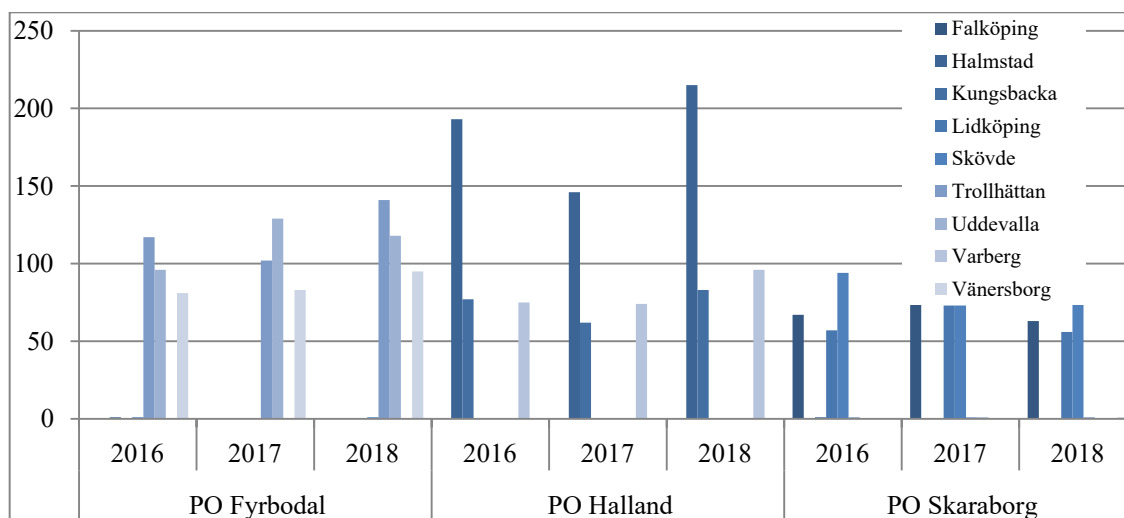
Vid analys på brottskods nivå inkluderas det i STATUS även målsägande under 18 år (även för brottskoder unika för m.ä över 18 år) om det inte manuellt utesluts. Detta eftersom det i ett flertal ärenden inkluderas brott med minderåriga m.ä (exempelvis barn). I Tabell 4 redovisas medelålder för mä plus mt i samtliga ärenden med aktuell brottskod enligt urval efter manuell exkludering av m.sä under 18 år.

7.1 GEOGRAFISKT FÖRDELNING

Det finns forskning som påvisar tydliga relationer mellan högre utsatthet och boende i större städer. Det ligger även i linje med vad som framkommit under samtal med medarbetare. Dock lyfts även landsbygd fram som frekvent förekommande i relationsrelaterade ärenden. Genom kartläggning med hjälp av heat-maps framkommer att det en tätare frekvens av ärenden i de större städer som återfinns i respektive polisområde.

Det bedöms dock vara en rimlig fördelning av inkomna ärenden utifrån befolkningens mängd samt befolkningstäthet för samtliga områden. För att undersöka hur ärendeinflödet såg ut genomfördes även en analys av antal inkomna ärenden i de tre städerna i respektive polisområde med högst befolkningens mängd.

Tabell 5. Städer i respektive polisområde med högst befolkningsmängd

Not: PO Fyrbodalen inkluderar Uddevalla- ca 56000 invånare, Trollhättan- ca 59000 invånare samt Vänersborg- ca 39000 invånare. PO Halland inkluderar Halmstad- ca 101000 invånare, Kungsbacka- ca 83000 invånare samt Varberg- ca 63000 invånare. PO Skaraborg inkluderar Skövde- ca 56000 invånare, Lidköping- ca 40000 invånare samt Falköping- ca 33000 invånare. Befolkningsantal utifrån 2018 beräkningar (SCB, 2019).

Ovan redovisade sammanställningar ligger delvis i linje med tidigare forskning.

Det finns ett högre antal inkomna ärenden i den av de nio jämförda städerna med störst befolkningsmängd (Halmstad). Dock bör det noteras att i Trollhättan, Uddevalla samt Vänersborg förekommer ett högre antal inkomna ärenden än i andra jämförda städer med jämförbar befolkningsmängd.

Om man utgår från befolkningstäthet framkommer det enligt SCB (2019) att Trollhättan och Kungsbacka sticker ut med en särskilt hög befolkningstäthet. Kungsbacka har dock ett relativt lågt ärendeinflöde och det kan utifrån genomförda analyser inte dras några slutsatser utifrån befolkningstäthet. Befolkningsmängd samt befolkningstäthet kan ha en viss betydelse. Det har dock inte framkommit vid genomförd kartläggning.

7.2 DEMOGRAFISKA OCH SOCIALA FAKTORER

Demografiska faktorer som kan tänkas påverka inflödet av ärenden för brott i nära relation baseras på tidigare forskning som tydligt påvisar att olika former av social utsatthet har en stark relation till såväl våldsutövande som våldsutsatthet.

Tabell 6. Sammanställning av demografiska faktorer

Polisområde	Total befolkningsmängd. Anges i antal	Andel invandrad befolkning. Anges i antal och procent (%)	Arbetslöshet Anges i %	Andel högutbildade Anges i %	Medelinkomst för invånare över 16 Anges i tkr	Andel bidragsförsörjda Anges i %
Fyrbodals	329 577	52 607 (16)	6,8 med högst 12,6 Åmål och lägst 2,6 Tjörn	18. Högst andel i Stenungsund och Trollhättan med 24,0 resp 24,1. Lägst andel i Färgelanda 12,4	268,8 Högst i Stenungsund 323,6 och lägst i Dals-Ed 236,4.	14,4 Högst andel i Åmål 21,3, lägst andel i Tjörn med 9,6 .
Halland	329 382	46 012 (14)	6,5 med högst Hylte 10,2 och lägst Kungsbacka 3,5	21,3 Högst andel i Kungsbacka 30,4 och lägst andel i Hylte 13,3	284,2 Högst i Kungsbacka 348,7 och lägst i Hylte 249,7.	12,1 Högst andel i Hylte 15,5 och lägst andel i Kungsbacka 8,0.
Skaraborg	267 268	34 270 (12,8)	6,4 med högst andel i Gullspång 9,9 och lägst andel i Grästorp 4,3	17 % Högst andel i Skövde 25,8 och lägst andel i Gullspång 11,5	264,9 Högst i Skövde 288,1 och lägst i Gullspång 237,6.	15,2 Högst andel i Gullspång 20,3 och lägst andel i Skövde 12,1 .

Not: För fullständig statistik för samtliga kommuner och referenser, se appendix 3

Den deskriptiva tabellen (tabell 6) för demografiska faktorer visar att genomsnittet för arbetslöshet för samtliga undersökta polisområden är något lägre än det angivna rikssnittet (7 %). Dock framkommer att det i sju av 17 kommuner i PO Fyrbodals är andelen högre än rikssnittet, motsvarande siffra för PO Halland är två kommuner (Hylte och Halmstad) och fem av 15 kommuner för PO Skaraborg. Det finns i PO Fyrbodals och PO Skaraborg en stor spridning. Resultaten för PO Halland kan beskrivas som mer homogena bortsett från Hylte kommun som avviker för samtliga demografiska faktorer i jämförelse med övriga kommuner i PO Halland.

För utbildningsnivå angavs rikssnittet för andel högutbildade till 27,6 %. Samtliga polisområden i sin helhet låg lägre än rikssnittet, dock förekom, likt för arbetslöshet, en större spridning i PO Fyrbodals och PO Skaraborg än i PO Halland.

Rikssnittet för andel bidragsförsörjda angavs till 13,3 %. Såväl PO Fyrbodals som PO Skaraborg ligger över rikssnittet. Även i fråga om andel bidragsförsörjda finns en stor

spridning bland kommunerna i PO Fyrbodal och PO Skaraborg medan det i PO Halland finns en något mer homogen bild. Vid genomförd jämförelse av samlad social utsatthet på kommunnivå framkommer med tydlighet att även då det finns en genomsnittlig, relativt hög, utsatthet i PO Skaraborg så lever en större andel av befolkningen i PO Fyrbodal i högre social utsatthet (se appendix 3).

Det bedöms, dels utifrån den forskningsbild som finns och dels genom andel befolkning i social utsatthet i respektive polisområde, vara rimligt att anta att en del av det högre ärendeinflödet i PO Fyrbodal delvis beror på demografiska (sociala) faktorer.

7.3 BROTTSKODER

Brottskodsutveckling- och förändring sker konstant och bedöms vara en starkt bidragande faktor till statistiska svårigheter bland annat då jämförande statistik år för år i stora drag inte är möjlig. Till detta tillkommer organisatoriska och individuella aspekter av brottskodshantering. Genomförd kartläggning har avgränsats till åren 2016 till och med 2018. 2019 har exkluderats eftersom att det under 2019 genomfördes ett antal betydande förändringar av relations-begreppet som har påverkat resultaten på brottskodsgrupp-nivå. Brottskodsförändringar genomfördes även under 2018, dessa bedöms dock enligt VSA inte ha påverkat statistiken på brottskodsgrupp-nivå i lika stor utsträckning

Förändringar under 2018:

Dels så tydliggjordes definitionen avseende misshandel vilket inneburit förändringar av brottskoderna främst genom att misshandelsrelaterade relationsbrott utomhus tillkommit. Vidare genomfördes även förändringar av relations-begreppet.

Före 2018

- bekant med offret
- i nära relation
- bekant men ej i nära relation

Efter ändring 2018

- bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn
- bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap

Under åren 2017-2018 skedde en tydlig ökning av inkomna ärenden på brottskods-nivå och del av förklaringen till detta kan ligga i de utomhusbrott som tillkommit. Totalt

handlar det om cirka 230 ärenden i Region Väst. Vid analys av inkomna ärenden med aktuella brottskoder för jämförda polisområden framkom att inflödet inte var högre för PO Fyrbodals högre än för jämförda polisområden

Tabell 7. Ärendefördelning av tillkomna utomhusbrott.

PO/Enhet	Avsl	Dir.avskr	Bearb	Redov	Redov.-andel	FU-andel	Utredn.-andel
	100	6	94	26	26,0%	94,0%	27,7%
PO Halland	38	0	38	8	21,1%	100,0%	21,1%
PO Fyrbodals	31	4	27	10	32,3%	87,1%	37,0%
PO Skaraborg	31	2	29	8	25,8%	93,5%	27,6%

Not: Andel inkomna ärenden för nytillkomna utomhus- och misshandel-relaterade brottskoder (9357, 9359, 9361 och 9362) under 2017- 2018. Brottskod 9362 bedömdes felaktigt ligga i brottskodsgruppen och exkluderades till 2019.

Vid samtal med företrädare framkommer att få har god kännedom om brottskodning, begreppsdefinition och ärendeinkluderade brottskoder. Vissa menar att vilken kod som står är irrelevant för utredningsarbetet medan andra menar att vikten av och intresset för korrekt kodning vid anmälningsupptagning samt i följande led förbises. Kontroll av brottskodning innan ärendet fördelas och en generell inställning att brottskodning inte anses vara prioritet kan påverka hur brottskodning hanteras. För att korrekt statistik ska kunna föras är det av yttersta vikt att brottskodning sker så korrekt och systematiskt som möjligt, något som i takt med utvecklandet av brottskoder också prioriteras. En kvalitetsstudie av brottskoder och brottskodsanvändning genomförd av Brå (2012) visar att den generella felkodningsnivån för alla brottskoder är 12 procent. Brottskoder för misshandel i nära relation var ofta felregistrerade, cirka vartannat brott som registrerats som misshandel mot man i nära relation var en annan typ av misshandel mot man och för misshandel mot kvinnor var det var fjärde brott.

Brå (2012) diskuterar och problematiserar begreppshantering och begreppsförståelse för nära relation utifrån handläggande individs kunskap och förståelse för begreppet nära relation. De menar att en del kodar rätt tack vare kännedom om den officiella definitionen, medan andra med en mer allmän förståelse för begreppet riskerar att felaktigt koda inkomna ärenden. Problem kring brottskodshantering kan förväntas vara jämförbar på nationell nivå och hur eventuella skillnader i attityder och intern kultur ser ut mellan undersökta polisområden har inte undersökts i genomförd kartläggning. Det

bedöms dock vara tänkbart att regionala skillnader i någon utsträckning kan påverka det registrerade inflödet av ärenden för brott i nära relation.

En annan viktig faktor som lyfts av medarbetare på olika nivåer är den praktiska hanteringen av brottskodning då systemet idag innebär att den enskilda individen manuellt behöver söka upp korrekt kod. Det föreslås en förenklad och systematiserad metod vilket skulle kunna innebära en lägre risk för felkodning i ett initialt skede.

Det är centralt att rätt brottskod används vid upprättande av anmälan inte minst för att statistiskt kunna följa upp olika former av brott men även då de statistiska underlagen ligger till grund för polisens operativa verksamhet och resultatredovisning samt resursfördelning. Brå (2019) lyfter att noggrannhet i kodning påverkas av vilken information som finns tillgänglig när anmälan skrivs eller ärendet utreds.

Historiskt har brottskodning enligt resultaten från *En fördjupad analys av förändringar inom brott i nära relation* av Petra Daleljung (VSA) inneburit att man inte kunnat fånga upp samtliga relevanta brott i statistiken. Därmed har man heller inte kunnat kartlägga och förmedla en rättvis bild av brott i nära relation.

När brottskodgruppen brott i nära relation (polisen) skapades saknades det enligt uppgift från företrädare inom myndigheten brottskoder som direkt angav om brottet var i nära relation eller ej och istället antog man exempelvis att misshandel mot kvinna inomhus var att betrakta som relationsvåld. Konsekvensen av detta är att statistiken från brottskodgruppen ”brott i nära relation (polisen) till väsentlig del är missvisande. Brottskodgruppen i sin helhet planeras dock att ses över efter det att samtliga nytillkomna koder använts och etablerats. Vidare har man även skapat en brottskodsgrupp som utgår från parrelationer, ”brott i parrelation”, som enbart inkluderar de nytillkomna brottskoderna. Här fanns vid tiden för genomförd kartläggning ingen historik att föra statistik på.

Det bedöms vara av vikt att läsaren har en förståelse för de metodologiska och statistiska begränsningar, skillnader och tillkortakommanden som föreligger då den allmänna debatten ofta präglas av stora, enkla siffror där allmänheten presenteras förenklade och ofta onyanserade svar på ett mycket komplext område. Brottskodsproblematiken framkommer i denna kartläggning särskilt tydligt vid innehållsanalys av utredningsmaterial för brottskoder vilka inte används unikt för brott i nära relation.

7.4 ICKE BINR UNIKA BROTTSKODER

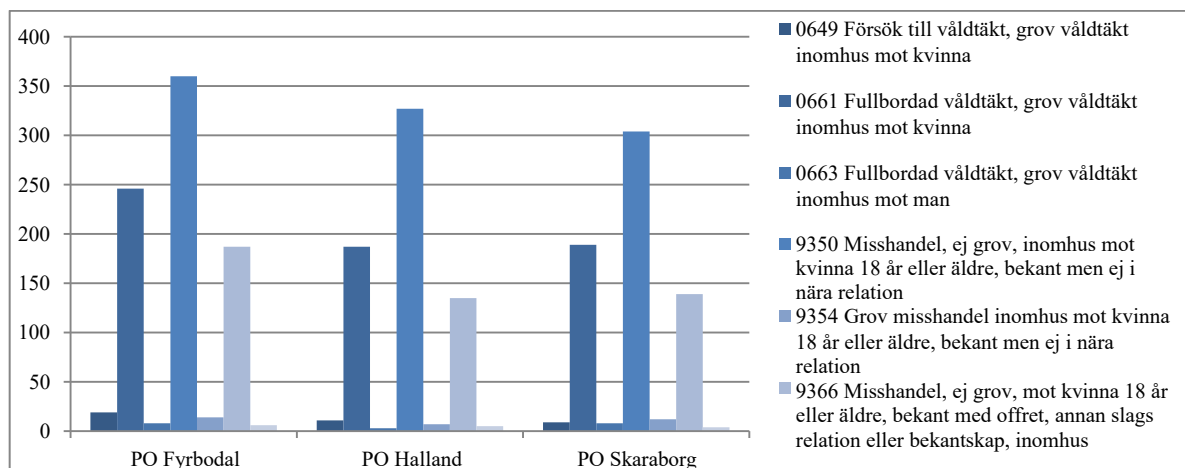
Vid genomgång av inkluderade brottskoder visade det sig att det i brottskodsgruppen (brott i nära relation, polisen) inkluderades sju brottskoder som använts under undersökts tidsperiod och vars definition inte uttryckligen angav att brottet skulle ha begåtts i nära relation. I genomförd kartläggning benämns dessa sju brottskoder ”icke BINR unika” (se tabell 8). Användandet av de icke BINR unika brottskoderna visade sig vara jämt fördelat mellan inkluderade polisområden (se tabell 9). Vid genomförd innehållsanalys framkom att endast en liten andel av inkomna ärenden med icke unika BINR-koder var ärenden där det förekom relationsvåld utifrån given definition. Detta föranledde en frekvensanalys (se tabell 10). Mest frekvent förekommande var en känd gärningsman, dock oftast genom yttlig bekantskap, gemensamma bekanta eller annan form av kännedom och inte i nära relation.

Tabell 8. De icke BINR unika brottskoder som använts i aktuella polisområden under tidsperioden 2016 till och med 2018.

ICKE BINR UNIKA BROTTSKODER
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna
0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man
9350 Misshandel, ej grov, inomhus mot kvinna 18 år eller äldre, bekant men ej i nära relation
9354 Grov misshandel inomhus mot kvinna 18 år eller äldre, bekant men ej i nära relation
9366 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus
9368 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus

Not: Icke BINR-unika brottskoder vilka har rapporterats in under angiven tidsperiod. Av de 23 brottskoder som rapporterats in finns sju koder som inte tydligt definieras som brott i nära relation men som inkluderas i brottskodsgruppen.

Tabell 9. Fördelning av inkomna ärenden med icke BINR-unika brottskoder.

Tabell 10. Fördelning av icke BINR unika brottskoder i förhållande till olika relationer mellan målsägande och misstänkt.

Brottskod	Nära relation Enligt utredningsdirektivens definition	Okänd M.t har för m.ä varit helt okänd	Känd genom någon form av bekantskap till men de har eller har ej haft en nära relation av något slag tidigare	Känd till namn eller beskrivning genom igenkänning men de har inte tidigare haft någon form av relation tillvarandra.	Kommentar
0661	18	19	46	17	100 slumpmässigt utvalda ärenden. Samtliga analyserade ärenden inkluderas i initial innehållsanalys
0649	3	2	9	5	Samtliga inkomna ärenden. Samtliga analyserade ärenden inkluderas i initial innehållsanalys
0663	0	1	4	1	Samtliga inkomna ärenden. Samtliga analyserade ärenden inkluderas i initial innehållsanalys
9350	38 varav 16 var andra intrafamiljära relationer än parrelation	2	58	2	100 slumpmässigt utvalda ärenden. I 15 analyserade ärenden fanns för lite underlag för att inkludera ärendet ens i initial innehållsanalys <i>2019 utgått</i>
9354	6 varav 2 var andra intrafamiljära relationer än parrelation		8		Samtliga inkomna ärenden. I 2 analyserade ärenden fanns för lite underlag för att inkludera ärendet ens i initial innehållsanalys <i>2019 utgått</i>
9366	29 varav 10 var andra intrafamiljära relationer än parrelation	1	19		50 slumpmässigt utvalda ärenden. I 15 analyserade ärenden fanns för lite underlag för att inkludera ärendet ens i initial innehållsanalys
9368	5 varav 3 var andra intrafamiljära relationer än parrelation				Samtliga inkomna ärenden, 1 enskilt ärende misstänktes vara självförvållat och det saknades underlag att misstänka annan förövare.

Ovanstående resultat bekräftar att statistiken från brottskodsgruppen är, åtminstone delvis, missvisande.

Endast en mindre andel av de ärenden vilka inkluderas i den offentliga statistiken för brott i nära relation avser de facto relationer mellan parterna vilka definieras som nära relation.

7.5 ÄRENDEFÖRDELNING

Genom samtal med företrädare framkommer återkommande kritik mot mängden ärenden vilka ”faller ner” på lokalpolisområde och huruvida det påverkar den upplevda ökningen av antal inkomna ärenden. Det finns en tydlig skillnad mellan jämförda polisområden utifrån organisatorisk ärendefördelning och det är rimligt att vidare studera effekten och eventuella konsekvenser av ärendefördelning.

Det finns teorier kring att brott i nära relation ska utredas av utredare med särskild BINR-kompetens för att såväl förhindra som förebygga tilltagande relationsrelaterad brottslighet, något som även uppmärksammas i Polisens utredningsdirektiv. Idag finns det en skillnad mellan jämförda polisområden för ärendefördelning där PO Fyrbodal avviker genom att fler ärenden fördelas till lokalpolisområdesnivå. Dock saknas det idag underlag för hur stor effekten av att direkt sätta in den särskilda kompetensen i relationsärenden är.

Tabell 11. Ärendefördelning för respektive polisområde. Anges i procent.

Polisområde	Utredningssektion	Lokalpolisområde
Fyrbodal	46,9 %	53,1 %
Halland	75,4 %	24,6 %
Skaraborg	74,4 %	25,6 %

Not: Andel inkomna ärenden med aktuella brottskoder enligt handläggande enhet för respektive polisområde.

7.6 ANMÄLNINGSBENÄGENHET

Anmälningbenägenheten för brott i nära relation är generellt låg och det finns ett antal faktorer som förklarar varför. Olika former av tystnadskulturer där man av olika skäl inte förväntas berätta om vad man utsätts för förekommer. Olika former av tystnadskultur grundar sig i skilda bakomliggande kontexter kopplat exempelvis till skam, rädsla, hot, skuld, förakt mot rättsväsendet med mera (Brå, 2019).

Anmälningens benägenhet ökar generellt vid kunskap och förståelse för att man som individ utsatts för ett brott. Det är också sannolikt så att ett intensivt preventivt arbete där skolor, vård- och omsorg, sociala myndigheter och andra berörda aktörer över tid ökat sin kompetens avseende såväl förmåga att uppmärksamma men även rapportera utsatthet har bidragit till ett ökat inflöde av ärenden. Flera olika rapporter, däribland NUT (2012) visar över tid på en konstant och stabil rapporterad utsatthet och trots detta ökar anmälningarna vilket talar för en generellt ökad anmälningens benägenhet på nationell nivå.

8. RESULTAT FRÅN INNEHÅLLSANALYS

I syfte att få en djupare förståelse för hur frekvent förekommande de faktorer som framkommit genom den teoretiska översynen och från samtal med företrädare genomfördes nedan presenterade innehållsanalys. I ett inledande skede inkluderades diarienummer för samtliga inkomna ärenden från STATUS. Samtliga diarienummer separerades därefter från övriga STATUS data och sorterades slumpmässigt. Totalt har 650 ärenden inkluderats men av dessa 650 ärenden har endast 224 ärenden analyserats i nedan beskrivna innehållsanalys. Innehållsanalysen har genomförts med hjälp av allt tillgängligt utredningsmaterial i respektive ärende. Det stora bortfallet beror på att det i utredningsmaterialet inte funnits tillräcklig information för att inkludera övriga ärenden. Med det i åtanke har resultaten präglats av grövre brott i nära relation då de generellt innehåller ett mer omfattande utredningsmaterial. För en fullständig beskrivning av kontrollerade variabler och urval, se appendix 1.

Resultaten från genomförd innehållsanalys presenteras med hjälp av en frekvenstabell (se tabell 12) och därefter en resultatbeskrivning av genomförd korrelationsanalys där samband mellan undersökta variabler förklaras.

Tabell 12. Frekvenstabell. Resultaten anges i antal och i procent.

Variabel	Målsägande	Misstänkt	Kommentar
Ålder	36,2	38,4	Anges i medelålder.
Födelseland	Sverige 153 = 68,3 % Annat 71 = 31,7 %	Sverige 141 = 63 % Annat 83 = 37 %	Om information saknats har utgångsvärdet varit Sverige
Kön	Kvinna 217 = 97 % Man 7 = 3 %	Kvinna 10 = 4,5 % Man 214 = 95,5 %	
Kommun där brottet har begåtts			Högst frekvens: Trollhättan 48, Uddevalla 48, Vänersborg 25, Stenungsund 15
Ekonomiska problem			I 115 av ärendena = 51,3 %
Bosatt i utsatt område			I 15 av ärendena = 6,7 %
Socialtjänst involverad			I 138 av ärendena, 61,5 %
Aktuell arbetslöshet	111 = 49,5 %	106 = 47,3 %	
Barn i hemmet			I 125 av ärendena = 56 %
Pågående vårdnadstvist			I 37 av ärendena, 16,5 %
Alkoholmissbruk	57 = 25,5 %	81 = 36 %	
Drogmissbruk	14 = 6,3 %	43 = 19,2 %	
Suicid	27 = 12 %	41 = 18,3 %	
Låg självkänsla	70 = 31,3 %	69 = 31 %	
Kontrollbehov	42 = 19 %	127 = 56,7 %	
Fastställd psykiatrisk diagnos	36 = 16 %	38 = 17 %	
Psykiatri involverad	46 = 20,5 %	42 = 19 %	
Vårdande, välvillig personlighet	129 = 57,6 %		
Generellt aggressiva drag		127 = 56,7 %	
Depression	67 = 30 %	31 = 14 %	
Hedersrelaterad kontext	27 = 12 %	47 = 21 %	
Kollektivt våldsutövande			I 45 av ärendena = 20 %
Religiöst förtryck			I 32 av ärendena = 14,3 %
Psykiskt våld			164 av ärendena = 28,6 %
Fysiskt våld			I 200 av ärendena = 89,3 %
Sexuellt våld			I 91 av ärendena = 40,6 %
Självförsvar			I 62 av ärendena = 27,7 %
Hot mot barn			I 72 av ärendena = 32,1 %
Kontaktförbud			I 32 av ärendena = 14,3 %
Tidigare dom mot m.t			I 43 av ärendena = 19,2 %
Anmälan första gången			I 42 av ärendena = 19 %
Tidigare anmälan			I 44 av ärendena = 19,6 %

Not: Frekvenstabell för inkomna ärenden som inkluderats i innehållsanalysen. Totalt antal inkluderade ärenden 224. För förklaring av enskilda variabler, se appendix 1.

I syfte att kartlägga vilka förklaringsvariabler som återfanns i ärenden generellt och hos gruppen m.ä och gruppen m.t inom PO Fyrbodals har ett antal variabler kontrollerats med hjälp av statistikprogrammet SPSS. För att överblicka resultaten från genomförda korrelationsanalyser presenteras de resultat som visat på signifikanta samband mellan respektive våldstyp förekommande i brott i nära relation (psykiskt, fysiskt, sexuellt och även hedersrelaterat våld). I genomförd kartläggning användes Pearsons korrelationsanalys för att mäta styrkan i samband mellan olika kontrollerade variabler.

$r = .00-.09$ = obefintligt samband,

$r = .10-.19$ = svagt samband

$r = .20-.29$ = medelstarkt samband,

$r = .30$ = starkt samband

8.1 PSYKISKT VÅLD

Psykiskt våld karaktäriseras i urvalsgruppen av låg självkänsla hos både m.ä och m.t ($r = .28$ respektive $r = .19$). Starkt kontrollbehov, generell aggressivitet och utövande av fysiskt våld hos m.t hade också starka samband med utövande av psykiskt våld ($r = .51$, $r = .27$ respektive $r = .28$). Anmälningstendens vid första tillfället visade på ett negativt samband, $r = -.51$ vilket kan tänkas förklaras genom normaliseringsprocessen samt en tendens hos m.ä att agera med ömkande och välvillig (agreeable) personlighet ($r = .28$). En individ med hög nivå av agreeableness kan beskrivas som välvillig, medgivande, återhållsam och följande. Det finns även ett samband mellan agreeableness och neuroticism samt med låg självkänsla. Egenskaper som forskningen visar har en koppling till såväl våldsutsatthet som våldsutövande. Resultaten speglar även den bild som medarbetare och företrädare beskrivit.

Övriga observationer vid genomförande av innehållsanalyserna avseende det psykiska våldet var att det förekom i hög utsträckning vid all form av annat våld. Endast ett fåtal ärenden gällde psykiskt våld utan inslag av annat våld.

8.2 FYSISKT VÅLD

Det fysiska våldet karaktäriseras i urvalsgruppen av generell aggressivitet hos m.t (våldsamma utbrott, fysiskt våld mot andra samt mot materiella ting, kort stubin och svårigheter att kontrollera sina impulser) $r = .19$. Det fysiska våldet har även ett tydligt samband med psykiskt våld ($r = .28$) och med våld utövat i självförsvar från den våldsutsatte ($r = .18$). Även för fysiskt våld finns ett negativt samband med anmälan vid första våldstillfället ($r = -.28$).

Forskningen presenterar en tydlig bild där aggressiva och destruktivt impulsiva drag är vanligt förekommande vid olika former av våldsutövande. Resultaten stämmer väl överens med de resonemang som förts av medarbetare och företrädare. Intressant utifrån resultaten kring fysiskt våld var även sambandet med våld som utförs i självförsvar. Vid genomförande av innehållsanalyserna framkom att motanmälningar skedde endast i ett fåtal ärenden och informationen om våldsutövande i självförsvar framkom ganska tidigt och ofta spontant från m.ä under förhör.

Det fanns även ett stort antal ärenden som exkluderats ur innehållsanalysen där våld från båda parter utövats, ofta under inverkan av alkohol och/ eller droger. I flera av dessa ärenden beskrivs våldsutövandet likvärdigt från båda inblandade parter. En tydlig tendens att inte vilja medverka i utredningen framkom också i dessa ärenden.

8.3 SEXUELLT VÅLD

Det sexuella våldet karaktäriseras i urvalsgruppen av unga parter där både m.ä och m.t har ett negativt samband med ålder ($r = -.30$ respektive $r = -.27$). Den målsägandegrupp som utsatts för sexuellt våld sticker i analyserad grupp ut något från övriga våldstyper genom tydliga samband med låg självkänsla ($r = .21$), ofta i samtalsstöd ($r = .23$), hög frekvens av depressioner ($r = .17$) och kontakt med psykiatri ($r = .23$). Ur ett misstänkt-perspektiv är ett starkt kontrollbehov särskilt relaterat till sexuellt våld ($r = .19$). Sexuellt våld är starkt förknippat med makt och kontroll och det förefaller rimligt att så även är fallet i urvalsgruppen.

Övriga observationer vid innehållsanalys av ärenden som innehöll sexuellt våld samt våld med parter i ung ålder var en hög frekvens av drogmissbruk, ett svagt supportsystem, en hög frekvens av psykisk ohälsa/diagnoser och en hög frekvens av kontrollbehov som ofta utövades genom kontroll av sociala medier och/ eller andra tillgängliga plattformar. Denna form av kontrollutövande var särskilt framträdande bland de unga parter där just sexuellt våld förekom.

Ingen av ovanstående våld (brotts) typer hade något signifikant, starkt samband med demografiska faktorer som bostadsförutsättningar (villa/lägenhet/annat), inte heller med alkohol- eller drogmissbruk eller ekonomiska problem och/eller konflikter.

8.4 HEDERSRELATERAT VÅLD

Det hedersrelaterade våldet karaktäriseras i urvalsgruppen av låg ålder hos såväl m.ä som hos m.t. Det fanns även samband mellan hedersrelaterat våld och boende i utsatt område ($r = .26$) samt med boende i flerfamiljshus ($r = .38$). Våldet karaktäriseras även

av samband med kollektivt våldsutövande ($r = .81$), hög nivå av kontroll från m.t ($r = .45$), socialtjänsten involverad ($r = .18$), annan myndighet involverad (enligt observationer vid genomförande av innehållsanalyserna var det främst migrationsverket)($r = .50$) samt med hög nivå av arbetslöshet för både m.ä och mt ($r = .26$ respektive $r = .21$). Det finns även ett starkt samband mellan hedersrelaterat våld och religiöst förtryck ($r = .76$).

Ovanstående resultat speglar skillnader mellan våld i nära relation utan respektive med en hedersrelaterad bakomliggande kontext. Den låga åldern för m.t skiljer sig dock från tidigare forskning som visat en högre medelålder för individer som lag-förts för hedersrelaterade brott (Yourstone, Axelsson, Hildeby Kellgren, Söderberg, & Eriksson, 2018). Vid innehållsanalys framkom att det finns möjlighet i utredningssystemet (Durtvå) att bocka i om ärendet berör bland annat hatbrott och hedersbrott. Vid tiden för genomförd kartläggning var det möjligt att söka fram statistik för hatbrott men inte för hedersrelaterade brott.

9. ÖVRIGA INTRESSANTA RESULTAT

Ekonomi. Även då ekonomiska bekymmer av olika karaktär inte visade sig ha några starka, signifikanta samband med de olika våldsformerna i urvalsgruppen så framkommer det genom frekvensanalysen (se tabell 12) att det förelåg ekonomiska bekymmer i 51,3 % i analyserade ärenden. Mest frekvent återkommande kring ekonomi var olika former av konflikt mellan parterna där konflikten i sig inte sällan var den våldsutlösande faktorn. Ekonomiska bekymmer var mer frekvent förekommande än missbruk men mindre vanligt förekommande än kontakt med socialtjänst. Resultaten kan indikera att missbruk visserligen har en stark relation till våld men att det verkar som en av flera våldsutlösande faktorer framför den enskilt främsta våldsutlösande faktorn för urvalsgruppen.

Det framkommer genom samtal med företrädare att en stor andel spontant svarar "alkohol" på frågan om vad som bäst beskriver vad som är återkommande inom våld i nära relation. Som tidigare beskrivet har en stor andel ärenden exkluderats på grund av för litet utredningsmaterial. Man bör ta i beaktande att i exkluderade ärenden var missbruk i olika former uppskattningsvis mer frekvent förekommande än i de ärenden som inkluderats i genomförda analyser. **Arbetslöshet** är generellt nära relaterat till ekonomiska begränsningar och i genomförd kartläggning visade det sig att 49,5 % av m.ä och 47,3 % av m.t var arbetslösa under tiden för eller i direkt närheten till tiden för

våldet. Observationer vid genomförande av innehållsanalyserna kring ekonomiska bekymmer talar dock för att ekonomiska bekymmer och konflikter förekom oberoende av ekonomisk status eller klass.

Den samlade bedömningen kring ekonomi, utifrån den fullständiga innehållsanalysen, är att ekonomiska *bekymmer och konflikter* framför *ekonomiska resurser* är en kraftfull våldsutlösande faktor, även helt utan påverkan av alkohol eller annat bruk/missbruk. Ekonomisk press för många människor är en stress-trigger som tenderar att skapa hög nivå av frustration och känsla av kontrollförlust vilket kan resultera i våldsutövande.

Barn i hemmet. I drygt hälften av alla analyserade ärenden (56 %) fanns det barn i hemmet. I en stor andel av dessa fall fanns barnen i hemmet även vid våldsutövande, det fanns dock för litet underlag i utredningsmaterialet för att analysera hur många av dessa barn som också utsattes för våld. För ärenden där det fanns barn i hemmet fanns starka och signifikanta samband med att socialtjänsten varit och/eller är involverade ($r = .37$) samt med om det fanns en pågående vårdnadstvist mellan parterna ($r = .37$). Det framkom sällan information om den initiala anledningen till socialtjänstens inblandning.

Det framkommer samband mellan barn som varit inblandade och ärenden med hedersrelaterad kontext ($r = .20$) och kollektivt våldsförande ($r = .22$). Vidare framkommer att i ärenden där barn varit involverade svagt icke signifikant samband med boende i skyddat boende vid något tillfälle ($r = .12$) samt ett svagt negativt samband mellan psykisk ohälsa hos m.ä och barn i hemmet ($r = -.12$) och med anmälan vid första våldstillfället ($r = -.15$).

Resultaten kan tala för att målsägande med barn i hemmet stannar längre i en destruktiv relation. Det är också en aspekt som framkommer även genom observationer vid innehållsanalysen där flera målsägande ger uttryck för att de valt att stanna i relationen då de ansett att barnet har rätt till båda sina föräldrar. Det framkommer även i en del av nedlagda ärenden (som inte inkluderats i analysen) att tillbakadragande av anmälan ofta är direkt kopplat till målsägandes resonemang kring upprätthållande av relationen mellan barn och misstänkt.

Psykisk ohälsa. Av analyserade ärenden framkommer det att 12 % av m.ä och 18,3 % av m.t, totalt 68 individer, gav uttryck för suicidal tankar och/eller försök. Det fanns också en tydlig relation mellan låg ålder och suicidal tankar/försök. En stor andel av de

med suicidala tankar och/eller försök hade samtalsstöd och/ eller kontakt med psykiatrin. Sambandet mellan suicidala tankar/försök och någon form av psykiatrisk diagnos var signifikant för både m-ä och m.t ($r = .21$ respektive $r = .31$). Här inkluderas även olika former av neuropsykiatriska diagnoser. 30 % av m.ä och 14 % av m.t led vid tiden för eller i nära anslutning till tiden för våld av en depression.

Vid genomförande av innehållsanalys framträder en bild i framförallt ärenden där m.t, annan än partner, ofta unga och ofta med någon form av *neuropsykiatrisk diagnos* utövar våld mot framförallt syskon och föräldrar. En stor del av dessa ärenden innehöll för lite information för att inkluderas i analyserna. En anledning till att flera av dessa ärenden innehöll för lite information var att anmälaren ofta tog tillbaka sin medverkan. Argument om att anmälan skett som en markering mot m.t förekom i flera ärenden men även en uttalad önskan om att inte gå vidare i ärendet då misstänkt enligt målsägande själv inte kunde hjälpa sitt agerande. Denna bild överensstämmer även med den som förmedlas av medarbetare där flera menar att anmälan i dessa fall ofta används som ett rop på hjälp snarare än en önskan om rättsliga påföljder.

Socialtjänsten. Socialtjänsten var på något sätt inblandad i hela 61,5 % av alla ärenden som inkluderats i innehållsanalysen. Resultatet ligger i linje med resonemang kring att våld i nära relation är relaterat till olika former av social utsatthet. Ovan beskrivs ett antal frekvent förekommande faktorer vilka samtliga kan relateras till olika former av social utsatthet och det bedöms vara rimligt med en särskilt hög frekvens av ärenden där socialtjänsten är inblandad. Vid genomförande av innehållsanalyserna framkom att socialtjänstens inblandning var av olika karaktär och olika omfattning men mer frekvent förekommande i ärenden där barn fanns i hemmet. Det framkom sällan på vilka grunder den initiala kontakten med socialtjänsten tillkommit.

10. SAMLAD BEDÖMNING

Genomförd kartläggning har inte med säkerhet kunnat fastställa vad ett högt inflöde av brott i nära relation i PO Fyrbodals beror på. Dock har resultaten kunnat ge en indikation kring ett antal faktorer som med sannolikhet har eller har haft inverkan på inflödet, vilka samtliga också bör studeras vidare.

- Brottkodshantering.
- Ärendefördelning.
- Demografiska och sociala skillnader.

- ❖ Kriminalstatistikens lämplighet att uttala sig om faktiska nivåer av kriminalitet har enligt Gruszczyńska & Heiskanen (2018) ifrågasatts eftersom den typen av statistik endast kan redogöra för resultat som kommer till samhällets kännedom. Problembilden med kriminalstatistik återfinns i genomförd kartläggning då den i huvudsak är baserad på tillgänglig kriminalstatistik och data. Hur stort det reella inflödet ser ut och hur stor skillnaden mellan jämförda polisområden är har inte varit möjligt att fastställa i genomförd kartläggning, främst på grund av statistiska tillkortakommanden med brottskodsproblematik som främsta orsak. De kriminalstatistiska tillkortakommanden och svårigheter som föreligger har dock kommit att uppmärksammas i allt större utsträckning såväl inom polismyndigheten som inom andra centrala aktörer som Brå och det pågår en stor förändringsprocess kring brottskodning och statistiska förhållningssätt. Den offentliga statistiken för brott i nära relation är idag till viss del missvisande och bedömningen utifrån genomförd kartläggning är att korrekta statistiska förutsättningar är centralt. Systematiserad hantering av brottskoder och brottskodsgrupper bör prioriteras.

- ❖ Det finns en hög andel av befolkningen i PO Fyrbodalen som på olika sätt lever i social utsatthet och resultaten i genomförd kartläggning talar för att det kan vara den främsta förklaringen till det höga inflödet av brott i nära relation. Resultaten bekräftas också i genomförd innehållsanalys. Social utsatthet är ett konstant debatterat område och det pågår sedan länge en diskussion kring individuella förutsättningar att lyckas i livet. Forskning idag visar på att både genetiska förutsättningar som intelligens och personlighet liksom sociala förutsättningar samspelar (Kajonius & MacGiolla, 2017). Det pågår också en stundvis ganska infekterad debatt i Sverige kring brottslighet som rör utrikesfödda. Enligt en helt ny rapport av Adamsson (2019) finns det grund för att kartlägga hur brottslighet bland medborgare med invandrarbakgrund ser ut då det finns en allt jämt ökande ojämlikhet för vilka som drabbas av brott (Nilsson och Estrada 2005). Inom ramen för social utsatthet lever utrikesfödda i Sverige idag i högre utsträckning än inrikesfödda i stor social utsatthet. Skillnaderna i andel invandrad befolkning var marginell för jämförda polisområden, dock fanns det en något högre andel i PO Fyrbodalen. Man bör komma ihåg att diskussionen om social utsatthet, oberoende av härkomst, inte bara tar hänsyn till brottsutövare utan även inkluderar ett stort antal brottsoffer vilket också framkommer i genomförd innehållsanalys. Från ett flertal företrädare beskrivs (se sid. 18) att *en del av* ökningen anses bero på andelen utrikesfödda i polisområdet och de kulturella skillnader som kan förekomma. För

ärenden inkluderade i innehållsanalysen var m.ä i 31,7 % utrikesfödd. Motsvarande siffra för m.t var 37 %. Andelen folkbokförda med invandrarbakgrund 16 % i PO Fyrbodals i sin helhet. Resultaten indikerar att i de ärenden som inkluderas i innehållsanalysen finns en hög representation av utrikesfödda både inom gruppen målsägande och inom gruppen misstänkta. Viktigt att ta i beaktande är dock att det inte framkom födelseland i de 426 ärenden som exkluderats från innehållsanalys. Det har inte heller funnits möjlighet inom ramen för genomförd kartläggning att jämföra statistik över en längre tidsperiod och det var därmed inte möjligt att uttala sig om eller hur andel invandrad befolkning eventuellt har påverkat inflödet. Genomförd kartläggning har heller inte undersökt orsaksamband utan endast samband (korrelationer).

- ❖ Det framkommer i genomförd kartläggning att det finns gemensamma drag utifrån våldstyp hos gruppen m.ä och hos gruppen m.t i den inkluderade urvalsgruppen för brott i nära relation. Gemensamma drag som möter den aktuella forskningsbilden. Även då ett stort antal inkomna ärenden har exkluderats från analys och därmed genererat ett något litet underlag (224) så kan underlaget antas ge en indikation på gemensamma drag hos såväl gruppen m.ä som hos gruppen m.t. 56,7 % av m.t hade ett starkt kontrollbehov och gav uttryck för generella aggressiva beteenden som riktades mot både människor, djur och materiella ting. Psykisk ohälsa, psykiatriska diagnoser, låg självkänsla och alkoholbruk var likvärdigt förekommande för både m.t och m.ä men suicidala tankar och/eller försök och drogbruk var mer vanligt förekommande bland m.t. 57,6 % m.ä visade på särskilt vårdande, ömkande och välvillig (agreeable) egenskaper med en stor benägenhet att stanna i den destruktiva relationen. Det finns argument om att våld i nära relation nästan alltid följer gemensamma mönster och bör betraktas som ett mer eller mindre homogent våldsutövande. Det finns dock skillnader mellan de olika våldsformerna i undersökt grupp. Dels bland hedersvåldet men även bland det sexuella våldet där inblandade parter ofta är yngre med hög frekvens av psykisk ohälsa. Resultaten i genomförd kartläggning överensstämmer även med tidigare forskning som påvisar att olika våldsformer ofta kombineras. Det gäller särskilt för psykiskt våld som endast i enstaka ärenden i genomförd innehållsanalys var den enda våldsformen som utövades. Såväl fysiskt som sexuellt och hedersrelaterat våld föregås ofta av psykiskt våld.

11. FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER

- ❖ Från företrädare lyfts återkommande vikten av det preventiva arbetet. En av de faktorer som framkommit som potentiell förklaring till ett högre antal inkomna ärenden är det breda och omfattande *preventiva arbetet* som pågår i PO Fyrbodals och särskilt i Trollhättans kommun. Bortsett från 2017 så finns det ett något högre antal inkomna ärenden i Trollhättan i jämförelse med likvärdiga städer utifrån befolkningens mängd i jämförda polisområden vilket eventuellt skulle kunna förklaras med framgångsrika preventiva insatser framför andra faktorer. Det kan utifrån resonemang kring effekter av preventivt arbete också vara tänkbart att andelen inkomna ärenden där parter som lider av psykisk ohälsa har ökat i takt med att vård och omsorg, skola, socialtjänst och andra inblandade aktörer fått en allt djupare kunskap och kompetens kring brott i nära relation. Det har dock inte varit möjligt att inom ramen för genomförd kartläggning undersöka om så är fallet.

För att kartlägga effekten av det preventiva arbetet behövs uppföljningsstudier över tid som även tar hänsyn till befolkningsförändringar, demografiska och sociala perspektiv. Det framkommer genom dialog med externa aktörer att det idag inte förs statistik på hur stor andel av de som söker hjälp som även polisanmäler. Genom att exempelvis föra statistik på dels hur många som söker hjälp och dels på hur många av de som söker hjälp som sedan polisanmäler så skulle man kunna följa upp del av effekten av det preventiva arbetet.

- ❖ Hur stor andel av ärendeinflödet som kan beräknas bero på demografiska och sociala faktorer har inte varit möjligt att kartlägga under ramen för genomförd kartläggning. Förslagsvis skulle en genomlysning av samtliga inkomna ärenden för brottstypen brott i nära relation kunna ge en mer tydlig bild av inflödet. Det är dock både resurs- och tidskrävande samt ställer stora krav på inkluderat utredningsmaterial. Det är tänkbart att bristfällig information i utredningsmaterialet skulle kunna ge missvisande resultat. Bedömningen är dock att det är möjligt att genomföra och eventuellt skulle ge en mer rättvisande bild av fördelningen efter ytterligare utveckling av inkluderade kriterier.
- ❖ Resultat från genomförd innehållsanalys visar att inte alla ärenden i brottskodgruppen brott i nära relation (polisen) är relationsbrott enligt

utredningsdirektivens definition. För att kunna säkerställa hur stor andel av inkomna ärenden, i aktuell brottskodsgrupp, under angiven period som per definition är brott i nära relation skulle en mer omfattande genomlysning av samtliga inkomna ärenden för brottskodsgruppen, såväl för ärenden med icke unika som för unika BINR koder behöva genomföras för att kunna ge svar.

- ❖ Rörande ärendefördelning bedöms det visserligen rimligt att relationsrelaterad brottslighet kan såväl förhindras som förebyggas genom tidiga och kompetenta insatser och därigenom minska ärendeinflödet. I syfte att kartlägga effekten av tidig spetskompetens är det nödvändigt att genomföra studier över tid. Hur stor andel av inkomna ärenden, om någon, som enligt ovanstående teori skulle kunna förebyggas eller undvikas är dock inte möjligt att säga i dagsläget. Ett sätt att kartlägga hur stor andel av inkomna ärenden som eventuellt kan förhindras och förebyggas kan vara att studera återfallsstatistik och jämföra mellan polisområden med stora ärendefördelningsskillnader med kontroll för andra faktorer (sociala, demografiska, organisatoriska, kulturella (m.fl.)).

12. BEGRÄNSNINGAR

Kartläggningen har genomförts under en period om cirka 3,5 månad. Författaren har ingen tidigare erfarenhet av att arbeta inom Polismyndigheten vilket har inneburit utmaningar i form av att förstå organisationen i sin helhet såväl som att lära sig de datasystem som används för statistiska underlag inom myndigheten.

Det framkommer under kartläggningen att det i grova drag saknas dokumenterade, generella riktlinjer för statistikhantering vilket ytterligare försvårat arbetet. Det har dock varit en stor förmån att mötas av många behjälpliga och engagerade medarbetare, något som varit avgörande för stora delar av kartläggningens genomförande.

Statistiska begränsningar för tillgängliga polisiära data har i första hand handlat om avsaknaden av ett statiskt, renodlat statistikprogram då STATUS i främst är att betrakta som ett ärendehanteringsprogram och därmed inte heller läser data vilket kan leda till löpande förändringar för studerad tidsperiod.

Samtliga analyser utgår från polisområdesnivå. En djupare förståelse för framförallt ärendeinflöde hade eventuellt kunnat nås genom att statistiken i högre utsträckning brutits ner på kommunnivå. Detta då det enligt tillgängliga offentliga data

finns lokala skillnader för demografiska faktorer inom respektive polisområde och inom PO Fyrbodals framförallt.

För innehållsanalyserna har begränsningar främst rört antalet ärenden vilka innehöll tillräckligt informativt utredningsmaterial. En betydande andel av inkomna ärenden har exkluderats och det är rimligt att anta att resultaten i viss utsträckning hade kunde bli annorlunda om ett högre antal ärenden inkluderats i analyserna. Resultaten från genomförd kartläggning bör betraktas som delvisa förklaringar och indikationer.

Vid innehållsanalys som vald metod finns alltid en risk för viss subjektiv bedömning. För att minimera risken med subjektiv bedömning har författaren systematiserat riktlinjer med tydliga kriterier för hur variabler ska hanteras vid genomförd innehållsanalys (se appendix 1).

REFERENSLISTA

A Assembly UNG: Declaration on the elimination of violence against women. A/RES/48/104. 1993, New York: United Nations General Assembly (Assembly UNG)

Abramsky T, Watts C, Garcia-Moreno C, Devries K, Kiss L, Ellsberg M, Jansen H, Heise L: *What factors are associated with recent intimate partner violence? Findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence*. BMC Publ Health. 2011, 11: 109-10.1186/1471-2458-11-109.

Ackard, D. M., Eisenberg, M. E. & Neumark-Sztainer, D. (2007). *Long-term impact of adolescent dating violence on the behavioral and psychological health of male and female youth*. The Journal of Pediatrics, 151: 476-481.

Adamson, G. (2019). Invandring och brottslighet: En datauppdatering för 2000-talet.

Ansara, D. L., & Hindin, M. J. (2011). *Psychosocial consequences of intimate partner violence for women and men in Canada*. Journal of Interpersonal Violence, 26: 1628

Askeland, I. ; Lömo, B.; Strandmoen, J-F; Heir, T. & Tjersland, O.A. (2012). *Kjennetegn hos menn som har oppsøkt Alternativ til Vold (ATV) for vold i nære relationer*. Rapport 4/2012. Oslo: Nasjonalt senter for vold og traumatisk stress.

Al-Baldawi, R. (2014). *Migration och anpassning: den okända resan*. Studentlitteratur.

Best, J (2001). *Damned lies and statistics: Untangling numbers from the media, politicians, and activists*. London: University of California Press. Brå. (1999). *Internationella jämförelser av kriminalstatistik*.

Brem, M.J., Florimbio, A.R., Elmquist, J., Shorey R.C. & Stuart G.L. (2018). *Antisocial Traits, Distress Tolerance, and Alcohol Problems as Predictors of Intimate Partner Violence in Men Arrested for Domestic Violence*. Psychology of Violence, 8(1), 132–139

Shorey, RC., Haynes, E., Brem, M., Florimbio, AR., Grigorian, H. & Stuart, GL. (2018). *Marijuana use is associated with intimate partner violence perpetration among men arrested for domestic violence*. Translational Issues in Psychological Science 4(1), 108–118

Burlaka V., Grogan-Kaylor A., Savchuk O. & Graham-Bermann S.A. (2017). *The relationship between family, parent, and child characteristics and intimate-partner violence (IPV) among Ukrainian mothers*. Psychology of Violence, 7(3), 469–477

Brinkemo, P., & Lundberg, J. (2018). *Klanen: individ, klan och samhälle från antikens Grekland till dagens Sverige*. Timbro.

Brotsförebyggande rådet (2014). *Nationella trygghetsundersökningen 2013: Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. BRÅ-rapport 2014:1.

Brotsförebyggande rådet [BRÅ]. (2014). *Brott i nära relationer En nationell kartläggning*. Rapport 2014:8. Hämtad 2019-11-02 från: https://www.bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861526/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf

Brotsförebyggande rådet [BRÅ]. (2017). *Utsatthet för brott 2016. Resultat från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2017*. Hämtad 2019-10-14 från https://www.bra.se/download/18.4c494ddd15e9438f8ad5c094/1510659001667/2017_Utsatthet_for_brott_2016.pdf

Brottsförebyggande rådet (2012), Användningen av brottskoder – en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken, kvalitetsstudie 1, Brottsförebyggande rådet, Stockholm

Brottsförebyggande rådet (2019), Tystnadskulturer 2019:10 : En studie om tystnad mot rättsväsendet.

Burlaka V., Grogan-Kaylor A., Savchuk O. & Graham-Bermann S.A. (2017). The relationship between family, parent, and child characteristics and intimate-partner violence (IPV) among Ukrainian mothers. *Psychology of Violence*, 7(3), 469–477

Carbone-Lopez, K., Rennison, C. M., & Macmillan, R. (2012). The transcendence of violence across relationships: New methods for understanding men's and women's experiences of intimate partner violence across the life course. *Journal of quantitative criminology*, 28(2), 319-346.

Caetano, R., Vaeth, P. A., & Ramisetty-Mikler, S. (2008). Intimate partner violence victim and perpetrator characteristics among couples in the United States. *Journal of Family Violence*, 23(6), 507-518.

Coker, A. L., Davis, K. E., Arias, I., Desai, S., Sanderson, M., Brandt, H. M. & Smith, P.H.(2002). *Physical and mental health effects of intimate partner violence for men and women*. American journal of preventive medicine, 23: 260-268. 1 Dobash R P & Dobash R E (2004). Women's violence to men in intimate relationships. Working on a Puzzle. British Journal of Criminology. 44: 3, s. 324–249.

Connell, R. W. (2005). *Masculinities*. Polity.

Dobash R P & Dobash R E (2004). *Women's violence to men in intimate relationships. Working on a Puzzle*. British Journal of Criminology. 44: 3, s. 324–249.

Drijber, B.; Reijnders U.; Ceelen, M. (2013). *Male victims of domestic violence*. Journal of Family Violence, 28: 173- 178.

Dufort M, Stenbacka M, Gumpert CH. (2015). *Physical Domestic Violence Exposure is Highly Associated With Suicidal Attempts In Both Women and Men. Results from the national public health survey in Sweden*. Eur J Public Health, 25:413-8.

Dutton, D. (1997). *The Batterer: A Psychological Profile*. New York, NY: Perseus Book Group
Ebstrup, J. F., Eplöv, L. F., Pisinger, C., & Jørgensen, T. (2011). Association between the Five Factor personality traits and perceived stress: Is the effect mediated by general self-efficacy?. *Anxiety, Stress & Coping: An International Journal*, 24(4), 407-419. doi:10.1080/10615806.2010.540012

Europarådet. (2011). Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. Hämtad 2019-12-02 från

[https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462544#__utma=1.201413514.1475156682.1479206797.147921227551.101&__utmb=1.82.10.1479212551&__utmc=1&__utmz=1.1478773862.87.11.utmcsr=google|utmccn=\(organic\)|utmcmd=organic|utmctr=\(not%20provided\)&__utmv=-&__utmik=3435696](https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462544#__utma=1.201413514.1475156682.1479206797.147921227551.101&__utmb=1.82.10.1479212551&__utmc=1&__utmz=1.1478773862.87.11.utmcsr=google|utmccn=(organic)|utmcmd=organic|utmctr=(not%20provided)&__utmv=-&__utmik=3435696)

Fernbrant, C. (2013). *Violence against foreign-born women in Sweden* (Vol. 2013, No. 34). Lund University.

Ferrada- Noli, M. (2014). Ökade 10, 3 procent under 2012, bland svenskfödda 2, 8 procent. *Lakartidningen*, 1.

Ferrada-Noli, M., Asberg, M., & Ormstad, K. (1998). Suicidal behavior after severe trauma. Part 2: The association between methods of torture and of suicidal ideation in posttraumatic stress disorder. *Journal of Traumatic Stress: Official Publication of The International Society for Traumatic Stress Studies*, 11(1), 113-124.

Franklin, C.A. & Menaker, T.A. (2014). Feminism, status inconsistency, and women's intimate partner victimization in heterosexual relationships. *Violence against women*, 20(7), 825–45

Förenta nationernas generalförsamling. (1993). Declaration on the Elimination of Violence against Women. 48/104. Hämtad 2019-11-08 från <http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>

Förenta nationernas generalförsamling. (2006). In-Depth Study on All Forms of Violence against Women: Report of the Secretary General. 61/122. New York: United Nations. Hämtad 2019-10-14 från <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/419/74/PDF/N0641974.pdf?OpenElement>

Gignac, G. E., & Szodorai, E. T. (2016). Effect size guidelines for individual differences researchers. *Personality and individual differences*, 102, 74-78.

Golden S.D., Perreira, K.M. & Durrance C.P. (2013). Troubled times, troubled relationships: How economic resources, gender beliefs, and neighborhood disadvantage influence intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(10), 2134–2155

Gracia, E., & Merlo, J. (2016). Intimate partner violence against women and the Nordic paradox. *Social Science & Medicine*, 157, 27–30.

Grutzky, E., & Åberg, L. (2013). *Heder och samvete: en bok om hederskultur i Sverige*. Fri Tanke förlag.

Gruszczyńska, B., & Heiskanen, M. (2018). Trends in police-recorded offenses at the beginning of the twenty-first century in Europe. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 24(1), 37–53.

Gottzén, L. (2013). Skam, maskulinitet och respons på mäns våld mot kvinnor. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 20(2), 75-92.

Hahn, JW., Aldarondo, E., Silverman, JG. McCormick, MC. & Koenen, KC. (2015).

Examining the association between posttraumatic stress disorder and intimate partner violence perpetration. *Journal of Family Violence*, 30(6), 743–75228

Helweg-Larsen K & Frederiksen M L (2008). Vold mod mænd i Danmark. Omfang og karakter – 2008. Köpenhamn: Statens institut for folkesundhet, Syddansk universitet og Minister for ligestilling.

Hellmuth, J. C., Gordon, K. C., Stuart, G. L., & Moore, T. M. (2013). Risk factors for intimate partner violence during pregnancy and postpartum. *Archives of women's mental health*, 16(1), 19-27.

Hellmuth, J. C., & McNulty, J. K. (2008). Neuroticism, marital violence, and the moderating role of stress and behavioral skills. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95(1), 166-180

Heimer, G., Tung Hermelin, A. M., & Stolt, E. (2009). Våld i samkönade relationer - en kunskaps- och forskningsöversikt

Hradilova Selin K (2009). Våld mot kvinnor och män i nära relationer –Våldets karaktär och offrens erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Stockholm: Brottsförebyggande rådet. Rapport 2009:12.

Hydén, M. (1995). Kvinnomisshandel inom äktenskapet. *Mellan det omöjliga och det möjliga*. Stockholm: Liber utbildning.

Isdal, Per. (2009). *Meningen med våld*. Stockholm: Gothia förlag.

Johnson M P (1995). Patriarchal terrorism and common couple violence: Two forms of violence against women. *Journal of Marriage and the Family*, 57: May, s. 283–294.

Jose A., O'Leary K.D., Grana Gomez J.L. & Foran H.M. (2014). Risk factors for men's intimate physical aggression in Spain. *Journal of Family Violence*, 29(3), 287–297

Kitzmann, K. M., Gaylord, N. K., Holt, A. R., & Kenny, E. D. (2003). Child witnesses to domestic violence: a meta-analytic review. *Journal of consulting and clinical psychology*, 71(2), 339.

Kimmel, M. S. (2002). "Gender symmetry" in domestic violence: A substantive and methodological research review. *Violence against women*, 8(11), 1332-1363.

LaMotte, AD., Meis, LA., Winters, JJ., Barry, RA. & Murphy, CM. (2018). Relationship Problems among Men in Treatment for Engaging in Intimate Partner Violence. *Journal of Family Violence*, 33(1), 75–82

Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J. & Kalliokoski, A-M. (2001). Slagen dam. Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning. Umeå: Brottsövermyndigheten. Uppsala University. Hämtad 2019-10-22 från <https://www.brottsövermyndigheten.se/Filer/B%C3%B6cker/Slagen%20dam.pdf>

Lichter, E. L., & McCloskey, L. A. (2004). The effects of childhood exposure to marital violence on adolescent gender-role beliefs and dating violence. *Psychology of Women Quarterly*, 28(4), 344-357.

Lövestad, S., & Krantz, G. (2012). Men's and women's exposure and perpetration of partner violence: an epidemiological study from Sweden. *BMC Public Health*, 12(1), 945.

Messerschmidt, J. W. (2004). *Flesh and blood: Adolescent gender diversity and violence*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers

Migliaccio, 2001) *Migliaccio, T. A. (2001). Marginalizing the battered male. I: The Journal of Men's Studies. Vol. 9, nr 2, s. 205-226*

Folkhälsomyndigheten. Nationella Folkhälsoenkäten Hälsa på Lika Villkor 2013. www.folkhalsomyndigheten.se.

Nationellt centrum för kvinnofrid. (u.å.). Mäns våld mot kvinnor – ett globalt perspektiv. Hämtad 2019-10-23 från <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/mans-vald-motkvinnor-ett-globalt-perspektiv/>

NCK (2014). Våld och hälsa. *En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa*. NCK- rapport 2014:1 Uppsala: Nationellt centrum för kvinnofrid, Uppsala Universitet

Nilsson, Anders och Felipe Estrada. 2005. "Den ojämlika utsattheten: Utsatthet för brott bland fattiga och rika 1984–2001". Arbetsrapport 2005:8. Stockholm: Institutet för Framtidsstudier

Noser, A. E., Zeigler-Hill, V., & Besser, A. (2014). Stress and affective experiences: The importance of dark personality features. *Journal of Research in Personality*, 53, 158-164. doi:10.1016/j.jrp.2014.10.007

Nybergh L, Taft C, Enander V & Krantz G. (2013). *Selfreported exposure to intimate partner violence among women and men in Sweden: results from a populationbased survey* i BMC Public Health. Nr 13:845.

Reichel, D. (2017). Determinants of intimate partner violence in Europe: The role of socioeconomic status, inequality, and partner behavior. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(12), 1853–1873

Romito, P., & Grassi, M. (2007). Does violence affect one gender more than the other? The mental health impact of violence among male and female university students. *Social Science & Medicine*, 65(6), 1222-1234.

Socialstyrelsen (2017) Ett liv utan våld och förtryck Slutredovisning av uppdraget att genomföra en nationell kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck

Socialstyrelsen (2009). Folkhälsorapport 2009. Stockholm: Socialstyrelsen.

Snare, A., & Kyvsgaard, B. (2007). Vold mod kvinder: En-eller flerdimensionel?. In *Brott I Valfärden* (pp. 181-202). Kriminologiska Institutionen, Stockholms Universitet.

Steen, A. L. (2003). *Mäns våld mot kvinnor-ett diskursivt slagfält: Reflektioner kring kunskapsläget*. Göteborg: Göteborgs universitet.

Straus, M. (2011). Gender symmetry and mutuality in perpetration of clinical-level partner violence: Empirical evidence and implications for prevention and treatment. *Aggression and Violent Behavior*, 16(4), 279-288.

Vignansky, E., & Timor, U. (2017). Domestic violence against partners according to wife-beaters: Construction of lifestyle and life meaning. *International journal of offender therapy and comparative criminology*, 61(10), 1125-1150.

Petersson, J., Strand, S., & Selenius, H. (2016). Risk Factors for Intimate Partner Violence: A Comparison of Antisocial and Family-Only Perpetrators. *Journal of interpersonal violence*, 1–21, DOI: 10.1177/0886260516640547

World Health Organization. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. World Health Organization.

Willie, TC., Khondkaryan, E., Callands, T. & Kershaw T. (2018). "Think Like a Man": How Sexual Cultural Scripting and Masculinity Influence Changes in Men's Use of Intimate Partner Violence. *American journal of community psychology*, 61(1–2), 240–25

Yourstone, J., Axelsson, J., Hildeby Kellgren, F., Söderberg, J., & Eriksson, L. (2018). Hedersrelaterat våld och förtryck–mot förbättrad kunskap om förövarna. *Norrköping: Kriminalvården*.

Yourstone, J., Eriksson, L., & Westerberg, H. (2015). *Hedersrelaterat våld och förtryck: kunskapsöversikt och kartläggning av aktörer*. Kriminalvården.

Överlien, C., & Hydén, M. (2007). Att tvingas lyssna–hur barn bevittnar pappas våld mot mamma. *Barn*, 1(25), 9-25.

Skr. 2016/17:10 Regeringens skrivelse. Mål, makt och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.

APPENDIX 1

KONTROLLERADE VARIABLER

INNEHÅLLSANALYS

För att ett ärende ska ha inkluderats i innehållsanalysen har det krävt ett omfattande utredningsmaterial och därför har ett stort antal ärenden exkluderats. Totalt antal inkluderade ärenden är 650. Av 650 har 224 ärenden analyserats. Samtliga ärenden var avslutade. Resultaten bygger på om det av utredningsmaterialet har framkommit information om nedan listade variabler har förekommit. För att en undersökt variabel ska kunna besvaras jakande har det krävts antingen bekräftad information från berörda parter, fler än en förhörd källa och/ eller genom externa dokument (exempelvis genom läkarutlåtande).

Exempelformulering: *Har det förekommit någon form av ekonomisk problematik och/eller konflikt kopplad till ekonomi?*

Undersökta variabler har besvarats med ja eller nej (för undantag se beskrivning nedan) och därefter kodats till 0:or (nej) och 1:or (ja) i statistikprogrammet SPSS. I de fall där det har saknats tillräcklig information har variabeln besvarats nekande. Det innebär att det kan finnas en högre förekomst av kontrollerade variabler än vad som framkommit under analysen. Det noteras att en stor del av informationen framkommit genom extern dokumentation, framförallt information från olika former av teknisk utrustning (telefoner, datorer, Ipads med mera). Extern dokumentation fanns i olika utsträckning i analyserade ärenden.

Ålder för målsägande och misstänkt vid brottstillfället (baserat på födelsedatum och brottstillfälle).

Kön för målsägande och misstänkt.

Finns det information om annat födelseland än Sverige? Om ja- vilket land?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/eller extern dokumentation. Vid avsaknad om annan information har Sverige

rapporterats som födelseland. Oklarhet för ärenden där tolkbehov förelegat men där det har saknats direkt information om berörd parts födelseland har rapporterats som "oklart".

Har personen varit arbetslös under någon period i anslutning till våldet? Rapporteras separat för målsägande respektive misstänk.

Har personerna varit boende i villa eller flerfamiljshus i anslutning till perioden för våldet? Information har framkommit i samtliga ärenden. I ärenden där personerna har flyttat under pågående våldsperiod har plats för senaste våldstillfället redovisats.

Har det förekommit någon form av ekonomisk problematik och/eller konflikt kopplade till ekonomi? All form av konflikt eller problematik kopplad till ekonomi har genererat ett ja. Informationen har kunnat komma från en eller båda berörda parter och/ eller genom extern dokumentation.

Vilken relation har parterna till varandra? Information om parternas relation till varandra har framkommit i samtliga ärenden, genom förhörsmaterial.

Har det förekommit alkoholmissbruk för målsägande och för misstänkt? Jakande svar har krävt berörd parts uttalande, alternativt två eller fler vittnen och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har det förekommit drogmissbruk för målsägande och för misstänkt? Jakande svar har krävt berörd parts uttalande, alternativt två eller fler vittnen och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har det funnits barn i hemmet? Gäller både gemensamma eller enskilda parter barn. Ingen skillnad har gjorts på biologiska eller icke-biologiska barn.

Har brottet skett i utsatt område? Baseras på brottsadress. Enligt polisens definition av utsatt område.

Har det förekommit suicidala tankar och/ eller handlingar?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har personen gett uttryck för låg, sänkt, försämrad självkänsla?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har personen utövat kontrollerande beteenden mot den andra parten?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. All form av kontrollerande beteende har inkluderats. Exempelvis: Hög frekvens av kontroll genom sociala medier, tekniska enheter och genom krav på redogörelse av förehavanden. Här noteras att det generellt finns mycket dokumentation genom telefoner/datorer/Ipads med mera.

Har våldet utförts utifrån en hedersrelaterad kontext?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För att inkluderas har det krävts att begreppet heder återfinns i ett relevant sammanhang och det är därmed berörda parter definition som redovisas. Begreppet ska för jakande svar ha uttryckts från minst en av berörda parter och/ eller genom extern dokumentation.

Har våldet utförts genom kollektivt deltagande?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Inkluderar olika former av kollektivt utövande där flera inblandade parter deltagit i och/ eller använt olika påtryckningsformer för våldsutövandet. Begreppet ska för jakande ha uttryckts från minst en av berörda parter och/ eller genom extern dokumentation.

Har det förekommit religiöst förtryck?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Begreppet ska för jakande ha uttryckts från minst en av berörda parter och/ eller genom extern dokumentation. Exempelvis har klädtvång, äktenskapstvång samt delaktighet i religiösa högtider varit förekommande.

Har m.ä gett uttryck för vårdande, ömkande, ursäktande eller särskilt välvillig och undvikande drag gentemot den andra parten (agreeable och drag)?

Rapporteras separat för målsägande. Kan ha gett sig till uttryck exempelvis genom en önskan om att hjälpa m.t., Att det utövade våldet inte var så farligt, att det var m.ä eget fel. Om m.ä inte sagt emot

eller gjort som m.ä gjort skulle hade våldet inte skett. Att m.t enligt m.ä oftast är snäll. Att våldet var förtjänat. För jakande svar ska information framkommit från målsägande, två eller flera vittnen och/ eller extern dokumentation.

Har m.t gett uttryck för generellt aggressiva drag?

Rapporteras separat för misstänkt. Kan ge sig till uttryck exempelvis genom annan våldsrelaterad kriminalitet, våldsutövande mot andra parter och plötsliga utbrott. Både verbal och fysisk aggressivitet har inkluderats men majoriteten av jakande svar bygger på olika uttryck för fysisk aggressivitet. För jakande svar ska information framkommit från misstänkt, två eller flera vittnen och/ eller extern dokumentation.

Har m.ä som en konsekvens av våldet behövt bo i skyddat boende vid något tillfälle?

Rapporteras separat för målsägande och kan inkludera tillfällena före det brottstillfälle som är aktuellt i analyserat ärende. För jakande svar ska information framkommit från målsägande och/ eller extern dokumentation.

Har personen ett stabilt privat supportsystem kring sig?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Avser olika former av socialt stöd, familj, vänner, kollegor eller annat. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har socialtjänsten varit involverad i något ärende rörande båda eller någon av inblandade parter?

För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har någon annan myndighet involverad i något ärende rörande båda eller någon av inblandade parter?

Jakande svar har i första hand inkluderat migrationsverket. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

HÄLSORELATERADE VARIABLER

Har personen behövt uppsöka vård på grund av fysiska skador?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har personen haft stödsamtal som en direkt konsekvens av våldet?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation. Stödsamtal kan exempelvis vara skolkurator, kommunal familjeenhet/centrum, kuratorkontakt via vårdcentral eller annan liknande extern aktör.

Har personens allmänna, generella hälsa varit god?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För nekande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation. Vid bristfällig information har jakande svar redovisats.

Har personen lidit av depression i samband med tillfälle/ period för våldet?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har personen någon form av fastställd psykiatrisk diagnos?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation. Utlåtande från förälder har inkluderats. Vid utlåtande från förälder finns en risk för felmarginal men den bedömdes vara relativt liten.

Har personen haft kontakt med psykiatrin som en direkt konsekvens av sin diagnos och/ eller som en konsekvens av annan psykisk ohälsa?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har det förekommit psykiskt våld?

För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har det förekommit fysiskt våld?

För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har det förekommit sexuellt våld?

För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har det förekommit fysiskt våldsutövande i självförsvar?

Rapporteras separat för målsägande. För jakande svar ska information framkommit från målsägande, två eller fler vittnen och/ eller extern dokumentation.

KRIMINALSTATISTISKA VARIABLER

Vilken brottskod är kopplad till ärendet?

Här har huvudbrottskod använts och i ärenden med två eller flera relevanta brottskoder har endast resultat för huvudbrottskod inkluderats.

Har det vid efter våldstillfället eller tidigare förekommit kontaktförbud mot m.t?

För jakande svar ska information framkommit från någon av berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har m.t tidigare dömts för någon form av brottslighet?

Detta inkluderar även brottslighet av icke våldsam karaktär. För jakande svar ska information framkommit från någon av berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har m.ä anmält m.t vid första våldstillfället?

För jakande svar ska information framkommit från målsägande och/ eller extern dokumentation.

Har m.ä utsatts för våld i tidigare relationer?

Relationer definierade enligt polisens utredningsdirektiv. För jakande svar ska information framkommit från målsägande och/ eller extern dokumentation.

Har m.ä tidigare anmält m.t för relationsrelaterat våld?

För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har våldet inkluderat hot mot eller om barn inom relationen?

För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation. Vanligt förekommande i ärenden där hot mot eller om barn förekommit är att socialtjänsten är/ har varit inblandade och i flera ärenden fanns det dokumenterat.

APPENDIX 2

INKLUDERADE BROTTSKODER

Brottskoder som har inkluderats baseras på rapporterade koder ur brottskodgruppen ”Brott i nära relation (Polisen)” under perioden 2016-01-01 till 2018-12-31.

ANVÄNDA BROTTSKODER MED MÅLSÄGANDE ÖVER 18 ÅR UNDER 2016-01-01 TILL OCH MED 2018-12-31

0412 Grov kvinnofridskränkning
0424 Grov fridskränkning mot kvinna 18 år eller äldre
0425 Grov fridskränkning mot man 18 år eller äldre
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna
0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man
9349 Misshandel, ej grov, inomhus mot kvinna 18 år eller äldre i nära relation
9350 Misshandel, ej grov, inomhus mot kvinna 18 år eller äldre, bekant men ej i nära relation
9351 Misshandel, ej grov, inomhus mot man 18 år eller äldre i nära relation
9353 Grov misshandel inomhus mot kvinna 18 år eller äldre i nära relation
9354 Grov misshandel inomhus mot kvinna 18 år eller äldre, bekant men ej i nära relation
9355 Grov misshandel inomhus mot man 18 år eller äldre i nära relation
9357 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus
9359 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus
9361 Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus
9363 Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus
9365 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus
9366 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus
9367 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus
9368 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus
9369 Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus
9371 Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus
9381 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus

APPENDIX 3

Sammanställd demografisk statistik för samtliga kommuner inom respektive Polisområde.

Kommun	Befolkning s-mängd	And. Utrikesfödda	Andel arbetslösa	Andel högutbildade	Medelinkomst	Andel bidragsförsörjda
<i>PO Fyrbodal</i>						
Bengtsfors	9 846	1 978	11,3	13,9	240,2	18,7
Dals-Ed	4 806	782	6,2	13,2	236,4	12,7
Färgelanda	6 602	800	7,2	12,4	248,0	16,7
Lilla Edet	14 046	2 319	5,1	14,0	275,4	14,5
Lysekil	14 611	2 078	5,8	19,0	277,3	15,3
Mellerud	9 354	1 696	10,7	14,5	236,6	18,0
Munkedal	10 503	1 263	5,8	13,5	256,7	14,5
Orust	15 110	1 270	3,7	17,9	281,8	11,6
Sotenäs	9 030	913	3,8	17,9	289,1	10,3
Stenungsund	26 503	2 941	3,3	24,0	323,6	9,9
Strömstad	13 253	3 554	5,5	14,7	252,7	10,8
Tanum	12 873	1 635	4,7	17,4	261,5	12,3
Tjörn	15 922	1 378	2,6	22,6	318,3	9,6
Trollhättan	58 728	12 455	10	24,1	275,7	16,3
Uddevalla	56 259	9 337	8,3	22,8	279,3	16,1
Vänersborg	39 411	6 025	8,5	22,4	272,7	16,9
Åmål	12 720	2 183	12,6	16,2	243,5	21,3
Total/ Medel	329577	52607	6,8	18	268,8	14,4
<i>PO Halland</i>						
Falkenberg	44 701	6 422	6,6	17,9	269,8	12,3
Halmstad	101 268	18 792	7,8	25,8	279,7	13,2
Hylte	10 914	2 823	10,2	13,3	249,7	15,5
Kungsbacka	83 348	7 300	3,5	30,4	348,7	8,0
Laholm	25 491	3 802	6,2	17,4	263,6	13,4
Varberg	63 630	6 873	4,6	23,0	293,8	10,3
Total/ Medel	329 382	46 012	6,5	21,3	284,2	12,1
<i>PO Skarborg</i>						
Essunga	5 671	518	4,4	12,5	259,3	15,3
Falköping	33 155	4 808	8,3	17,6	262,5	16,1
Grästorp	5 731	429	4,3	15,8	266,1	12,8
Gullspång	5 293	935	9,9	11,5	237,6	20,3
Götene	13 232	1 505	5,2	16,6	271,2	13,7
Karlsborg	6 941	674	5,9	19,0	278,2	13,7
Hjo	9 176	782	5,3	19,4	267,9	13,0
Lidköping	39 879	4 144	4,8	22,5	285,2	13,3
Mariestad	24 372	2 813	6	19,0	271,4	14,3
Skara	18 829	2 947	7,6	18,6	270,4	16,5
Skövde	55 729	8 514	6,2	25,8	288,1	12,1
Tibro	11 168	1 789	9,2	15,1	254,3	17,4
Tidaholm	12 828	1 436	5,8	13,9	258,6	14,9
Töreboda	9 312	1 316	9,3	13,9	244,5	19,5
Vara	15 952	1 660	4,6	13,5	258,6	14,7
Total/ Medel	267 268	34 270	6,4	17,0	264,9	15,2

För all presenterad statistik bör det tas i beaktande att siffrorna kan skilja sig åt på grund av olika former av informationsinhämtande. Det finns även skillnader i statistiken mellan län- och kommunnivå. För att så långt det är möjligt säkerställa att siffrorna är jämförbara har kommunnivå använts för samtliga siffror. PO Halland är ett eget län där samtliga av länets kommuner ingår i polisområdet men i genomförd kartläggning redovisas endast siffror baserade utifrån kommunnivå.

Befolkningsmängd samt andel utrikesfödda. Data är hämtad från SCB och avser statistik för 2018. Andel utrikesfödda avser andel utrikesfödda oberoende av födelse land.

<http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/?rxid=2578c27d-2719-4271-842d-0d8a7a87c78a>

Andel arbetslösa: Data hämtad från Regionfakta.com som sammanställer offentlig statistik. Uppgifterna för arbetslöshet är enligt hänvisning hämtade från Arbetsförmedlingen. Andel arbetslösa avser andel öppet arbetslösa samt andel sysselsatta i arbetsmarknadspolitiskt program. Arbetsförmedlingens statistik över arbetslöshet baserar sig på den registerbaserade arbetskraften. Definitionen skiljer SCB som använder sig av arbetskraftsundersökningarna (AKU). AKU statistiken är inte tillgänglig på kommunnivå varför den exkluderats.

<http://regionfakta.com/vastra-gotalands-lan/arbete/arbetslosa-totalt/>

<http://regionfakta.com/Hallands-lan/Arbete/Arbetslosa-totalt/>

Andel högutbildade. Data hämtad från Ekonomifakta.com som sammanställer offentlig statistik på uppdrag av Svenskt Näringsliv. Uppgifterna är enligt hänvisning hämtade från SCB. Data avser andel som har eftergymnasial utbildning om 3 år eller mer (25-64 år).

<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Nyckeltal-for-regioner/?var=17251>

Medelinkomst. Data hämtad från SCB. Data baseras på statistik på kommunnivå.

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HE__HE0110__HE0110A/SamForvInk1/

Andel bidragsförsörjda. Data kommer från SCB. Data avser sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, ekonomiskt bistånd samt etableringsersättning samt andel av befolkningen 20-64 år. Data presenteras för den sista månaden för respektive år under undersökt period (2016 till och med 2018).

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HE__HE0000/HE0000T01N/?rxid=2578c27d-2719-4271-842d-0d8a7a87c78a

DELRAPPORT 2
SEXUALBROTT

Innehåll

1.	INLEDNING.....	2
2.	DEFINITION AV SEXUALBROTT.....	2
3.	SYFTE.....	4
4.	METOD.....	4
	4.1 GENOMFÖRANDE AV ANALYS AV TILLGÄNGLIGA POLISIÄRA – OCH OFFENTLIGA DATA	5
	4.2 GENOMFÖRANDE AV INNEHÅLLSANALYS	6
5.	TEORETISK ÖVERSYN	7
	5.1 SEXUALBROTTENS KARAKTÄR.....	8
	5.3 ANMÄLNINGSBENÄGENHET	11
	5.4 RISKFAKTORER	12
	5.5 KONSEKVENSER AV SEXUELLT VÅLD	17
6.	SAMMANSTÄLLNING FRÅN SAMTAL MED FÖRETRÄDARE	18
	6.1 FRÅGESTÄLLNING 1.....	18
	6.2 FRÅGESTÄLLNING 2.....	21
	6.3 FRÅGESTÄLLNING 3.....	23
7.	RESULTAT POLISIÄRA- OCH OFFENTLIGA DATA	24
	7.1 ÄRENDEFÖRDELNING FÖR JÄMFÖRDA POLISOMRÅDEN	24
7.1.2	GEOGRAFISK FÖRDELNING	25
	7.2 BROTTSKODER.....	28
8.	RESULTAT FRÅN INNEHÅLLSANALYS	29
9.	RESULTAT OCH DISKUSSION	33
	9.1 DIGITALA SEXUALBROTT.....	33
	9.2 SOCIALA FAKTORER	34
	9.3 PSYKISK OHÄLSA.....	35
	9.4 ALKOHOL OCH DROGBRUK/ MISSBRUK.....	37
	9.5 ÖVRIGA INTRESSANTA RESULTAT	38
10	FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER	39
11	BEGRÄNSNINGAR.....	41
12	SAMLAD BEDÖMNING.....	43
	REFERENSLISTA.....	45

1. INLEDNING

Sexuellt våld och sexualbrott är ett stort samhällsproblem över hela världen. Forskning har vid upprepade tillfällen visat på att en betydande andel av befolkningen någon gång under sin livstid har utsatts för någon form av sexualbrott (Garcia-Moreno & Watts, 2011; Våld och hälsa, 2014; WHO, 2013) och i delar av världen uppger så många som en tredjedel av unga flickor att deras sexuella debut var påtvingad (Jewkes et al., 2001; Matasha et al., 1998). Att de långsiktiga konsekvenserna av sexuellt våld är omfattande är forskningen överens om men ändå finns det i stora delar av världen begränsad forskning avseende framförallt utsatthet (Acernio et al., 1999; Eby et al., 1995; Campbell & Soeken, 1999; Darves-Bornoz, 1997; Krug, Mercy, Dahlberg & Zwi, 2002). påverka, förändra och komma tillrätta med den utbredda problematiken är fortsatt forskning och fördjupade ämneskunskaper viktiga.

Genomförd kartläggning har, i syfte att bidra till det aktuella kunskapsläget i polisområde (PO) Fyrbodal, haft för avsikt att dels undersöka eventuella förklaringsfaktorer till det höga ärendeinflödet i PO Fyrbodal och dels att undersöka om det finns några mönster eller gemensamma drag bland gruppen misstänkta respektive gruppen målsägande .

Polismyndigheten och rättsväsendet i sin helhet möter bara de individer som kommer till dess kännedom. Det vill säga de brott som anmäls. Något som också är en av kriminalstatistikens brister (Gruszczyńska & Heiskanen, 2018). De brott som aldrig anmäls kommer inte heller till rättsväsendets kännedom och mörkertalet för sexualbrott är stort. Ett flertal rapporter talar också för påtagliga utredningssvårigheter av olika karaktär när det kommer till ärenden som rör särskilt utsatta brottsoffer, där ibland de som har utsatts för just sexualbrott.

Mot den komplexa kontext som föreligger vid sexualbrottsärenden bedöms det vara av särskilt intresse att arbeta kunskapshöjande kring vad som utmärker brott mot just särskilt utsatta brottsoffer.

2. DEFINITION AV SEXUALBROTT

Sexualbrott som begrepp innefattar ett stort antal olika brott vilka regleras i kap. 6 i brottsbalken. Det sexuella våldet sträcker sig från sexuella ofredanden till olika former av påtvingade sexuella handlingar och våldtäkt. Under de senaste

årtiondena har ett antal mer eller mindre omfattande förändringar av sexualbrottslagstiftningen genomförts. Aktuell lagstiftning utgår från individens autonomi där varje människa har rätt till sin kropp och sin sexualitet men synen på sexualbrott historiskt och dess utveckling återspeglas i viss utsträckning i lagstiftningen och de förändringar som genomförts.

1984 blev våldtäkt könsneutralt.

2005 kunde det i lagens mening anses vara våldtäkt vid självberusning. Det vill säga att offret kunde anses ha blivit våldtagen även om offret på egen hand berusat sig.

2013 kom våldtäkt att omfatta fall där offret reagerat med passivitet.

2018. Den 1 juli 2018 trädde en ny sexualbrottslagstiftning som bygger på frivillighet, även kallad samtyckeslagstiftning, in (prop. 2017/18:177).

Under den undersökta tidsperioden (2016 till och med 2019) har ett antal omfattande förändringar i sexualbrottslagstiftningen skett. Lagstiftsförändringen innebar framförallt att gränsen för en straffbar gärning går vid om deltagandet i den sexuella aktiviteten varit frivillig eller inte. För att exemplifiera så innebär det i praktiken att det inte längre krävs våld, hot eller utnyttjande av utsatt situation för att en individ ska kunna dömas för våldtäkt. Bedömning av frivillighet beskrivs enligt Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK, 2019) ha sin utgångspunkt i om frivilligheten på något sätt kommit till uttryck (genom ord, handling eller på annat sätt, exempelvis genom aktiv medverkan). Även det som kallas för frysreaktion och att individen ändrar sig under pågående situation omfattas av lagstiftningen. Några situationer kan enligt gällande lagstiftning aldrig betraktas som frivilligt.

Vid våld och/ eller hot. Om offret är i en särskilt utsatt situation. Om offret står i beroendeställning till gärningspersonen.

Vidare infördes också det som kallas för oaktsamhetsansvar. Begreppet oaktsamhet innebär att gärningspersonen varit oaktsam till att den andre inte deltagit frivilligt och att den borde ha förstått att så var fallet (Brå, 2019).

Genomförd kartläggning utgår från aktuell definition av sexualbrott enligt kap. 6 brottsbalken.

3. SYFTE

Syftet med genomförd kartläggning var att undersöka följande:

- Hur ärendeinflödet av sexualbrott har sett ut under angiven period för PO Fyrbodal samt i jämförelse med PO Halland samt PO Skaraborg.
- Undersöka eventuella förklaringsfaktorer som kan förklara ärendeinflödet.
- Undersöka om det eventuellt förekom information om gemensamma drag hos gruppen målsägande respektive gruppen misstänkta i utredningsmaterialet för inkomna sexualbrottsärenden.

4. METOD

Likt vid delrapport 1 (se kartläggning av brott i nära relation s.7 f. f) har en kombination av olika metoder använts.

- 1- Teoretisk genomgång av relevant forskning
- 2- Observationer, dialog och samtal har förts med företrädare både internt inom polisen och med externa aktörer som på olika sätt arbetar med sexualbrott.
- 3- Översiktsanalys av tillgängliga polisiära- och offentliga data
- 4- Innehållsanalys av ett slumpmässigt urval av inkomna och avslutade ärenden

Teoretisk genomgång. Informationsinhämtning genomfördes i ett inledande skede med genomläsning av relevant och aktuell forskning inom olika forskningsområden. En sammanställning av den teoretiska genomgången presenteras i avsnitt 5. Syftet med en teoretisk genomgång var dels att undersöka aktuellt kunskapsläge och dels att samla information som del av underlag till kontrollvariabler för innehållsanalysen.

Samtal med företrädare. Parallellt med den teoretiska genomgången genomfördes samtal med interna och externa företrädare som på olika sätt arbetar eller har arbetat med sexualbrott. Syftet med samtalen med företrädare var dels informationsinhämtning och dels att sammanställa den samlade kunskapsbilden men framförallt har genomförda samtal tillsammans med den teoretiska genomgången samt den jämförande översiktsanalysen legat till grund för att ta fram relevanta undersökningsvariabler till innehållsanalysen. Presenteras i avsnitt 6.

En **jämförande översiktsanalys** av relevant polisiär – och offentlig data. Granskning av data från det interna polisiära systemet STATUS har gjorts på

brottskods nivå utifrån brottskodsgruppen ”sexualbrott”. Kartläggningen har inkluderat PO Fyrbodalen, PO Halland och PO Skaraborg. Urvalet för jämförda polisområden baseras främst på att PO Hallands har en jämförbar befolkningsmängd med PO Fyrbodalen. Jämförelse med PO Skaraborg utifrån geografisk närhet till PO Fyrbodalen.

Jämförande översiktsanalys av inkomna ärenden bygger på statistik för 2 grupper. Samtliga inkomna ärenden i brottskodsgruppen ”sexualbrott” med brottskoder *målsägande 18 år* och äldre samt med brottskoder *målsägande 15 till 17 år*. Målsägande under 15 år har exkluderats. I genomförd kartläggning har gruppen 15 till 17 år inkluderats då det i ett inledande skede av arbetet framkom information om att en stor del av den av ärendeinflödet berör den gruppen. Presenteras i avsnitt 7.

Den fjärde och sista delen i kartläggningen bygger på en *innehållsanalys* av ett slumpmässigt urval av inkomna och avslutade sexualbrottsärenden under perioden 2016 till och med 2019 i PO Fyrbodalen. Syftet med innehållsanalysen var att undersöka frekvensen av och relationen mellan olika förklaringsfaktorer till våld utsatthet- och våld utövande hos gruppen målsägande (m.ä) och hos gruppen misstänkt (m.t). Presenteras i avsnitt 8.

4.1 GENOMFÖRANDE AV ANALYS AV TILLGÄNGLIGA POLISIÄRA – OCH OFFENTLIGA DATA

Som i delrapport 1 (se kartläggning av brott i nära relation) har respektive polisområde studerats dels utifrån polisområdesnivå och dels utifrån kommunnivå. Samtliga kommuner i respektive polisområde har inkluderats. PO Fyrbodalen = 17 kommuner, PO Halland = 6 kommuner och PO Skaraborg = 15 kommuner.

Genomförda analyser bygger på deskriptiv verksamhetsuppföljningsstatistik (VUP) för inkomna ärenden från brottskodsgruppen ”sexualbrott”. Översiktsanalysen har tillsammans med *teoretisk genomgång* och *samtal med företrädare* legat till grund för det urval av variabler som senare undersöktes i innehållsanalysen.

Den jämförande översiktsanalysen bygger dels på data från polisens interna ärendehanteringsprogram STATUS (ärende- och brottsläge) och dels på relevanta offentliga data. Begränsningar i ärendehanteringsprogrammet STATUS diskuteras

delrapport 1 och motsvarande begränsningar har generellt varit aktuella även vid genomförande av beskriven översiktsanalys för denna kartläggning.

Likt vid delrapport 1 (kartläggning av brott i nära relation) bidrog Petra Daleljung vid Verksamhetsstyrning och analys (VSA) inom polisen i ett inledande skede med en ärendeöversyn på brottskodsnivå för samtliga ärenden under angiven period och utifrån given VUP-statistik.

Därefter exkluderades de brottskoder vilka per definition innefattade m.ä under 15 år då kartläggningen har avgränsats till att undersöka inkomna ärenden utifrån två grupper: m.ä 15 till 17 år samt m.ä över 18 år. Brottskoderna grupperades därefter utifrån respektive grupp. Totalt har 68 brottskoder från brottskodgruppen ”sexualbrott” använts under perioden 2016 – 01 – 01 till och med 2019 – 12 – 31. 20 brottskoder för brott mot m.ä 15 till 17 år och 48 brottskoder för m.ä 18 år och äldre (se appendix 1).

Efter brottskodssortering genomfördes ett antal explorativa kartläggningar i STATUS. Inkluderade variabler var bland annat kön och ålder, brottsplats, brottskod, brottsdatum och ärendehandläggningsuppgifter. Resultaten från genomförd jämförande översiktsanalys presenteras i avsnitt 7 (från s.25).

4.2 GENOMFÖRANDE AV INNEHÅLLSANALYS

Vid innehållsanalysen har ingen jämförelse med PO Halland eller PO Skaraborg gjorts på grund av kartläggningens begränsningar (för närmare beskrivning se s 41 f. f). För att göra en tillförlitlig jämförelse hade ett större antal innehållsanalyser av ärenden från respektive polisområde behövt genomföras. Något som tyvärr inte varit möjligt inom ramen för denna kartläggning. Totalt har 300 ärenden inkluderats i innehållsanalysen.

Av dessa har totalt 96 ärenden exkluderats. 24 ärenden på grund av felkodning och 72 ärenden på grund av att de innehöll för lite utredningsmaterial. Innehållsanalysen bygger på sammanlagt 204 analyserade ärenden.

Genom att sammanställa resultat från den teoretiska genomgången och resultaten från samtal med företrädare samt resultaten från jämförande översiktsanalysanalys utarbetades ett antal kontrollvariabler samt riktlinjer för respektive kontrollvariabel (se appendix 4). Kontrollvariablerna har därefter legat till grund för innehållsanalysen som genomförts med hjälp av allt tillgängligt

utredningsmaterial i respektive ärende. Urval av inkluderade ärenden har skett genom diarienummer för samtliga inkomna ärenden från STATUS. Samtliga diarienummer separerades därefter från övriga data och sorterades slumpmässigt.

De faktorer som i beskriven sammanställning har identifierats som mest frekvent förekommande har identifierats som intressanta variabler att söka information om vid innehållsanalysen. Variabler och kriterier har definierats och presenteras i sin helhet i appendix 4.

Parallellt med genomläsning av utredningsmaterial för respektive ärende har förekomst av information registrerats löpande i statistikprogramet SPSS. Därefter genomfördes analyser av samtliga inkluderade ärenden i respektive grupp (15 till 17 år respektive 18 år och äldre). Resultaten från innehållsanalysen presenteras i avsnitt 8. Resultaten presenteras dels genom en frekvenstabell och dels genom en resultatbeskrivning av de mest framträdande resultaten från genomförd korrelationsanalys. Korrelationsanalysen genomfördes på data för respektive grupp (15 till 17 år respektive 18 år och äldre) men delades inte upp utifrån brottstyp då antalet ärenden för respektive brottstyp i respektive grupp blev för litet vid ytterligare uppdelning. Se fördelning av brottstyp på sidan 30, tabell 6.

För analysen har Pearsons korrelationsanalys använts och sambandsstyrkan har bedömts enligt följande riktlinjer (r = korrelation): $r = .00-.09$ är ett obefintligt samband, $r = .10-.19$ anses vara ett svagt samband, $r = .20-.29$ anses vara ett medelstarkt samband, $r = .30$ och uppåt anses vara ett starkt samband (Gignac & Szodorai, 2016).

5. TEORETISK ÖVERSYN

Sexualbrott kan i korthet beskrivas som ytterst komplext med en generell låg anmälningsbenägenhet och med en hög andel våldsutsatta. Det sexuella våldet förekommer oberoende av gränser som ålder, kön och klass. Det varierar i omfattning och allvarsgrad men får allt för ofta långsiktiga konsekvenser. Likt forskning kring relationsrelaterat våld finns det finns mönster avseende olika teoretiska perspektiv på sexualbrott (se delrapport 1 s. 9 f. f). Centralt för sexuellt våld är dels *strukturella förklaringsmodeller* (Gottzen, 2013; Messerschmidt, 2004) och dels *individuella förklaringsmodeller*. Gällande sexualbrott och avvikande sexuella beteenden finns ett brett spektra av forskning inom olika

discipliner där en stor del av forskningen riktar in sig på unika beteenden och/eller unika egenskaper. Vidare finns gedigen och omfattande forskning inom det som är att betrakta som sjukliga beteenden samt kriminalstatistisk forskning. Forskning indikerar också att det kan finnas svårigheter hos såväl enskilda individer som hos allmänheten i stort att alltid veta var gränsen för frivilligt sex går vilket ytterligare försvårar begreppshandlingen (Gunnarsson, 2020). Tidigare forskning diskuterar skillnader mellan vad man kan betrakta som icke konventionellt sex (moraliskt förkastliga sexuella beteenden) och vad som är att betrakta som brottsliga sexuella beteenden.

I genomförd kartläggning presenteras en översikt kring teoretiska resonemang utifrån vad som är att betrakta som just *brottsliga sexuella beteenden*, *brottens karaktär*, *riskfaktorer*, *rapporterad utsatthet*, *anmälningsbenägenhet* och *konsekvenser*.

5.1 SEXUALBROTTENS KARAKTÄR

Sexualbrott är brott av bred karaktär och definitionen spänner mellan allt från sexuellt ofredande, koppleri till våldtäkt. Sexualbrott innebär i yttersta korthet att någon utsätts för en sexuell handling mot sin vilja, alternativt är under 15 år. Våldtäkt är i juridisk mening det allvarligaste sexualbrottet. En vanligt förekommande missuppfattning är att våldtäkter främst handlar om överfallsvåldtäkter utomhus med okänd förövare, en bild som i stort är felaktig. Enligt Brå (2019) är dessa fall ovanliga (ca 3 till 5 % av alla rapporterade sexualbrott).

Det sexuella våldet skiljer sig också i karaktär beroende på relationen mellan de inblandade. Något som enligt en nyligen publicerad studie av Holmberg & Lewenhagen (2019) också har påverkan på det polisiära utredningsarbetet. I Brå:s rapport "Våldtäkt från anmälan till dom" där 785 våldtäktsärenden från 2016 granskades studerades anmälningarnas karaktär utifrån relationen mellan parterna. Resultaten visade att 31 % var i nära relation, 46 % var bekanta, 15 % var obekanta (av dessa var 5 % överfallsvåldtäkter) och 8 % beskrivs i studien som övrigt. Det var dock inte ovanligt att offer och misstänkt haft någon form av digital kontakt innan brottet även om de var så gott som okända inför varandra. Samma studier visar även på olika mönster kring målsägandes utsatthet där en stor

del av de kvinnor som inkluderades i studien var vad som beskrivs som ”extra sårbara”. Totalt bedömdes cirka hälften ha någon form av särskild sårbarhetsfaktor. Med extra sårbara avses faktorer som psykiska problem som självska debeteenden eller depression, psykosocial problematik, missbruksproblematik (15 %) och olika former av kognitiva funktionsnedsättningar (19 %).

Det finns även en föreställning om att sexualbrott ofta, nästan alltid, inkluderar olika former av fysiska våldsinslag. Forskning talar dock för att inslag av fysiskt våld är mer sällan förekommande. Enligt Holmberg och Lewenhagen (2019) framkommer att ringa våld som exempelvis fasthållning är relativt vanligt medan grovt våld förekom vid var tionde anmälan. Även uttalade hot är enligt samma studie ovanligt och skedde endast i 6 % av granskade ärenden. Den våldsutsattas särskilda utsatthet vid sexualbrott har studerats och i en studie av Möller et al, (2017) framkom att närmare 70 % av de 239 våldtäktsoffer som inkluderades i studien drabbats av passivitet och oförmåga att göra motstånd under brottet.

Sexualbrott är ett så brett begrepp att det inte går att tala om enskilda karaktäristika och utifrån de senaste årens forskning framkommer en något spretig bild. I korthet: Sällsynt med grova våldsinslag, skiljer sig utifrån relationen mellan den våldsutsatte och den våldsutövande och det förekommer över klassgränser men med hög andel våldsutsatta där data visar en hög frekvens av sårbarhetsfaktorer.

5.2 RAPPORTERAD UTSATTHET

Mörkertalet varierar stort mellan olika brott och är särskilt högt för integritetskänsliga brott som exempelvis sexualbrott (Brå 2017; Brå 2008; Sarnecki 2009). Det är som för delrapport 1 också av vikt att förhålla sig till deskriptens mellan asymmetriska respektive symmetriska resultat och studier (Gruszczyńska & Heiskanen, 2018; se kartläggning av brott i nära relationer, s.13 för närmare beskrivning). Vid all form av brottsrelaterade undersökningar och statistik bör man ta skillnader mellan befolkningsstudier och kriminalstudier i beaktande. Sexualbrott inom kriminalstatistiken visar på en tydlig överrepresentation av kvinnor som våldsutsatta och män som våldsutövande.

Samma resultat finns vid brott i nära relation (se kartläggning av brott i nära relationer, s. 12 f. f).

Brå (2019:05) genomförde en omfattande kartläggning av sexualbrottsutvecklingen inklusive utvecklingen av rapporterad utsatthet för perioden 2005 till och med 2017. Resultaten visar på ett antal centrala faktorer och förändringar över tid. Rapporten visar bland annat antalet anmälda sexualbrott under den studerade tidsperioden ökade med 81 %. Efter kontroll för befolkningsökning under samma period var ökningen 62 %. Bedömningen från Brå är att det finns ett flertal förklaringsfaktorer till denna påtagliga ökning, framförallt förändrade umgängesmönster men också en ökad anmälningsbenägenhet. När det gäller rapporterad utsatthet visar samtliga redovisade undersökningar på en generell ökning oberoende av typ av sexuell övergrepp. Enligt Brå (2019:05) var sexualbrottsutvecklingen under två av de tre studerade tidsperioderna (2005 till 2008 respektive 2009 till 2012) relativt stabil med en ökning på i snitt 0,8 % per år. Under den tredje av de undersökta perioderna (2013 till 2016) var ökningen det dubbla per år, 1,6 %. Resultat från Stockholms stads trygghetsmätning (2017) ligger i linje med ovan beskrivna ökning men talar även kring svårigheter att avgöra om det rör sig om en ökad utsatthet eller en ökad öppenhet att prata om utsatthet. Enligt Brå (2019:05) visade sig ökningen även vara som störst bland kvinnor och bland unga mellan 16 och 24 år. Enligt kartläggningen var majoriteten av misstänkta män (ca 90 %) men fler män än tidigare uppgav att de utsatts för våld av en kvinna.

Andra faktorer kring utsatthet var en högre frekvens av okända gärningspersoner under senare undersökta tidsperiod. Det ligger i linje med annan forskning som indikerar att allt fler utsätts via nätet eller via träffar med okända som gjorts upp via nätet, exempelvis genom dejting- eller kommunikationsappar.

Även åldern på misstänkta har under den studerade tidsperioden förskjutits och under den senare perioden hade andelen misstänkta i åldern 18 till 34 år ökat. Andelen misstänkta i åldern 35 till 64 år hade samtidigt minskat.

Den samlade bilden av aktuell rapporterad utsatthet är något oklar då det finns begränsat med tidsaktuella forskningsstudier som genomfört stora befolkningsstudier. Sammanfattningsvis så indikerar resultaten att den rapporterade utsattheten ökat, oklara förklaringsfaktorer föreligger. Brotten rör sig

neråt i åldrarna, sker i högre utsträckning på nätet och fler män uppger att de utsatts av en kvinna än tidigare.

5.3 ANMÄLNINGSBENÄGENHET

Normativa faktorer och däribland fördomar och förutfattade meningar får en direkt negativ effekt på våldsutsatta och det har sannolikt också en direkt koppling till individers benägenhet att anmäla begångna brott. Även brottets allvarsgrad har effekt på individens benägenhet att anmäla (NKC, 2014).

För vad är då brottsligt när det kommer till sexuella beteenden och var går gränsen för sex under samtycke och övergrepp? Dessa frågor ställer Gunnarsson (2020) i en nyligen publicerad bok som utgår från djupintervjuer med både män och kvinnor. Boken utgår från den juridiska definitionen av samtycke och diskuterar svårigheterna kring samtycke, när sexet är att betrakta som frivilligt. Beskrivna gråzoner som uppstår i livet utanför den juridiska definitionen av sexualbrott belyser med tydlighet att vad som är att betrakta som frivilligt kontra brottsligt sexuellt beteende inte alltid är självklart. Individers bedömning av vad som är att betrakta som normalt i sexuella sammanhang kan också förändras över tid enligt Jareborg et al., (2015) som menar att den allmänna toleransnivån kring sexuella företeelser är föränderligt vilket ligger i linje med annan forskning på framförallt unga.

Enligt Brå (2019; Brå 2008) fanns en generellt ökad anmälningsbenägenhet framförallt av mindre allvarliga sexualbrott men de menar vidare att det också bör finnas en reell ökning av begångna sexualbrott som en direkt konsekvens av strukturella förändringar (digital tillgänglighet) där allt fler individer i högre utsträckning knyter fler kontakter med tidigare okända personer. Relationen mellan brottets allvarsgrad och anmälningsbenägenhet är belagt som en av de mest avgörande faktorerna i ett flertal studier (Goudriaan et al., 2006). Andra påverkansfaktorer kan vara känslor av skam och/ eller skuld, rädsla för hämnd och/ eller att inte bli trodd men också en låg benägenhet att utsätta förövaren för de negativa konsekvenser en rättsprocess innebär (Adolfsson, 2018; Fisher et al., 2003; Zinzow och Thompson 2011). En individs benägenhet att anmäla sexualbrott är också nära kopplat till hur den våldsutsatte själv definierar händelsen utifrån sin personliga syn på och hållning till sexualbrott. Vidare har

relationen mellan den våldsutsatte och den våldsutövande stor betydelse för den våldsutsattes anmälningsbenägenhet.

MeToo och de öppna samtalen om utsatthet. Rörelsen MeToo fick stor genomslagskraft under framförallt 2017 och i media, i sociala nätverk, i skolor, på arbetsplatser och i människors vardag talades det allt mer öppet, och kritiskt, om sexuella övergrepp. Enligt forskarrådet Stina Holmberg i en intervju med Sveriges radio i oktober 2018 fann man under 2017 en ökning om ca 20 % av framförallt sexuella ofredanden. Det är en ökning som Holmberg kopplar till effekter av MeToo. Hon menar då att allt fler vågade anmäla men också att fler förstod att vad de utsatts för kunde vara brottsligt. Resultaten har dock inte varit ihållande. Det finns skäl att diskutera den långsiktiga effekten av rörelser som MeToo då statistiken under 2017 talar för en mycket kortvarig effekt på andelen anmälda brott. Resultaten från Brå (2019:5) studerade tidsperioden före MeToo-rörelsen men fann då att den rapporterade utsattheten för just sexualbrott hade ökat mer på arbetsplatser och i skolor samt på allmänna platser än i bostad vilket kan indikera såväl en reell ökning av brott som en ökad anmälningsbenägenhet.

Den samlade bilden av rapporterad utsatthet för sexualbrott är att det sannolikt finns en tilltagande utsatthet som en konsekvens av individers rörelsemönster, på nätet och i det fysiska livet. Det är dock också rimligt att anta att normativa faktorer som skapar en mer tillåtande kultur påverkar individers benägenhet att prata om och rapportera utsatthet allt mer rättvisande.

5.4 RISKFAKTORER

Kulturella och normativa förändringar är som diskuterat konstant pågående (Jareborg et al., 2015) och studier visar att kopplat till sexuella beteenden så är förändringarna särskilt tydliga bland unga. Inställning till bland annat tidpunkt för sexuell debut, antal sexuella partners, öppenhet till gruppsex och sexuella relationer med kompisar har förändrats visar en studie av Forsberg (2006).

Den digitala världen. En del av denna förändring till och förskjutning av sexuella attityder och erfarenheter neråt i åldrarna förklaras med nya medier. Genom den stora tillgänglighet och även frihet som internet och sociala medier i olika format erbjuder sker en mer öppen kommunikation kring, om och bland ungas sexualitet. Som del i normativa och kulturella faktorer återfinns den digitala

världen där människor spenderar allt mer av sin tid. I takt med den teknologiska utvecklingen sker en hastig och påtaglig ökning av brottslighet på nätet och så även för sexuell brottslighet. Forskningen kring digital brottslighet har dock inte hunnit med i samma takt som brotten sker (Powell, Flynn & Henry, 2019; Donald & Milner, 2019). En genomgång av tillgänglig forskning genomförd av Henry och Powell (2018) visade dock vissa tydliga resultat. Bland annat att digital sexuell brottslighet främst berör unga och i 2015 års studie av Svedin et al såg man exempelvis såg att så kallat webcamsex är en form av sex som blivit allt vanligare än tidigare, inklusive medföljande risker (Jonsson, 2015; Svedin & Priebe, 2009).

Det finns ett flertal överhängande risker med sexuella övergrepp som sker via nätet och studier visar att effekten på den psykiska hälsan är på en nivå likvärdig med sexuella övergrepp i det fysiska livet (Jonsson et al., 2019). Beskrivna tilltagande tillgänglighet innebär utökade möjligheter att söka och byta kunskap samt möjlighet för unga att utforska sin sexuella identitet. Men med tillgängligheten följer också stora risker och särskilt när vuxenvärlden är frånvarande i samband med att de sociala förväntningarna tilltar.

Normativa förändringar där riskbeteenden tilltar är enligt flera studier påtagliga och sker exempelvis genom utökad exploatering av sig själv eller andra och genom en missvisande bild av sex generellt (Forsberg, 2006; Kastbom, Sydsjö, Bladh, Priebe & Svedin, 2015; Löfgren-Mårtensson & Månsson, 2006; Wadsby, 2015). Även om forskning talar för att den sexuella toleransen hos framförallt unga har ökat så har sexuella attityder historiskt och än idag varit svåra att mäta (Carneström, 2015; Herlitz, 2011). Forskning visar också att *psykisk ohälsa* är vanligt förekommande bland unga samt att tjejer oftare än killar tenderar att påverkas av olika normativa ideal än killar vilket i viss utsträckning kan förväntas förklara varför många unga tjejer utvecklar olika former av sexuella riskbeteenden. Unge killar med en bakgrund av psykisk ohälsa tenderar istället att i högre utsträckning påverkas av den egna gruppens normer och värderingar där de utvecklar exempelvis alkohol- eller våldsrelaterade riskbeteenden. Sexuella riskbeteenden hos unga har visat sig vara nära relaterat till psykisk ohälsa och låg nivå av självkänsla hos den unga (Waller, Hallfors, Halpern, Iritani, Ford & Guo, 2006).

En stor del av forskningen kring sexuellt våld och sexuell brottslighet rör sig kring olika socialpsykologiska perspektiv där individens *sociala förhållanden*

och förutsättningar i grova drag anges som bakomliggande faktorer till våldsutövande. Riskfaktorer som är återkommande ur ett socialpsykologiskt perspektiv är bland annat barndomstrauman, normativa och kulturella värderingar där traditionella könsroller och hög nivå av maskulinitet förekommer (Chatzittofis et al., 2015; Fahlberg & Pepper, 2016). Den direkta omgivningens inställning och acceptans har visat sig vara relaterat till självrapporterad sexuell aggression såväl som till en ökad benägenhet att acceptera negativa sexuella beteenden hos andra (Dardis et al., 2016; Jacques-Tiura et al., 2015; Kingree & Thompson, 2013; Thompson et al., 2011). Unga mäns upplevda känsla av att tvunget upprätthålla stereotypa och traditionella maskulina normer visade sig också ha relation till olika former av manipulativa tendenser som att ljuga sig till sex (Seabrook et al., 2016).

Att uppleva att ens omgivning stödjer sexuellt avvikande beteenden har visat sig vara en av de absolut främsta riskfaktorerna både för utövande av sexuellt våld och för sexuellt risktagande. Studier som avsett undersöka effekten av *social support* indikerar också att god social support från såväl vänner som familj har en skyddande effekt framförallt när det kommer till unga kvinnors benägenhet att utsätta sig för potentiellt riskfyllda situationer men även när det handlar om unga män som aldrig har begått sexualbrott (Basile, Hamburger, Swahn & Choi, 2013; Borowsky, Hogan & Ireland, 1997; Borowsky, Hogan & Ireland, 1997; Långström et al., 2011).

Missbruk. Alkohol är den enskilt mest vanligt förekommande berusningsdrogen vid sexualbrott även om andra droger som exempelvis marijuana och kokain också har rapporterats. Sambandet mellan förövares påverkan av alkohol och sexualbrott är väl etablerat och finns en mängd forskning som påvisar relationen. I olika studier var uppskattningsvis mellan 30 % och 75 % av sexual-förövarna under alkoholpåverkan vid tiden för brottet och/ eller haft ett mer långvarigt alkoholmissbruk. Alkoholbruk/ missbruk påverkar även nivån av aggression vid sexualbrott (Abbey, A., Zawacki, T., Buck, P.O., Clinton, A.M., & McAuslan, P, 2004; Finney, 2004; Gidycz, C.A., Warkentin, J.B., Orchowski, L.M, 2007; Lenke, 1990; Testa, 2002). Alkohol har också en inverkan på individens impuls kontroll vilket i sig är en riskfaktor som ökar vid alkoholbruk (Abbey & Ortiz, 2008).

I linje med det nyttillkomna kravet på samtycke diskuterar även forskningen hur alkoholkonsumtion påverkar en individs förmåga att bedöma sin respektive sin eventuella sexuella partners förmåga att samtycka. Det finns forskning som påvisar minskad kognitiv förmåga vid alkoholpåverkan, något som kan innebära en direkt minskad förmåga till samtyckesbedömning (Drouin, Jozkowski, Davis & Newsham, 2019). En studie på svenska unga sexualbrottslingar visade en hög frekvens av kontakt med socialtjänsten och av de unga sexualbrottslingarna framkom ett antal bakomliggande orsaker. Uppvisande av antisocialt beteende i form av exempelvis beteendeproblem *och/eller alkohol och/ eller drogmissbruk* fanns hos 51,2 % (Kjellgren et al., 2006).

Individuella faktorer. Det finns gott om tidigare forskning inom olika discipliner kring individuella faktorer avseende sexuellt avvikande och destruktiva beteenden. En stor del av dessa berör psykiatriska diagnoser och dess betydelse för de allra mest avvikande sexuella beteendena hos enskilda individer. Genomförd kartläggning handlar i första hand om sexualbrott där majoriteten av de ärenden som inkommer till polisen inte handlar om dessa extremfall. Mot den bakgrunden kommer inte denna forskningsöversikt fördjupa sig kring kliniska diagnoser och/eller extremfall. Dock finns det ett antal individuella faktorer som kan kopplas till mindre extrema och mer omfattande sexuellt avvikande beteenden som därmed kommer lyftas i korthet. Det individuella perspektivet är också nära sammanlänkat med det normativa (Sandström 2005) vilket kan exemplifieras bland annat i hur modern psykiatri, diagnosticering och behandling påverkas av samhälleliga normer och förändringar över tid (Haugsgjerd, Skåderud & Stänicke 2010). De manualer (DSM-5, APA 2013 och ICD-10, WHO 2010) som idag används vid diagnosticering av psykiatriska diagnoser, således också diagnoser relaterade till sexuella avvikelser, är föränderliga.

Det finns sexuella preferenser som enligt manualerna är representerade och definieras som psykiatriska diagnoser på internationell nivå men som på nationell nivå betraktas annorlunda. 2009 genomfördes en revidering av ICD-10 där bland annat diagnoserna fetischism och sadomasochism inte längre betraktas som psykiatriska diagnoser (Socialstyrelsen 2011). Beskriven förändring ligger i linje med forskning som talar om att den sexuella toleransen i samhällen är föränderlig.

Samband mellan **psykisk ohälsa** med olika bakomliggande orsaker och/eller psykiatriska diagnoser och ökad risk för sexuella riskbeteenden. Olika

aspekter av psykisk ohälsa hos såväl män som kvinnor är relaterat till sexualbrott (Adan et al., 2019; Craig, 2019; Markovic, 2019; Thompson et al., 2019). Inte minst omnämns *impuls- och tvångsstörningar* som exempelvis *hypersexuell störning* (också kallat sexmissbruk) vilket är en omdebatterad, diagnos som föreslagits bli en del av DSM-5. Ännu är dock forskningen kring hypersexuell störning bristfällig. Kriterierna för hypersexuell störning är bland annat överdrivet sexuellt beteende, begär och aktiviteter med impulsiva och tvångsmässiga tendenser där tankar kring sex och planering kring desamma används för att hantera bland annat ångest och oro. Forskning indikerar att hypersexuell störning kan vara kopplat till neurologisk hormonell obalans (Chatzittofis et al., 2015). Samband mellan psykiatriska diagnoser och sexualbrott finns även med bland annat ADHD (attention deficit hyperactivity disorder), ODD (oppositional defiant disorder) och CD (conduct disorder). Men också med diagnoser som IDD (Intellectual Developmental Disabilities) (Craig, 2019). Det finns även pågående forskning kring individer med autism i relation till destruktiva sexuella beteenden (Mogavero et al., 2019).

Beskrivna diagnoser i sig förklarar kunna vara en direkt orsak till riskbeteenden då risken att individen inte uppfattar eller förstår riskerna i beteendet ökar om individen har en av nämnda diagnoser (Donahue et al., 2013; Markovic, 2019). *Antisociala drag*. Att antisocial personlighetsstörning där psykopati är en del av störningen är en av de diagnoser som är återkommande hos grövre sexual- och våldsbrottslingar är väl etablerat och kriterierna för diagnosen är nära relaterat till flera riskfaktorer. *Psykopati* har i enskilda studier visat sig tydligare predicera återfallsrisk hos just sex- och våldsbrottslingar än exempelvis alkoholmissbruk (Bazinet, 2019). I en metaanalys av 82 återfallsstudier kom man fram till att avvikande sexuella preferenser och antisociala drag med låg empatisk förmåga var betydande prediktorer för risken för återfall (Hanson & Morton-Bourgon, 2005). Antisociala drag hos individer med hög nivå av subklinisk psykopati (inom Dark Triad) var mer benägna att ignorera avvisande signaler från kontakter i en studie om online-dejting (Holland, 2019). Kvinnor med hög nivå av samma personlighetsdrag visade sig också vara mer benägna att skuldbelägga offret (Brewer, Lyons, Perry & O'Brien, 2019).

Riskfaktorer kopplat till sexualbrott är ytterst komplext men i korthet kan sägas att individer med olika former av kognitiva nedsättningar, neurologiska

störningar, antisociala drag och generellt hög nivå av psykisk ohälsa men också missbruk och bristande socialt stöd har en ökad benägenhet att såväl utsätta som att utsättas för sexuella riskbeteenden.

5.5 KONSEKVENSER AV SEXUELLT VÅLD

Sexuella övergrepp har ofta en negativ effekt på den våldsutsattes hälsa. Konsekvenserna kan vara såväl medicinska som psykosociala samt vara såväl omedelbara effekter som långsiktiga med medicinska och psykologiska sjukdomar/tillstånd långt efter övergreppet. När man talar om omedelbara skador/konsekvenser rör det sig från mindre, ytliga blåmärken till avvärjningsskador och allvarliga misshandelsskador samt underlivsskador. Något som drabbar både våldsutsatta kvinnor och våldsutsatta män. Hos våldsutsatta kvinnor förekommer i stor utsträckning också olika former av kroniska smärttillstånd i underlivet som en konsekvens av våldet. Psykologiska långvariga konsekvenser som exempelvis posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) är vanligt förekommande konsekvenser av just sexuella övergrepp. PTSD leder också till ett långvarigt tillstånd med ofta kraftigt försämrad livskvalitet (NKC, 2010; Macdowall et al., 2013;).

Kopplat till psykologiska konsekvenser ligger normativa och kulturella förändringar och förskjutningar av förväntade sexuella beteenden. Inte minst visar forskning hur sexuell aktivitet men också utsatthet går allt lägre ner i åldrarna vilket får långtgående konsekvenser. Studier visar exempelvis på en relation mellan tidig sexuell debut där unga utförde mer avancerade sexuella handlingar än de ansåg sig redo för och psykiska tillstånd som depression och PTSD (Johnsson, 2015). Enligt Svedin och Priebe (2009) framkom även att tidig sexuell debut (före 14 års ålder) hos pojkar hade en relation med sämre generell psykisk hälsa, sämre självkänsla samt sämre känsla av tillhörighet. Samma studie visade också att icke heterosexuella ungdomar i högre utsträckning led av bland annat psykisk ohälsa, hade varit utsatt för sexuella övergrepp (inklusive sålt sex) och i högre utsträckning utsattes för hot/mobbing.

Tilltagande utsatthet och psykiska ohälsa inte minst bland unga har en direkt relation till sexualbrott och det är centralt med fortsatta studier av vad de långsiktiga konsekvenser våldsutsatthet innebär.

6. SAMMANSTÄLLNING FRÅN SAMTAL MED FÖRETRÄDARE

Nedan presenteras en sammanställning från samtal med företrädare som på olika sätt arbetar eller har arbetat med sexualbrott och/ eller våldsutsatta. Sammanställningen utgår från företrädare verksamma både internt inom polismyndigheten och i olika former av externa verksamheter. Vid genomförande av delrapport 1 (kartläggning av brott i nära relation) framkom mycket information och erfarenhet kring sexualbrott inom relation. För att kunna särskilja karaktäristiska mönster mellan sexualbrott som sker i nära relation från sexualbrott som sker i annan eller ingen relation samt för att fördjupa diskussionen och kunskapsbilden har frågeställningarna byggts på förtydligande kring sexualbrott även utanför nära relation. Samtliga företrädare har deltagit aktivt och förmedlat engagemang, kompetens och kunskap. Tre övergripande frågeställningar som bygger på syftet med genomförd kartläggning har legat till grund för samtliga genomförda samtal.

- 1- Vad beror det ökade inflödet av antal inkomna sexualbrottsärenden på enligt din uppfattning?
- 2- Finns det gemensamma faktorer hos målsägande respektive hos misstänkta?
- 3- Skiljer sig det sexuella våldet åt mellan gruppen 15 – 17 år mot gruppen 18 år och äldre åt på något sätt?

6.1 FRÅGESTÄLLNING 1

Vad beror det ökade inflödet av antal inkomna sexualbrottsärenden på enligt din uppfattning?

I detta avsnitt kommer den samlade bilden av samtliga företrädares reflektioner presenteras.

Normativa förändringar. Samtliga företrädare som deltagit i samtal kring sexualbrott lyfter i någon utsträckning samhällsliga förändringar med normativa förskjutningar i vad som anses ” normalt ” sex och vad som förväntas i relationer och sexuella kontakter men också förändringar i förväntningar och förståelse bland vänner och i kompisgrupper. Företrädare lyfter också att normativa

förändringar främst märks av hos ungdomar och unga vuxna men i viss utsträckning även bland vuxna.

En av de främsta bakomliggande orsakerna till normativa förändringar tros enligt företrädare ligga i en tilltagande, **nätrelaterad tillgänglighet**. Tillgänglighet som avser nätverk, kontaktmöjligheter, upplevd anonymitet men också tillgänglighet i form av pornografi, sexköp och sexuell byteshandel med mera. Flera resonerar också kring hur och om den nätrelaterade tillgängligheten påverkar eller påverkas av individers bekräftelsebehov. Något flera lyfter att de ser allt mer av framförallt bland ungdomar och unga vuxna. Genom att söka och få sexuellt relaterad bekräftelse försätter sig också allt fler i skadliga och även brottsliga situationer.

Den nätrelaterade tillgängligheten bryter också de sociala mönster som annars normalt sker och det märks bland annat genom att problematiken kryper allt längre ner i åldrarna. Det märks också genom en upplevd ökning av äldre misstänkta och yngre målsägande. Den nätrelaterade tillgängligheten möjliggör för möten som annars inte skulle varit ens påtänkta.

Fler lyfter också **förändrad attityd** till sex och sexuella relationer där de allt mer betraktas som vilken typ av umgänge som helst, att sexuella aktiviteter är en del av det naturliga umgänget i kompisgruppen. Den som då inte faller in i den rollen riskerar hamna utanför gemenskapen.

Förändringar i förväntningar handlar enligt företrädare i hög utsträckning om vad man förväntas genomföra för typ av sexuella aktiviteter och många vittnar enligt företrädare om hur avancerat sex sätter hög press på individerna. Denna press återfinns både hos offer och hos förövare. Inte sällan har avancerade sexuella aktiviteter genomförts under vad som juridiskt betraktas som samtycke men efteråt, när individen reflekterar över vad som skett, då kommer ångesten och insikten att man gjort mer eller annat än man ville. Enligt flera företrädare återfinns ärenden med den typen av kontext även i ärendeinflödet, i en tilltagande omfattning.

Social utsatthet och psykisk ohälsa. Flera företrädare lyfter en hög frekvens av generell social utsatthet men framförallt en generellt hög frekvens av psykisk ohälsa bland unga våldsutsatta- och våldsutövare. Ett flertal beskriver hur många unga som lider av psykisk ohälsa ofta kommer från dysfunktionella familjer där det framförallt saknas någon vuxen för den unga att vända sig till. Destruktiva

beteenden som utvecklas leder till en eskalerande negativ spiral där bekräftelsebehov växer fram och sexuella beteenden inte sällan blir en form av självskadebeteende. Många av de unga från liknande kontext beskrivs också som ofta oförstående inför det faktum att de kan ha blivit utsatta för sexualbrott. Något som går i linje med den beskrivna förskjutningen av normativa sexuella beteenden. En ökande nivå av generell *psykisk ohälsa* hos ungdomar men även hos vuxna kan enligt företrädare vara en del i förklaringen till varför allt fler utsätter sig för risktagande och deltagande i destruktiva sexuella kontakter och aktiviteter. Det leder för många till en ond spiral menar flera, där sexet blir ett eskalerande självskadebeteende.

Företrädare både internt och externt lyfter också en upplevd ökning av falsk tillvitelse där anmälan används exempelvis som hämnd men att dessa ärenden också kan upplevas svåra att diskutera då företrädare menar att det ofta upplevs kontroversiellt. De lyfter dock vikten av rättssäkerhet och att även detta är ett område som behöver diskuteras. Just kring sexualbrott upplevs rättsäkerheten delvis påverkad eftersom många enligt företrädare lever i tron om att ”offer aldrig ljuger”.

Antalet ärenden med målsäganden med psykisk ohälsa, oro, ångest och ånger ökar enligt olika företrädare och det leder in i nästa del som många företrädare lyfter fram som problematiskt.

Bristande kunskap och förståelse kring vad som juridiskt betraktas som brottsligt. Något som återkommer vid flera samtal är ur många, både unga och vuxna, som olika företrädare möter är oförstående inför att deras handlande kan betraktas som brottsligt. Ett sådant exempel är oönskade intima fotografier som skickas, något som företrädare också lyfter som mycket vanligt förekommande hos både unga och hos vuxna. Företrädare beskriver en generell okunskap hos allmänheten som att ”förändringar och förstärkningar i lagstiftningen som får individer att tro att allt är brott”. En del företrädare menar också att man upplevde mycket av ovan beskrivna fenomen i direkt anslutning till MeToo-rörelsen men att den effekten nu har ebbat ut (ett resonemang som ligger helt i linje med tidigare diskuterad statistik från Brå). Kopplat till förståelse för vad som är brottsligt lyfter flera företrädare att många vill anmäla retroaktivt och även sedan mycket lång tid tillbaka. Vissa menar att då man inte kan neka en anmälan kan det ha betydelse för statistiken.

Kulturella faktorer lyfts av vissa som allt mer vanligt förekommande. Flera menar att då vi de senaste åren har haft en befolkningsökning av individer med andra kulturella preferenser än svenska där individens rätt till den egna kroppen är väl förankrad och generellt väldigt stark också ser att det inkommer fler ärenden kopplade till kulturella skillnader. Bilden av kulturella faktorer som en central del i ökningen delas dock inte av samtliga företrädare då flera menar att de sällan möter individer där kulturella skillnader skulle vara märkbara.

Sammanfattningsvis:

- 1- Normativa förändringar
- 2- Nätrelaterad tillgänglighet
- 3- Social utsatthet
- 4- Psykisk ohälsa
- 5- Bristande kunskap
- 6- Kulturella skillnader

6.2 FRÅGESTÄLLNING 2

Finns det gemensamma faktorer hos målsägande respektive hos misstänkta?

Företrädare lyfter framförallt olika former av **social utsatthet och psykisk ohälsa** som främsta faktorer hos både gruppen målsägande och gruppen misstänkta. Social utsatthet i sammanhanget beskrivs spänna över flera faktorer men bland unga menar företrädare att man ser en hög frekvens av unga som lämnas ensamma, ensamma dels rent fysiskt där de får ta hand om sig själva men också ensamma i en kontext där de saknar någon de kan prata med, någon som kan visa, förklara, berätta men framförallt någon som kan lyssna på de funderingar som dyker upp. De saknar socialt stöd och inte sällan också stabila hemförhållanden. Det skapar enligt företrädare en negativ spiral där unga själva försöker sondera terrängen i nätdjungeln och i det fysiska livet.

Social utsatthet är också kopplat till psykisk ohälsa vilket tidigare diskuterats som en betydande bakomliggande orsak till tilltagande sexuell brottslighet men framförallt tilltagande riskbeteenden.

Företrädare lyfter att låg ålder, social utsatthet, psykisk ohälsa och även bruk/ missbruk av alkohol och droger är gemensamt hos såväl gruppen målsägande och hos gruppen misstänkta.

Bruk av just **alkohol och droger** har enligt företrädare dels krupit längre ner i åldrarna och dels ökat i spridning. Flera lyfter att fler och även yngre brukar droger vid fester samt att bruket blivit allt mer normaliserat.

Även om fler lyfter att detta förekommer framförallt bland unga och i låga åldrar så lyfts också att alkohol- och drogbruk är vanligt förekommande i ärenden som rör vuxna. Hos misstänkta skapar effekten av ruset en ökad bristande förståelse för samtycke medan det hos målsägande tenderar att öka risktagande och framförallt skjuter fram gränser för vad individen annars inte skulle tyckt var okej.

Företrädare lyfter att **kunskapen** om vad som är brottsligt ofta är låg hos både gruppen målsägande och gruppen misstänkt men också att upplevt samtycke ofta skiljer sig åt. ”*Jag trodde att hen ville*”, ”*hen sa inget*”, ”*hen var ju med på allt*” är exempel som anges ur ett misstänktperspektiv medan ”*jag gjorde det men jag ville egentligen inte*”, ”*jag skulle aldrig deltagit om jag var nykter*”, ”*jag ångrade mig efteråt*” anges som exempel ur målsägandeperspektiv.

Flera företrädare lyfter att detta exemplifierar bristande kunskap och att det är av yttersta vikt att samtala med unga redan från tidig ålder. Dels om hur de ska förhålla sig till sina egna gränser och dels kring vad som är att betrakta som brottsligt. Vidare lyfts också **egenskaper som gränslöshet, impulsivitet och låg självkänsla** fram som gemensamma för båda grupper. Egenskaper som samtliga riskerar att öka riskbeteenden och påverka individen så att den försätter sig i en destruktiv och skadlig situation.

Flera företrädare lyfter att de möter allt fler både målsägande och misstänkta med olika former av **funktionsnedsättningar** och inte sällan kognitiva. De lyfter också att det finns en problematik som är svår att hantera utifrån ett rättsligt perspektiv när det handlar om individer som på olika sätt har någon form av funktionsnedsättning. Exempel som uppges är svårigheter i gränsdragning kring vad som är att betrakta som frivilligt hos en individ med intellektuell funktionsnedsättning.

Andra exempel är svårigheter kring distanslöshet, personlig gränsdragning och liknande för personer med olika former av neuropsykiatriska funktionsvariationer samt självskadebeteenden hos individer med andra former av psykiatriska svårigheter vilket kan leda till ett indirekt men än dock frivilligt ut ett rättsligt perspektiv beteende. Resonemang fördes kring att det kan bero på den

särskilt utsatta situation offret redan befinner sig i vilket i sig möjliggör för våldsutövande då offret inte sällan, på olika sätt, saknar förmåga att försvara sig. Företrädare är generellt tydliga med att de sällan möter individer med allvarligare psykiska störningar eller grova sexualbrottslingar. Dock framförs av externa företrädare resonemang kring en upplevd ökning av män, särskilt i vuxen ålder, som lider av eller uppfyller många kriterier för, hypersexuell störning. Det resoneras kring att dessa män antingen söker sexuella kontakter på ett destruktivt sätt eller lever i relationer där de utsätter sin partner för sina sexuella behov, exempelvis genom att de har sex med sin partner när partnern sover. Just sexuella aktiviteter med en sovande partner lyfts fram av fler företrädare som allt mer vanligt förekommande i inkomna ärenden.

Sammanfattningsvis:

- 1- social utsatthet
- 2- psykisk ohälsa
- 3- alkohol och droger
- 4- bristande kunskaper
- 5- egenskaper som gränslöshet, impulsivitet och låg självkänsla
- 6- funktionsnedsättningar

6.3 FRÅGESTÄLLNING 3

Skiljer sig det sexuella våldet åt mellan gruppen 15 – 17 år mot gruppen vuxna (18) åt på något sätt?

Det lyfts av flera företrädare fram två typer av misstänkta som särskilt vanligt förekommande. Dels den unga, oförstående killen som inte alls förstår att han begått ett brott och dels den ofta vuxna mannen med uppenbara intentioner. Ofta genom sexuella ofredanden och inte sällan genom digitala plattformar. För ungdomar beskrivs det sexuella våldet generellt ha mindre våldsamma inslag och istället används andra metoder. Uttalade och outtalade hot där olika former av påtryckningsmedel som bilder eller videoklipp används som utpressning. Detta tenderar också att leda till att utnyttjandet pågår över längre tid. Även om företrädare lyfter detta som särskilt förekommande bland unga lyfter flera också att det är digitala metoder som används även bland vuxna. Inte sällan mellan äldre vuxna och unga ungdomar och/eller barn.

7. RESULTAT POLISIÄRA- OCH OFFENTLIGA DATA

I detta avsnitt diskuteras ärendefördelning mellan jämförda polisområden, geografisk fördelning och eventuella avvikelser utifrån polisområdes- och kommunnivå. Vidare diskuteras brottskoder, brottskodsförändringar och brottskodshantering samt eventuella konsekvenser av brottskodsförändringar under studerad tidsperiod. Samtliga analyser i kartläggningen utgår från brottskodsgrupp ”sexualbrott”. Det är den brottskodsgrupp som legat till grund för det statistiska underlag vilket föranlett genomförd kartläggning. Under den studerade tidsperioden (2016 till och med 2019) har totalt 68 unika brottskoder inom brottskodsgruppen använts. Av dessa totalt 68 brottskoderna ingår 20 brottskoder i gruppen 15 – 17 år och 48 brottskoder i gruppen från 18 år.

7.1 ÄRENDEFÖRDELNING FÖR JÄMFÖRDA POLISOMRÅDEN

Tabell 1 redovisar samtliga inkomna ärenden för jämförda polisområden utifrån brottskodsgrupp sexualbrott (68 brottskoder hade använts under tidsperioden). 38,75 % av inkomna ärenden återfinns i PO Fyrbodals. 31,70 % i PO Halland och 29,55 % i PO Skaraborg.

Tabell 1. Ärendefördelning mellan jämförda PO:n för samtliga brottskoder som använts under perioden 2016 till och med 2019

Alla inkomna ärenden	2016	2017	2018	2019	Tot
PO Fyrbodals	340	399	366	390	1495
PO Halland	256	318	326	323	1223
PO Skaraborg	316	299	276	249	1140
Totalsumma	912	1016	968	962	3858

Tabell 2 redovisar ärenden med brottskoder för m.ä 15 – 17 år (20 brottskoder av totalt 68 var aktuella för gruppen). Totalt återfinns 45,61 % av inkomna ärenden i PO Fyrbodals, 28,41 % i PO Halland och 25,98 % i Skaraborg.

Tabell 2. Ärendefördelning mellan jämförda PO:n för brottskoder med m.ä 15 till 17 år som använts under perioden 2016 till och med 2019

Brottskoder 15-17	2016	2017	2018	2019	Tot
Fyrbodals	98	102	80	94	374
Halland	38	67	68	60	233
Skaraborg	67	42	52	52	213
Totalsumma	203	211	200	206	820

Tabell 3 redovisar ärenden med brottskoder 18 år och äldre (48 brottskoder av totalt 68 var aktuella för gruppen). Totalt återfinns 36,90 % av alla inkomna ärenden i PO Fyrbodal, 32,59 % i PO Halland och 30,51 % i PO Skaraborg.

Tabell 3. Ärendefördelning mellan jämförda PO:n för brottskoder med m.ä 18 år och äldre som använts under perioden 2016 till och med 2019

Brottskoder 18 och äldre	2016	2017	2018	2019	Tot
PO Fyrbodal	242	297	286	296	1121
PO Halland	218	251	258	263	990
PO Skaraborg	249	257	224	197	927
Totalsumma	709	805	768	756	3038

7.1.2 GEOGRAFISK FÖRDELNING

I syfte att kartlägga ärendefördelning på kommunnivå inom respektive jämfört polisområde har befolkningsmängd för total befolkning samt för andel befolkning 15 till 17 år i respektive kommun samt i respektive polisområde redovisats (se tabell 4).

Offentlig data för befolkningsmängd är hämtad från SCB och avser statistik för 2018. Vidare redovisas även antalet inkomna ärenden per kommun. Antalet inkomna ärenden per kommun redovisas dels i totalt antal ärenden och dels antal ärenden samt procent av inkomna ärenden för gruppen 15 till 17 år. Inkomna ärenden med annan (exempelvis utanför polisområdet) eller okänd brottsplats inkluderas inte i tabell 4.

Tabell 4 och tabell 1 visar att det i PO Fyrbodal exkluderats 233 ärenden varav 50 för ärenden 15 till 17 år. För PO Halland har 226 ärenden exkluderats varav 52 för ärenden 15 till 17 år och i PO Skaraborg har 140 ärenden exkluderats varav 9 för ärenden 15 till 17 år.

Tabell 4. Befolkningsmängd och ärendefördelning

Kommun	Befolknings- mängd tot	Antal inkomna ärenden tot	Befolknings- andel 15-17 år Antal och procent	Antal inkomna ärenden 15-17 Antal och procent
<i>PO Fyrbodal</i>				
Bengtsfors	9 846	24	285 = 2,9 %	6 = 25 %
Dals-Ed	4 806	13	159 = 3,3 %	3 = 23 %
Färgelanda	6 602	25	221 = 3,3 %	11 = 44 %
Lilla Edet	14 046	54	419 = 3,0 %	23 = 42,6 %
Lysekil	14 611	50	425 = 2,9 %	15 = 30 %
Mellerud	9 354	46	323 = 3,5 %	12 = 26,1 %
Munkedal	10 503	49	336 = 3,2 %	19 = 38,8 %
Orust	15 110	37	450 = 3,0 %	11 = 29,7 %
Sotenäs	9 030	33	219 = 2,4 %	14 = 42,4 %
Stenungsund	26 503	72	979 = 3,7 %	17 = 23,6 %
Strömstad	13 253	49	419 = 3,2 %	3 = 6,1 %
Tanum	12 873	46	375 = 2,9 %	15 = 32,6 %
Tjörn	15 922	23	485 = 3,0 %	9 = 39,1 %
Trollhättan	58 728	275	2105 = 3,6 %	57 = 20,7 %
Uddevalla	56 259	254	1846 = 3,3 %	56 = 22 %
Vänersborg	39 411	166	1404 = 3,6 %	45 = 27,1 %
Åmål	12 720	45	468 = 3,7 %	8 = 17,7 %
Total	329577	1262	10918 (3,3 %)	324 (25,7 %)
<i>PO Halland</i>				
Falkenberg	44 701	123	1491 = 3,3 %	22 = 17,9 %
Halmstad	101 268	416	3167 = 3,1 %	56 = 13,5 %
Hylte	10 914	42	430 = 3,9 %	8 = 19 %
Kungsbacka	83 348	168	3454 = 4,1 %	52 = 31 %
Laholm	25 491	75	898 = 3,5 %	14 = 18,7 %
Varberg	63 630	173	2114 = 3,3 %	29 = 16,8 %
Total	329 382	997	11554 (3,5 %)	181 (18,2 %)
<i>PO Skarborg</i>				
Essunga	5 671	17	188 = 3,3 %	5 = 29,4 %
Falköping	33 155	129	1226 = 3,7 %	18 = 14 %
Grästorp	5 731	9	198 = 3,5 %	4 = 44 %
Gullspång	5 293	20	182 = 3,4 %	6 = 30 %
Götene	13 232	32	457 = 3,5 %	6 = 18,8 %
Karlsborg	6941	19	308 = 4,4 %	3 = 15,8 %
Hjo	9 176	24	298 = 3,2 %	3 = 12,5 %
Lidköping	39 879	143	1316 = 3,3 %	29 = 20,3 %
Mariestad	24 372	100	805 = 3,5 %	16 = 16 %
Skara	18 829	78	658 = 3,5 %	14 = 17,9 %
Skövde	55 729	253	1717 = 3,1 %	45 = 17,8 %
Tibro	11 168	25	345 = 3,1 %	7 = 28 %
Tidaholm	12 828	56	436 = 3,4 %	13 = 23,2 %
Töreboda	9 312	47	288 = 3,1 %	11 = 23,4 %
Vara	15 952	48	561 = 3,5 %	24 = 50 %
Total	267268	1000	8983 (3,3 %)	204 (20,4 %)

Som framkommer i tabell 4 finns det i PO Fyrbodalen en relativt jämn ärendefördelning mellan kommunerna utifrån befolkningsmängd. Det finns generellt en rimlig fördelning av ärenden totalt utifrån befolkningsmängd i respektive kommun. Exempelvis så står de tre största städerna i PO Fyrbodalen för omkring 50 % av såväl befolknings- som ärendemängd. Det finns dock lokala avvikelser för framförallt gruppen 15 till 17 år. Genom att för PO Fyrbodalen exempelvis titta på skillnaden i inkomna ärenden 15 till 17 år i Strömstad respektive Tanum kommun framkommer att Strömstad kommun har 80 % lägre andel inkomna ärenden trots jämförbar befolkningsmängd för båda grupperna. Strömstad kommun har lägst andel ärenden i gruppen 15 till 17 år av samtliga kommuner i samtliga jämförda polisområden (6,1 %). Det framkommer även att i följande kommuner är andelen inkomna ärenden för gruppen 15 till 17 år över 30 % av den totala andelen: Färgelanda, Lilla Edet, Lysekil, Munkedal, Tanum och Tjörn. Även i PO Halland finns avvikande resultat. I Kungsbacka kommun finns ett högt ärendeinflöde för gruppen 15 till 17 år. Jämförbart i antal med Halmstad kommun som dock har en större befolkningsmängd. Vid kontroll för befolkningsmängd mellan 15 och 17 år framkommer att Kungsbacka har en stor andel befolkning åldersgrupp 15 till 17 år (4,1 %, högst i polisområdet, utifrån 2018 års data, SCB). Halmstad kommun ligger dock lägst i PO Halland i andel av inkomna ärenden för gruppen 15 till 17 år med 13,5 % mot Kungsbackas 31 %.

PO Skaraborg. Det finns ett högre antal ärenden för gruppen 15- 17 år i Vara kommun än i jämförbara kommuner som Götene och Tidaholm kommun även efter kontroll för befolkningsmängd för respektive grupp. I Vara kommun var hälften av alla inkomna ärenden för gruppen 15 till 17 år. Även Grästorp ligger högt i förhållande till övriga kommuner (44 %).

För lokala skillnader är bedömningen att det saknas tillräckligt underlag (på grund av ett mycket litet antal inkomna ärenden under studerad tidsperiod) för att med säkerhet kunna diskutera eventuella bakomliggande orsaker men det kan finnas belägg att vidare undersöka eventuellt gemensamma faktorer i de kommunerna med en högre andel inkomna ärenden bland unga. För ovan beskrivna avvikelser (för samtliga polisområden) bör exkluderade ärenden beaktas då det i tillgänglig STATUS-data inte framkommer var brottet skett. Det är därför möjligt att beskrivna avvikelser inte är fullständiga.

Den totala utsattheten för sexualbrott utifrån inkomna ärenden med brottsplats på kommunnivå i respektive polisområde och befolkningsmängd (tabell 5) motsvarar 0,30 % för PO Halland, 0,38 % för PO Fyrbodal och 0,37 % för PO Halland. Det bör noteras att andel inkomna ärenden för gruppen 15 till 17 är lägre för PO Halland (18,2 %) än för PO Fyrbodal (25,3 %) och PO Skaraborg (20,2 %). Resultaten indikerar att den totala utsattheten i relation till befolkningsmängd är jämförbar mellan PO Fyrbodal och PO Skaraborg men också att den totala utsattheten i relation till befolkningsmängd i PO Halland är lägre. PO Fyrbodal och PO Skaraborg har också en lika stor andel av befolkningsmängden i gruppen 15 till 17 (3,3 %) men andelen inkomna ärenden för gruppen är större i PO Fyrbodal.

7.2 BROTTSKODER

Vid den årliga revideringen av brottskoder som genomförs av Brottsförebyggande rådet i samverkan med rättsväsendets myndigheter ligger brottkodssamordningsrollen inom polismyndigheten på ekonomiavdelningen. Under perioden 2018/2019 genomfördes omfattande brottskodsförändringar kring just sexualbrott. Ett stort antal nya brottskoder tillkom, dels som en konsekvens av den sexualbrottslagstiftningsförändring som genomfördes 2018 och dels som en konsekvens av ett uttalat behov att bättre kunna följa upp statistiken för brott i nära relation. Mot den bakgrunden har det skett begreppsförändringar i relationsbegreppet. Fyra olika relationsbegrepp har införts (närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familj, annan slags relation eller bekantskap samt obekant). Det har därmed inneburit att ett flertal koder från skiftet 2018/2019 plockats bort och ersatts med nytillkomna brottskoder med ovan beskrivna nya definitioner. Vidare infördes även sexuellt övergrepp, sexuellt utnyttjande samt sexuellt ofredande. De omfattande brottskodsförändringar som genomfördes under perioden 2018/2019 innebär att man behöver beakta förändringarna vid genomförande av jämförande statistik för åren som studeras i denna kartläggning. Brottskodsförändringarna i korthet presenteras i tabell 5 nedan. I appendix 2 framgår antalet ärenden för respektive brottskod, i respektive polisområde för respektive år. Se även avsnitt ”Brottskoder” i delrapport 1 (kartläggning av brott i nära relation, s.25) för mer information om brottskodshantering.

Tabell 5. Aktuella brottskodsförändringar

Tidigare brottskod	Ersätts av ny brottskod	Kommentar
0649	9627, 9628, 9629, 9630	Försök till våldtäkt inkl grov, mot kvinna 18 eller äldre. <i>Inomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0648	9631, 9632, 9633, 9634	Försök till våldtäkt inkl grov, mot kvinna 18 eller äldre. <i>Utomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0661	9635, 9636, 9637, 9638	Fullbordad våldtäkt inkl grov, mot kvinna 18 eller äldre. <i>Inomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0660	9639, 9640, 9641, 9642	Fullbordad våldtäkt inkl grov, mot kvinna 18 eller äldre. <i>Utomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0651	9643, 9644, 9645, 9646	Försök till våldtäkt inkl grov, mot man 18 eller äldre. <i>Inomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0650	9647, 9648, 9649, 9650	Försök till våldtäkt inkl grov, mot man 18 eller äldre. <i>Utomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0663	9651, 9652, 9653, 9654	Fullbordad våldtäkt inkl grov, mot man 18 eller äldre. <i>Inomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
0662	9655, 9656, 9657, 9658	Fullbordad våldtäkt inkl grov, mot man 18 eller äldre. <i>Utomhus.</i> 6 kap. 1 § BrB.
9611	9659, 9660, 9661, 9662	Oaktsam våldtäkt, mot kvinna, 18 år eller äldre. <i>Utomhus.</i> 6 kap. 1 a § BrB.
9613	9663, 9664, 9665, 9666	Oaktsam våldtäkt, mot man, 18 år eller äldre. <i>Utomhus.</i> 6 kap. 1 a § BrB.
9612	9667, 9668, 9669, 9670	Oaktsam våldtäkt, mot kvinna, 18 år eller äldre. <i>Inomhus.</i> 6 kap. 1 a § BrB.
9614	9671, 9672, 9673, 9674	Oaktsam våldtäkt, mot man, 18 år eller äldre. <i>Inomhus.</i> 6 kap. 1 a § BrB.

Not: Definitionsavgränsningar (i ordningsföljd): parrelation, närstående genom släktskap/familj, bekanta samt obekanta.

Det finns inga indikationer på att den totala statistiken för ärendeinflödet påverkats av de under studerad tidsperiod nyttillkomna brottskoderna. Den samlade bilden av det statistiska underlaget är att det inte finns några särskilda avvikelser. För fullständig statistik av ärendeinflöde för respektive nyttillkommen brottskod i respektive polisområde, se appendix 3.

8. RESULTAT FRÅN INNEHÅLLSANALYS

Genomförande i korthet:

- Listning av samtliga diarienummer för inkomna ärenden utifrån för tidsperioden använda brottskoder.
- Slumpmässigt urval av sammanlagt 300 ärenden.
- Genomläsning av allt tillgängligt utredningsmaterial i varje enskilt ärende.

- Redovisning av undersökta variabler i statistikprogrammet SPSS.

Ärenden som har bedömts innehålla för lite information för att kunna besvara undersökta variabler eller som framkom felkodade har exkluderats (totalt 96 ärenden). Resultaten baseras på analyser av 204 ärenden.

- Information av data har delats upp i tre separata SPSS filer. En för respektive grupp (15 till 17 respektive 18 och äldre) samt en för båda grupperna.

- Deskriptiva och explorativa analyser har genomförts i SPSS.

I genomförd kartläggning har som beskrivet ovan ett relativt litet antal ärenden analyserats i innehållsanalysen. Antalet ärenden har vid genomförda analyser också delats upp i två undersökningsgrupper utifrån brottskodsdefinitioner (m.ä 15-17 år respektive m.ä 18 år och äldre). I respektive grupp har brotten i majoriteten av inkluderade ärenden varit sexuella ofredanden och våldtäkt. Endast ett fåtal ärenden har varit av annan brottstyp. Det innebär också att fördelning av ärenden utifrån brottstyp är rimligt i förhållande till andelen inkomna ärenden för de olika brottstyperna. Därför bedöms ett slumpmässigt urval ha fungerat väl.

Tabell 6. Ärendefördelning utifrån respektive brottstyp i respektive grupp.

Andel ärenden för respektive brottstyp	15-17	18 och äldre
Sexuella ofredanden (antal och %)	43 = 41 %	19 = 19 %
Våldtäkt/ försök till våldtäkt (antal och %)	51 = 48,5 %	74 = 74 %
Annan brottstyp (antal och %)	11 = 10,5 %	7 = 7 %
Total (%)	105 = 100 %	100 = 100 %

Not: Annan brottstyp avser exempelvis sexuellt tvång, koppleri och sexuellt övergrepp.

Resultaten från genomförd innehållsanalys presenteras med hjälp av frekvenstabeller (se tabell 7 – 10) och därefter i en resultatdiskussion utifrån resultaten i tabellerna samt utifrån relevanta, signifikanta korrelationer vilka redogörs för i löpande text. Pearsons korrelationsanalys har använts. För att bedöma sambandsstyrkan användes följande riktlinjer (Gignac, & Szodorai, 2016): $r = .00–.09$ = obefintligt samband, $r = .10–.19$ = svagt samband, $r = .20–.29$ = medelstarkt samband, $r = .30$ = starkt samband.

Tabell 7. Frekvenstabell med deskriptiv data för grupp 1 = m.ä 15 till 17 år.

Variabel	Målsägande	Misstänkt	Kommentar
Ålder	16,8 år	23,9 år	Anges i medelålder.
Födelseland	Sverige 95 = 90,5 % Annat 10 = 9,5 %	Sverige 66 = 62,9 % Oklart 12 = 11,4 % Annat 27 = 25,7 %	Om information saknats har utgångsvärdet varit Sverige
Kön	Kvinna 94 = 89,5 % Man 11 = 10,5 %	Kvinna 3 = 2,9 % Man 100 = 95,2 %	2 ärenden saknade information
Brottsplats			Bostadsmiljö = 54,3 % Utomhus = 16,2 % Online = 13,3 % Övrigt = 16,2 %
Relation till misstänkt			Parrelation = 23,8 % Familj = 5,7 % Känd/ bekant = 55,2 % Okänd = 15,2 %
Fler brottsmisstankar mot m.t?			I 103 ärenden = 50,5 %
Utövades fysiskt våld under brottstillfället?			I 13 ärenden = 12,4 %
Uppsökte m.ä vård i samband med brottstillfället?			I 11 ärenden = 10,5 %
Förhördes misstänkt?			I 66 ärenden = 62,9 %
Skedde anmälan på annans uppmaning?			I 13 ärenden = 12,2 % (Socialtjänst och skola)

Tabell 8. Frekvenstabell med deskriptiv data för grupp 2 = m.ä 18 år och äldre

Variabel	Målsägande	Misstänkt	Kommentar
Ålder	28,8 år	31,3 år	Anges i medelålder.
Födelseland	Sverige 80 = 80 % Oklart 1 = 1 % Annat 19 = 19 %	Sverige 47 = 47 % Oklart 25 = 25 % Annat 28 = 28 %	Om information saknats har utgångsvärdet varit Sverige
Kön	Kvinna 93 = 93 % Man 7 = 7 %	Kvinna 1 = 1 % Man 98 = 98 %	1 ärenden saknade information
Brottsplats			Bostadsmiljö = 61 % Utomhus = 16 % Online = 5 % Övrigt = 18 %
Relation till misstänkt			Parrelation = 32 % Familj = 1 % Känd/ bekant = 37 % Okänd = 30 %
Fler brottsmisstankar mot m.t?			I 55 % av ärendena
Utövades fysiskt våld under brottstillfället?			I 44 % av ärendena
Uppsökte m.ä vård i samband med brottstillfället?			I 13 % av ärendena
Förhördes misstänkt?			I 48 % av ärendena
Skedde anmälan på annans uppmaning?			I 8 % av ärendena

Tabell 9. Frekvenstabell med deskriptiv, personrelaterade data för grupp 1 = m.ä 15 till 17 år

PERSON- och HÄLSORELATERADE FAKTORER			
Variabel	Målsägande	Misstänkt	Kommentar
Alkoholbruk	29 = 27,6 %	31 = 29,5 %	Avser såväl bruk vid tillfället som missbruk
Drogmissbruk	9 = 8,6 %	11 = 10,5 %	Avser såväl bruk vid tillfället som missbruk
Depression	16 = 15,2 %	10 = 9,5 %	
Suicid	16 = 15,2 %	6 = 5,7 %	
Låg självkänsla	49 = 46,7 %	19 = 18,1 %	
Självskadebeteende	25 = 23,8 %	5 = 4,8 %	
Fastställd psykiatrisk diagnos	29 = 27,6 %	17 = 16,2 %	
Hedersrelaterad kontext	2 = 1,9 %	3 = 2,9 %	
Socialtjänst inkopplad			I 42 ärenden = 40 %
Insats av socialtjänst	31 = 29,5 %	7 = 6,8 %	
Privat stöd	61 = 58,1 %	24 = 22,9 %	
Stödsamtal	41 = 39 %	14 = 13,3 %	
Kontakt med psykiatri	24 = 22,9 %	9 = 8,6 %	

Tabell 10. Frekvenstabell med deskriptiv, personrelaterade data för grupp 2 = m.ä 18 år och äldre

PERSON- och HÄLSORELATERADE FAKTORER			
Variabel	Målsägande	Misstänkt	Kommentar
Alkoholbruk	38 = 38 %	31 = 31 %	Avser såväl bruk vid tillfället som missbruk
Drogmissbruk	14 = 14 %	8 = 8 %	Avser såväl bruk vid tillfället som missbruk
Depression	22 = 22 %	3 = 3 %	
Suicid	12 = 12 %	6 = 6 %	
Låg självkänsla	42 = 42 %	12 = 12 %	
Självskadebeteende	14 = 14 %	2 = 2 %	
Fastställd psykiatrisk diagnos	25 = 25 %	7 = 7 %	
Hedersrelaterad kontext	8 = 8 %	5 = 5 %	
Socialtjänst inkopplad			I 19 ärenden = 19 %
Privat stöd	44 = 44 %	5 = 5 %	
Stödsamtal	29 = 29 %	3 = 3 %	
Kontakt med psykiatri	19 = 19 %	4 = 4 %	

9. RESULTAT OCH DISKUSSION

I detta avsnitt diskuteras resultaten från presenterade frekvenstabeller. Relevanta, signifikanta och medelstarka till starka samband utifrån tidigare beskrivna riktlinjer presenteras och diskuteras i löpande text. Resultaten bör betraktas som indikationer utifrån kartläggningens begränsningar. Dels har antalet analyserade ärenden varit lågt (204 ärenden), dels har utredningsmaterialet och därmed den tillgängliga informationen om framförallt m.t varit begränsad i ett stort antal ärenden. Det bedöms framförallt vara en konsekvens av att förhör med m.t saknades i flera ärenden. Vidare har all informationsinhämtning skett genom utredningsmaterial där informationsmängden varierat stort mellan analyserade ärenden.

9.1 DIGITALA SEXUALBROTT

Om begreppet digitala sexualbrott i genomförd kartläggning: I genomförd kartläggning innebär begreppet digitala sexualbrott att brottet har begåtts med hjälp av olika digitala verktyg som telefon eller dator, i olika sociala forum/plattformar som Messenger eller Snap-chat eller genom exempelvis SMS, MMS, mail eller andra digitala verktyg. Ett flertal ärenden inkluderade digitala faktorer men det aktuella brottet hade begåtts fysiskt. Exempelvis kunde det röra sig om en våldtäkt där m.ä och m.t efter brottet hade kontakt via sociala medier eller SMS. Ärenden där brottet begåtts i fysisk form och följts av digitala faktorer ingår således *inte* i vad som avses med digitala sexualbrott i kartläggningen.

Resultaten från korrelationsanalyser mellan samtliga kontrollerade variabler och respektive grupp (15 till 17 år respektive 18 år och äldre) visar att det inte fanns något samband mellan okänd m.t och brottet hos grupper 18 och äldre. Däremot fanns det ett medelstarkt samband mellan okänd m.t och brottet hos gruppen 15 till 17 år ($r = .22$). Resultaten visar att vuxna i urvalsgruppen som utsattes för digitala sexualbrott utsattes av någon de kände sedan innan. Oftast en före detta partner eller tidigare sexuell kontakt.

Bland unga var det mer vanligt förekommande att m.t var okänd vid digitala sexualbrott. Det bör tilläggas att digitala sexualbrott endast stod för 5 % av

inkluderade och analyserade ärenden för gruppen 18 år och äldre. Det innebär att resultaten för gruppen bör tolkas med största försiktighet.

Gruppen 15 till 17 år: Bedömningen är att det framförallt var genom plattformen Snapchat de digitala brotten mot unga begicks i analyserade ärenden. En av begränsningarna vid genomförd innehållsanalys var att författaren initialt inte registrerade vilken plattform som användes mest. Det är därmed en subjektiv bedömning vilken baseras på att det var en plattform som återkom i flertalet utredningar. Andra förekommande plattformar var Messenger och Instagram. Sms, mail och Skype omnämndes endast vid enstaka tillfällen. Ett annat intressant resultat var att det för digitala brott fanns ett negativt samband med om m.t förekom som misstänkt i fler ärenden ($r = -.20$). Resultaten ligger i linje med tidigare studier som visat att digital kontakt mellan m.ä och m.t är vanligt förekommande (Brå, 2019).

Observationer och reflektioner kring resultaten är framförallt att m.t i aktuella ärenden ofta gett uttryck för att inte har förstått att det var en brottslig handling och/ eller har agerat i affekt eller impuls (ett svagt positivt samband med psykiatrisk diagnos, $r = .13$). Dock skedde de digitala brotten sällan under alkoholpåverkan ($r = -.25$) och eventuella alkoholrelaterade impulsbeteenden tycks i analyserade ärenden vara begränsat för digitala sexualbrott i gruppen 15 till 17 år. Resultatet i sin helhet bedöms ligga i linje med tidigare forskning och med resultat från samtal med företrädare.

9.2 SOCIALA FAKTORER

Resultaten visar att socialtjänsten var inblandad i 29,9 % av alla analyserade ärenden. För gruppen 15 till 17 år var socialtjänsten inkopplad i någon form i 40 % av alla ärenden. Bedömningen är att socialtjänsten kan vara inblandad i ytterligare ärenden mot bakgrund att det i utredningsmaterialet inte nödvändigtvis framkommer information. Såväl tidigare forskning som resultat från samtal med företrädare visar på ett tydligt samband mellan sexualbrott och olika former av individuella förutsättningar som ofta är relaterade till kontakt med socialtjänst. Exempelvis olika former av psykiska funktionsnedsättningar, självskadebeteenden och missbruk. I genomförd kartläggning visade analyser på signifikanta samband mellan kontakt med socialtjänst och psykisk ohälsa för m.ä (suicidala tankar/försök $r = .25$, depression m.ä $r = .20$, psykiatrisk diagnos $r = .45$,

självskadebeteende $r = .41$ och drogbruk $r = .31$). För gruppen 18 år och äldre visade resultaten av genomförd korrelationsanalys på endast ett fåtal signifikanta samband med kontakt med socialtjänst och faktorer för psykisk ohälsa (psykiatrisk diagnos m.ä $r = .31$, självskadebeteende m.ä $r = .40$, kontakt med psykiatri $r = .22$).

Likt vid delrapport 1 (se kartläggning av brott i nära relation) framkom under innehållsanalysen att socialtjänstens inblandning var av olika karaktär och olika omfattning. Det framkom också i genomförda analyser att i gruppen 15 till 17 år erhöll 31 (29,5 %) av m.ä och 7 (6,8 %) av m.t någon form av insats av socialtjänsten och var därför inte hemmaboende vid tiden för brottet.

Tidigare forskning och även företrädare har diskuterat vikten av socialt stöd och olika effekter av negativ social påverkan. Genomförda analyser visar inga signifikanta samband mellan privat socialt stöd och andra kontrollerade faktorer som olika faktor av psykisk ohälsa eller typ av utsatthet. Inte heller med ålder eller kön för någon av grupperna. Resultaten indikerar dock att i gruppen 18 och äldre hade m.ä med olika former av psykisk ohälsa ett signifikant, positivt samband med privat socialt stöd (psykiatrisk diagnos $r = .28$, depression $r = .36$, självskadebeteende $r = .22$ samt med kontakt med psykiatri $r = .34$). Resultaten ligger i linje med reflektioner kring innehållsanalysen där bilden av en hög andel vuxna med hög frekvens av psykisk ohälsa ofta hade socialt stöd i form av nära vänner, kollegor eller andra bekanta. Det är dock också rimligt att information om socialt stöd i högre utsträckning framkom i utredningar där m.ä led av psykisk ohälsa än i utredningar där så inte var fallet.

9.3 PSYKISK OHÄLSA

Sexuella riskbeteenden hos unga har visat även sig vara nära relaterat till psykisk ohälsa och låg nivå av självkänsla hos den unga (Waller, Hallfors, Halpern, Iritani, Ford & Guo, 2006). Tidigare forskning visar att social support från vänner och familj är en skyddsfaktor mot destruktiva riskbeteenden i relation till både våldsutövande och våldutsatthet i sexualbrottssammanhang (Basile, Hamburger, Swahn & Choi, 2013; Borowsky, Hogan & Ireland, 1997; Borowsky, Hogan & Ireland, 1997; Långström et al., 2011). Resultaten från föreliggande kartläggning ligger i linje både med tidigare forskning och med resonemang som förts av företrädare. Företrädare lyfter också en relation mellan tillgänglighet i

form av nätrelaterad tillgänglighet, sexualbrott och psykisk ohälsa. Enligt Svedin och Pribe (2009) finns det en relation och resultaten i genomförd kartläggning visar att det delvis var gällande även i denna kartläggning. Analysen visade dock inte på några signifikanta samband mellan digitala sexualbrott och någon form av psykisk ohälsa. Genomförd kartläggning har dock inte undersökt hur nätrelaterad *tillgänglighet* sett ut utan endast om brottet begåtts via digitala verktyg.

Andelen som i genomförd kartläggning hade *kontakt med psykiatrin* var 19 % av m.ä respektive 4 % av m.t i gruppen 18 och äldre. För gruppen 15 till 17 år var motsvarande siffror 22,9 % för m.ä och 9,6 % för m.t.

18 år och äldre. För de som hade kontakt med psykiatrin fanns en stark koppling till psykiatrisk diagnos m.ä $r = .60$, m.t $r = .54$. depression m.ä $r = .48$, m.t $r = .26$, suicidala tankar/ försök m.ä $r = .37$, m.t $r = .40$.

15 till 17 år. Suicidala suicidala tankar/ försök m.ä $r = .46$, m.t $r = .36$, depression m.ä $r = .53$, m.t $r = .25$, psykiatrisk diagnos m.ä $r = .83$, m.t $r = .60$, självskadebeteende m.ä $r = .65$, m.t $r = .25$.

I delrapport 1 (se kartläggning brott i nära relationer) framkom att en högre andel av befolkningen i PO Fyrbodals kommun som på olika sätt lever i social utsatthet. Enskilda studier lyfter att så kallade sårbarhetsfaktorer som psykisk ohälsa, kognitiva begränsningar, neuropsykiatriska diagnoser och missbruk ofta leder till en generell låg socioekonomisk status (Ellison et al., 2015). I rapporten "Våldtäkt, från anmälan till dom" (Brå, 2019) bekräftas och diskuteras relationen mellan låg socioekonomisk status och kvinnor som rapporterat om utsatthet för allvarliga sexualbrott. Det är tänkbart *del* av det höga ärendeinflödet av sexualbrott i PO Fyrbodals kommun kan förklaras utifrån andelen av befolkningen som lever i social utsatthet i respektive polisområde. Utifrån den geografiska fördelningen finns dock inga indikationer på att de sociala faktorer som undersökts i delrapport 1 skulle ha något tydligt samband med inkomna ärenden för gruppen 15 till 17 år.

Det bedöms dock vara rimligt att en hög generell social utsatthet kan ha en effekt på andelen unga vilka exempelvis omhändertagits av socialtjänst. I genomförd kartläggning framkom att en stor andel av unga (15 till 17) både erhöll insats av socialtjänst, led av psykisk ohälsa av olika karaktär och i hög utsträckning saknade privat socialt stöd. Andelen inkomna sexualbrottsärenden för gruppen är hög i förhållande till det totala ärendeinflödet och befolkningsmängd. Bedömningen är att fördjupade studier på gruppen unga i social utsatthet med bristande socialt stöd samt ett fortsatt nära och

pågående samarbete mellan polismyndigheten, socialtjänsten men också andra aktörer som skola är av vikt i det preventiva arbetet.

De samlade resultaten ligger också till grund för förslag om en fördjupad kartläggning av andel unga i gruppen 15 till 17 år som lever i, för brottstypen karaktäristisk, social utsatthet. Exempelvis andel som erhåller socialtjänstens insatser på kommunnivå för respektive jämfört polisområde.

9.4 ALKOHOL OCH DROGBRUK/ MISSBRUK

Alkoholbruk/ missbruk förekom i ett relativt stort antal ärenden. För gruppen 15 till 17 år hos 27,6 % av m.ä respektive 29,5 % av m.t. Motsvarande siffror för drogbruk/ missbruk var 8,6 % m.ä respektive 10,5 % m.ä.

För gruppen 18 år och äldre var frekvensen något högre för alkoholbruk/ missbruk med 38 % av m.ä respektive 31 % av m.t. För drogbruk/ missbruk var motsvarande siffror 14 % av m.ä respektive 8 % av m.t.

Vid genomförd innehållsanalys framkom att de flesta sexualbrott skedde i bostadsmiljö. Vanligt förekommande var vid privata fester, genom umgänge (dejt, efter krogbesök, umgänge med vänner eller vänners bekanta) med bekant hemma hos m.ä eller m.t men också genom umgänge mellan individer som tidigare haft en relation. Observationer vid innehållsanalys var bland annat ofta återkommande hemmafester med hög grad av alkoholpåverkan hos festdeltagarna. Observationen styrks av att resultaten visar att det fanns signifikanta och starka samband mellan att både m.ä och m.t var under påverkan av alkohol vid brottstillfället. För gruppen 15 till 17 år alkoholbruk/ missbruk $r = .77$ och för gruppen 18 och äldre $r = .54$.

I dessa ärenden var ofta m.t frågande inför anklagelserna och menade att båda parter var så påverkade att de inte minns eller trodde att den andre ville. Det hände också att m.t beskrev det som bland annat *"det bara blev så"*, *"jag vet inte varför jag gjorde så"*. Beskrivna observationer ligger i linje med tidigare forskning som diskuterar alkoholens inverkan dels på individens impuls kontroll och dels alkoholens inverkan på förmåga till samtyckesbedömning (Abbey & Ortiz, 2008; Drouin et al., 2019).

Drogmissbruk var för m.ä i båda undersökta grupperna relaterat till psykisk ohälsa och social utsatthet. Resultaten visade på signifikanta samband för m.ä i

gruppen 18 år och äldre mellan droger och psykiatrisk diagnos ($r = .23$), självskadebeteende m.ä ($r = .25$) samt även för m.t ($r = .20$). För mä i gruppen 15 till 17 år fanns samband mellan droger och kontakt med socialtjänst m.ä ($r = .30$), m.t ($r = .23$), depression m.ä ($r = .25$), självskadebeteende ($r = .23$). Likt som för alkohol framkom samband mellan att både m.ä och m.t var under påverkan av droger vid brottstillfället ($r = .56$ för 15 till 17 år respektive $r = .63$ för gruppen 18 år och äldre).

I delrapport 1 (se kartläggning av brott i nära relationer, s 34) framkom att det sexuella våldet för brott i nära relation karaktäriseras av unga parter med hög frekvens av psykisk ohälsa, ofta med förekommande drogbruk och ett svagt socialt stödsystem. I denna andra kartläggning inkluderas ärenden där parterna har eller har haft en parrelation då även brottskoder för brottskodsgruppen ”*brott i nära relation*” ingår i brottskodsgruppen ”*sexualbrott*”. Antalet motsvarar 23,8 % av analyserade ärenden för gruppen 15 till 17 år och 32 % av analyserade ärenden för gruppen 18 år och äldre. Observationer vid denna innehållsanalys talar för likvärdiga mönster för den del av analyserade ärenden som rör sexualbrott i tidigare eller pågående parrelation.

9.5 ÖVRIGA INTRESSANTA RESULTAT

MeToo-rörelsen som fick stor genomslagskraft under framförallt 2017 och 2018. Rörelsen belyste omfattningen av mäns våld (inklusive sexuellt våld) mot kvinnor och även då det fanns en tendens att se statistiska ökningarna i inkommande ärenden under tidsperioden (Brå) så indikerar statistiken i genomförd kartläggning att antalet inkomna ärenden inte har ökat i betydelse under perioden 2016 till och med 2019 som en direkt koppling till MeToo-rörelsen. Bedömningen är att det är möjligt att det finns en indirekt koppling mellan analyserade ärenden och MeToo-rörelsen på sådant vis att fler kan ha varit benägna att anmäla. Endast i 1 (ett) enskilt ärende framkom det dock att rörelsen direkt påverkat den våldsutsattes initiativ att anmäla.

Preventiva insatser. Preventiva insatser och effekterna av dem diskuteras mer ingående i delrapport 1 (se kartläggning av brott i nära relationer). Mot den tidigare beskrivna bakgrunden där preventiva insatser diskuteras inkluderades i denna andra kartläggning en kontrollvariabel med avsikt att fånga om m.ä anmält brottet på uppmaning av annan aktör. Exempelvis genom vården, kvinnojour,

kurator eller annat. Det framkom information om anmälaren genom utredningsmaterialet men sällan om anmälan skett på eget bevåg eller genom uppmaning. Det framkom att i totalt 21 ärenden förelåg anmälan på annan än m.ä bevåg, varav 20 hade anmälan gjorts av skola eller socialtjänst. I ett (1) enskilt ärende framkom att m.ä anmält efter samtal/ information med en kvinnojour. Det är rimligt att anta att fler m.ä kan ha anmält på uppmaning eller rekommendation av externa aktörer men det har inte framkommit av den information som fanns tillgänglig genom utredningsmaterialet.

Andelen misstänka med flera brottsmisstankar. Resultaten från genomförd kartläggning visade att 50,5 % av m.t i gruppen 15 till 17 år respektive 55 % i gruppen 18 och äldre hade fler misstankar riktade mot sig. Observationer vid genomförd innehållsanalys var bland annat en till synes hög frekvens av narkotika, trafik och våldsbrott av olika karaktär. Tyvärr var inte denna faktor inkluderad i kontrollerade variabler men observationerna bedöms ha gett en indikation att m.t, oberoende av åldersgrupp, ofta hade flera brottsmisstankar. Utifrån vad genomförd kartläggning visat i form av exempelvis andel som brukat droger vid brottstillfället bedöms det vara rimligt med en förhållandevis frekvent närvaro av narkotikarelaterade brott.

10 FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER

- ❖ Från flera företrädare lyfts vikten av utökad information om vad sexualbrott innebär. Särskilt riktat mot unga.

Vad är brott, vad är moraliskt förkastligt, vad är okej och vad gör du om något du är obekvämt med inträffar.

Information framförallt till skolungdomar och då till skolungdomar redan från tidig ålder. Förslagsvis från företrädare så tidig ålder som mellanstadiet. Flera företrädare lyfter att framförallt unga men även vuxna har en låg kunskap om vad som är en brottslig sexuell handling och i takt med en skärpt lagstiftning bedöms behovet av fördjupad kunskap hos allmänheten vara av vikt. Bedömningen utifrån genomförd kartläggning och framförallt genom genomförd innehållsanalys är att det ofta framkommer att berörda parter inte vet om handlingen de anmäler är brottslig eller att handlingen de utförde var brottslig. Ett sätt att kartlägga aktuell kunskapsnivå skulle kunna vara att med hjälp av exempelvis enkätundersökningar

studera aktuellt kunskapsläge hos skolungdomar. Med en sådan kartläggning skulle man eventuellt även kunna ta fram ett riktat informations- och utbildningsunderlag. Vid genomförande av denna kartläggning har ingen annan kartläggning eller undersökning av föreslagen karaktär varit att finna.

❖ Enligt Brå (2019) har utsattheten ökat framförallt bland kvinnor och bland unga mellan 16 och 24 år. Trots att befolkningsandelen för gruppen 15 till 17 år var högre i PO Halland (3,5 %) jämfört med PO Fyrbodal och PO Skaraborg (båda 3,3 %) var ärendeinflödet lägre i PO Halland (se tabell 4, s.26). Bedömningen är att det kan bero på ett flertal faktorer som exempelvis nivå av social utsatthet, kulturella och normativa skillnader vilka kan påverka anmälningsbenägenheten. Eventuella skillnader i andel individer med psykisk ohälsa bedöms kunna finnas grund att vidare undersöka. Bedömningen är att vidare kartläggning av skillnader avseende inställning och attityd, social utsatthet samt andel individer som lever med psykisk ohälsa kan tänkas förklara skillnader i utsatthet mellan jämförda polisområden.

❖ Under samtal med företrädare, såväl under samtal med företrädare inom polismyndigheten som bland externa aktörer, var erfarenheten och inställningen till kulturella skillnader och eventuella effekter av andel utrikesfödda på ärendeinflödet splittrad (se avsnitt 6). Resultaten från genomförd kartläggning visade att det fanns en hedersrelaterad kontext bakom brottet enligt 1,9 % av mä respektive 2,9 % av m.t för gruppen 15 till 17 år. För gruppen 18 och äldre var motsvarande 8 % av m.ä och 5 % av m.t. Det bedöms vara ett allt för litet underlag för analys. Det framkom genom observationer vid innehållsanalys inga indikationer på en högre frekvens än vad som framkom med tydlighet. Det bedöms dock även vara rimligt att sexualbrott med en hedersrelaterad kontext mer sällan än sexualbrott med annan bakomliggande orsak kommer till polisens kännedom.

Vidare framkom att födelseland för m.t var annat än Sverige vid 25,7% för gruppen 15 till 17 år respektive 28 % för gruppen 18 år och äldre. Det framkom även att information om födelseland för m.t saknades i 11,4 % för gruppen 15 till 17 år respektive 25 % för gruppen 18 år och äldre. Det bedöms vara av hög vikt att beakta att information om m.t generellt saknades, var bristfällig eller begränsad i en stor andel av analyserade ärenden. Under innehållsanalysen framkom ingen information som kunde generera eventuella mönster eller samband i relation till

m.t födelseland. Ett sätt att undersöka fördelningen mer exakt skulle kunna vara genom kartläggning av andel utrikesfödda i respektive grupp, för respektive kommun, i respektive polisområde. I delrapport 1 presenteras befolkningsstatistik utifrån om födelseland Sverige eller ej men då utifrån total befolkningsmängd.

❖ Relationen mellan annan brottslighet och sexualbrott kan förslagsvis vidare studeras genom att kartlägga frekvens av annan misstänkt brottslighet hos misstänkt. Det bedöms vara rimligt att undersöka eventuella samband mellan en generellt hög brottslig benägenhet och sexualbrott med syfte att fördjupa kunskapsbilden om individuella mönster och drag hos individer som begår sexualbrott (och som kommer till polisens kännedom). Det kan tänkas finnas grund för brottsförebyggande arbete genom att få en djupare förståelse för gemensamma mönster hos de individer som begår sexualbrott.

❖ Forskning kring digital brottslighet har enligt flera studier inte hunnit med brottsutvecklingen som tycks både utvecklas och tillta (Donald & Milner, 2019; Jonsson, 2015; Powell, Flynn & Henry, 2019; Svedin & Priebe, 2015). Beaktas bör då att det idag saknas brottskodning avseende sexualbrott som särskilt anger om brottet skett digitalt och för genomförda analyser har resultaten baserats på tillgänglig information i utredningsmaterialet.

För att undersöka om brottet skett digitalt har det alltså varit nödvändigt att manuellt analysera varje enskilt ärende. Resultaten indikerar en tilltagande trend av digitala sexualbrott och det bedöms kunna vara aktuellt att undersöka möjligheten att särskilja digitala och fysiska brott från varandra genom brottskodning. Det då brotten karaktäriseras olika beroende på om de sker digitalt eller fysiskt.

11 BEGRÄNSNINGAR

- ❖ Resultaten från kartläggningen redogör endast för den information som framkom av tillgängligt utredningsmaterial. En av de främsta begränsningarna i innehållsanalysen är att det i hög utsträckning saknades information om misstänkts persona/ karaktäristiska drag och egenskaper. Informationen uteblev eftersom det saknades förhørs och/ eller annat utredningsmaterial från m.t i ett stort antal analyserade ärenden. Totalt saknades information om/från förhör i 91 av 204 ärenden. 204 ärenden är ett relativt litet antal ärenden även om information

om m.t hade funnits tillgängligt i alla ärenden. De innebär att *samtliga resultat* ska betraktas med försiktighet. Genomförd kartläggning gör inte anspråk på några generaliserbara eller representativa resultat.

- ❖ I denna kartläggning har som beskrivet ovan ett relativt litet antal ärenden analyserats i innehållsanalysen. Antalet ärenden har vid analyser också delats upp i två undersökningsgrupper utifrån för syftet relevanta brottskodsdefinitioner (m.ä 15-17 år respektive m.ä 18 år och äldre). I respektive grupp har brotten i majoriteten av analyserade ärenden varit sexuella ofredanden och våldtäkt (se tabell 7 för fullständig beskrivning). För att med god träffsäkerhet kunna bedöma karaktäristiska mönster för respektive brottstyp (primärt sexuella ofredanden respektive våldtäkt) hade ett större antal ärenden i respektive brottsgrupp behövts. I kartläggningen beskrivs därför de gemensamma drag och mönster som framkommit utifrån den samlade bilden av analyserade ärenden från brottskodsgruppen sexualbrott för respektive grupp. Det är rimligt att anta att eventuella skillnader mellan brottstyperna sexuella ofredanden respektive våldtäkt sannolikt skulle kunna kartläggas vid ett större antal analyserade ärenden för respektive brottstyp. Observationer från innehållsanalysen indikerar dock, med reservation för ett litet antal ärenden, att för brott av fysisk karaktär (ej digital) var de karaktäristiska dragen i analyserade ärenden i stor utsträckning gemensamma oberoende av brottstyp.
- ❖ Sexualbrottsgruppen inkluderar ett stort antal brottskoder och det bedömdes vara centralt att bryta ner statistiken på brottskodsnivå i syfte att med tydlighet kartlägga andelen inkomna ärenden i respektive studerad grupp. I brottskodsgrupp sexualbrott ingår även sexualbrott mot barn under 15 år. Det har i genomförd kartläggning inneburit manuellt urval av brottskoder vilket kan riskera brister i det praktiska genomförandet. I syfte att motverka eventuella felaktigheter har urvalet skett vid 5 separata tillfällen med ett exakt utfall. Bedömningen är därför att inkluderade brottskoder för respektive grupp stämmer.
- ❖ Likt vid genomförandet av delrapport 1 (kartläggning av brott i nära relationer) saknas det i hög utsträckning generella riktlinjer för statistikhantering vilket således delvis har försvårat arbetet.
- ❖ Det finns alltid en risk för subjektivitet vid bedömningar av material. Genom systematiserade riktlinjer med tydliga inkluderingskriterier för hur variabler ska

hanteras vid innehållsanalys bör den subjektiva risken ha minimerats (se appendix 4).

12 SAMLAD BEDÖMNING

Genomförd kartläggning har inte med säkerhet kunnat fastställa vad ett högt inflöde av sexualbrott i PO Fyrbodalen beror på. Dock har resultaten kunnat ge en indikation kring ett antal faktorer som delvis kan ha haft eller har effekt på ärendeflödet.

Psykisk ohälsa och Social utsatthet. Den totala utsattheten för sexualbrott i PO Fyrbodalen avviker inte märkbart i jämförelse med PO Halland eller PO Skaraborg. För gruppen m.ä 15 till 17 år framkommer dock att utsattheten i PO Fyrbodalen är märkbart högre än i jämförda polisområden. Det framkom i innehållsanalysen att berörda parter ofta lever i någon form av social men framförallt psykisk utsatthet. Den höga frekvensen av m.t med multipla brottsmisstankar stärker hypotesen om att sexualbrott kan tänkas vara mer frekvent förekommande i olika former av socialt instabila miljöer. Det som talar för att andra faktorer än generell social utsatthet som undersökts i delrapport 1 har betydelse för ärendeflödet är exempelvis att kommuner med hög generell social utsatthet inte nödvändigtvis har ett högre ärendeflöde av sexualbrott. I PO Fyrbodalen exemplifieras det bland annat genom att Tjörn har ett högt ärendeflöde medan Trollhättan har ett generellt genomsnittligt ärendeflöde i förhållande till polisområdets övriga kommuner. I PO Halland exemplifieras detta genom att Kungsbacka har ett märkbart högt ärendeflöde trots att det inte är en generellt socialt utsatt kommun. Den samlade bedömningen är att psykisk ohälsa hos individen har en större betydelse för ärendeflödet av sexualbrott än generell social utsatthet. .

Ärendeflödet har över tid varit högt men relativt stabilt. Det finns inga indikationer på att nyttillkomna brottskoder och brottskodsförändringar i någon märkbar utsträckning har påverkat ärendeflödet.

Vidare framkommer det i avsnitt 7.1 (s. 25 f. f) att det i PO Halland förekommer en större andel ärenden där angiven brottsplats i kommun inom polisområdet saknas är större än i jämförda polisområden. Det oklart vad orsaken till detta är men genom att exempelvis kartlägga vilken typ av

ärenden som exkluderats skulle man eventuellt kunna klargöra orsakssamband. Är det exempelvis fler digitala ärenden där geografisk brottsplats inte framkommit i PO Halland.

I den jämförande översiktsanalysen framträder ett antal mer eller mindre omfattande avvikelser i andel ärenden på kommunnivå. Då ett större antal ärenden har exkluderats ur tabell 4 på grund av annan och/ eller okänd brottsplats bör beskrivna avvikelser betraktas med försiktighet. En fullständig översyn av exkluderade ärenden skulle eventuellt kunna förklara del av beskrivna avvikelser. En översyn skulle oavsett kunna förväntas ge en mer träffsäker brottsplatsstatistik samt kartlägga andel digitala ärenden. Föreslagen översyn har inte varit möjlig inom ramen för genomförd kartläggning.

Resultaten visar ett antal tydliga indikationer på *gemensamma faktorer* för både gruppen m.ä och gruppen m.t i båda de inkluderade urvalsgrupperna. Hög frekvens av psykisk ohälsa, olika former av psykiatriska diagnoser med risktagande beteenden var frekvent förekommande, alkohelpåverkan vid brottstillfället var vanligt och förståelsen samt kunskapen om sexuell brottslighet bedömdes bristande. Målsägande hade också ofta någon form av relation till den misstänkte, vanligast var någon form av vän- eller bekantskap och därefter pågående eller avslutad parrelation. Dessa gemensamma drag möter i stora drag den aktuella forskningsbilden.

REFERENSLISTA

Acierno, R., Resnick, H., Kilpatrick, D. G., Saunders, B., & Best, C. L. (1999). Risk factors for rape, physical assault, and posttraumatic stress disorder in women: Examination of differential multivariate relationships. *Journal of anxiety disorders, 13*(6), 541-563.

Abbey, A., & Ortiz, L. G. (2008). *Alcohol and sexual violence perpetration*. Harrisburg, PA: VAWnet.

Abbey, A., Clinton, A. M., McAuslan, P., Zawacki, T., & Buck, P. O. (2002). Alcohol-involved rapes: Are they more violent?. *Psychology of women quarterly, 26*(2), 99-109.

Adan Sanchez, A. Y., McMillan, E., Bhaduri, A., Pehlivan, N., Monson, K., Badcock, P., ... & O'Donoghue, B. (2019). High-risk sexual behaviour in young people with mental health disorders. *Early intervention in psychiatry, 13*(4), 867-873.

Adolfsson, K. (2018). Blaming victims of rape: Studies on rape myths and beliefs about rape.

American Psychiatric Association (2013) Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5) Washington: APA

Basile, K.C., Hamburger, M.E., Swahn, M.H. & Choi, C. (2013). Sexual violence perpetration by adolescents in dating versus same-sex peer relationships: Differences in associated risk and protective factors. *Western Journal of Emergency Medicine, 14*, 329-340.

Bazinet, A. (2019). *Psychopathy and alcohol abuse in relation to the recidivism of sexual offenders* (Doctoral dissertation, Laurentian University of Sudbury).

Borowsky, I.W., Hogan, M. & Ireland, M. (1997). Adolescent sexual aggression: Risk and protective factors. *Pediatrics, 100*, 1-8.

Brewer, G., Lyons, M., Perry, A., & O'Brien, F. (2019). Dark Triad Traits and Perceptions of Sexual Harassment. *Journal of interpersonal violence, 0886260519827666*.

Brottsförebyggande rådet, *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2015*. Rapport 2017:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). *Våldtäkt från anmälan till dom*. En studie av rättsväsendets arbete med våldtäktsärenden. Rapport 2019:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019:5). *Indikationer på sexualbrottsutvecklingen 2005 – 2017*. Rapport 2019:5. Stockholm. Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2005a). *Våldtäkt: En kartläggning av polisanmälda våldtäkter*. Rapport 2005:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008a). *Våldtäkt mot personer 15 år och äldre: Utvecklingen under åren 1995-2006*. Rapport 2008:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Campbell, J. C., & Soeken, K. L. (1999). Forced sex and intimate partner violence: Effects on women's risk and women's health. *Violence against women*, 5(9), 1017-1035.

Carneström Edman, I. (2015). Sex, våld och ansvarsfrihet.

Chatzittofis, A., Arver, S., Öberg, K., Hallberg, J., Nordström, P. & Jokinen, J. (2015) "HPA axis dysregulation in men with hypersexual disorder". *Psychoneuroendocrinology*, 63, 247-253

Craig, L. A. (2019). Treatment of Inappropriate Sexual Behaviour by People with Intellectual Developmental Disabilities. *The Wiley Handbook on What Works for Offenders with Intellectual and Developmental Disabilities: An Evidence-Based Approach to Theory, Assessment, and Treatment*, 311-326.

Darves-Bornoz, J. M. (1997). Rape-related psychotraumatic syndromes. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 71(1), 59-65.

Donahue, K., Lichtenstein, P., Lundström, S., Anckarsäter, H., Hellner Gumpert, C., Långström, N. & D'Onofrio, B. (2013) "Childhood Behavior Problems and Adolescent Sexual Risk Behavior: Familial Confounding in the Child and Adolescent Twin Study in Sweden (CATSS)". *Journal of Adolescent Health*, 52, 5, 606-612

Donald, E., & Milner, R. J. (2019). Understanding the Phenomenon of Technology Facilitated Sexual Violence.

Drouin, M., Jozkowski, K. N., Davis, J., & Newsham, G. (2019). How does alcohol consumption affect perceptions of one's own and a drinking partner's

ability to consent to sexual activity?. *The Journal of Sex Research*, 56(6), 740-753.

Eby, K. K., Campbell, J. C., Sullivan, C. M., & Davidson, W. S. (1995).

Fahlberg, A., & Pepper, M. (2016). Masculinity and sexual violence: Assessing the state of the field. *Sociology Compass*, 10(8), 673-683.

Finney, A. (2004). *Alcohol and sexual violence: key findings from the research*. London: Home Office.

Forsberg, M. (2006). Ungdomar och sexualitet: En forskningsöversikt år 2005 (Statens folkhälsoinstitut, 2006:18). Sverige, Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.

Garcia-Moreno C, Watts C. (2011) Violence against women: an urgent public health priority. *Bull World Health Organ* 2011;89:2

Gidycz, C. A., Warkentin, J. B., & Orchowski, L. M. (2007). Predictors of perpetration of verbal, physical, and sexual violence: A prospective analysis of college men. *Psychology of Men & Masculinity*, 8(2), 79.

Gignac, G. E., & Szodorai, E. T. (2016). Effect size guidelines for individual differences researchers. *Personality and individual differences*, 102, 74-78.

Gunnarsson, L. (2020). Samtyckesdynamiker: Sex, våldtäkt och gråzonen där emellan.

Gottzén, L. (2013). Skam, maskulinitet och respons på mäns våld mot kvinnor. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 20(2), 75-92.

Goudriaan, H., Wittebrood, K., & Nieuwebeerta, P. (2006). Neighbourhood Characteristics and Reporting Crime: Effects of Social Cohesion, Confidence in Police Effectiveness and Socio-Economic Disadvantage 1. *British journal of criminology*, 46(4), 719-742.

Gruszczynska, B., & Heiskanen, M. (2018). Trends in police-recorded offenses at the beginning of the twenty-first century in Europe. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 24(1), 37-53.

Hanson, R. K., & Morton-Bourgon, K. E. (2005). The characteristics of persistent sexual offenders: a meta-analysis of recidivism studies. *Journal of consulting and clinical psychology*, 73(6), 1154

Haugsgjerd, S., Skåderud, F. & Stänicke, E. (2010) *Psykiatri. Själ – kropp – samhälle*. Stockholm: Liber AB

Health effects of experiences of sexual violence for women with abusive partners. *Health care for women international*, 16(6), 563-576.

Lenke L (1990). *Alcohol and criminal violence*. Time series analyses in a comparative perspective. Stockholm

Henry, N., & Powell, A. (2018). Technology-facilitated sexual violence: A literature review of empirical research. *Trauma, violence, & abuse*, 19(2), 195-208.

Herlitz, Claes, Svenskarna nobbar sexundersökningar- nya metodologiska grepp krävs, *Läkartidningen* nr 38 2011 volym 108 s 1842-1843.

Holland, S. (2019). Everyone Has A Dark Side: How Personality and Empathy Impact Men's Sexual Aggressive Persistence on Dating Apps.

Holmberg, S., & Lewenhagen, L. (2019). *Våldtäkt från anmälan till dom*. En studie av rättsväsendets arbete med våldtäktsärenden.

Hradilova Selin, K. (2008). Våldtäkt mot personer 15 år eller äldre: Utvecklingen under åren 1995–2006 [Rapes Committed Against People 15 Years or Older: Trends in 1995–2006]. *Stockholm: BRÅ (The Swedish National Council for Crime Prevention)*.

HÄLSA, V. O. (2014). en befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa.

Jacques-Tiura, A. J., Abbey, A., Wegner, R., Pierce, J., Pegram, S. E., & Woerner, J. (2015). Friends matter: Protective and harmful aspects of male friendships associated with past-year sexual aggression in a community sample of young men. *American journal of public health*, 105(5), 1001-1007.

Jewkes, R., Vundule, C., Maforah, F., & Jordaan, E. (2001). Relationship dynamics and teenage pregnancy in South Africa. *Social science & medicine*, 52(5), 733-744.

Jonsson, L.S. (2015). *Online sexual behaviours among Swedish youth. Characteristics, associations and consequences* (Doktorsavhandling). Linköpings Universitet, Institutionen för klinisk och experimentell medicin.

Jonsson, L. S., Fredlund, C., Priebe, G., Wadsby, M., & Svedin, C. G. (2019). Online sexual abuse of adolescents by a perpetrator met online: a cross-sectional study. *Child and adolescent psychiatry and mental health*, 13(1), 32.

Kajonius, P. J., & Björkman, T. (2020). Individuals with dark traits have the ability but not the disposition to empathize. *Personality and Individual Differences, 155*, 109716.

Kastbom, Å., Sydsjö, G., Bladh, M., Priebe, G., & Svedin, C. (2015). Sexual debut before the age of 14 leads to poorer psychosocial health and risky behaviour in later life. *Acta Paediatrica, 104*(1), 91-100.

Kingree, J. B., & Thompson, M. P. (2013). Fraternity membership and sexual aggression: An examination of mediators of the association. *Journal of American College Health, 61*(4), 213-221.

Kjellgren, C., Wassberg, A., Carlberg, M., Langstrom, N., & Svedin, C. G. (2006). Adolescent sexual offenders: a total survey of referrals to social services in Sweden and subgroup characteristics. *Sexual Abuse, 18*(4), 357-372. <https://doi.org/10.1007/s11194-006-9026-z>

Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The Lancet, 360*(9339), 1083-1088.

Lundgren, E. (2001). *Slagen dam: mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige: en omfångsundersökning*. Brottsoffermyndigheten.

Långström N., Babchishin K., Fazel S., Lichtenstein P., & Frisell T. (2015). Sexual offending runs in families: A 37-year nationwide study. *International Journal of Epidemiology, 2015, 44*, 713-720

Löfgren-Mårtenson, L., & Månsson, S. (2006). "Sex överallt, typ!": Om unga och pornografi (1. uppl. ed.). Stockholm: Gothia.

Macdowall, W., Gibson, L. J., Tanton, C., Mercer, C. H., Lewis, R., Clifton, S., & Erens, B (2013). Lifetime prevalence, associated factors, and circumstances of non-volitional sex in women and men in Britain: findings from the third National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles (Natsal-3). *The Lancet, 382*(9907), 1845-1855.

Markovic, D (2019). "Sexual compulsivity", "sexual addictions", or "hypersexuality"? An overview of contrasting perspectives. *Journal of Psychological Therapies, 4*(2), 120-130.

Matasha, E., Ntembelea, T., Mayaud, P., Saidi, W., Todd, J., Mujaya, B., & Tendo-Wambua, L. (1998). Sexual and reproductive health among primary and secondary school pupils in Mwanza, Tanzania: need for intervention. *AIDS care, 10*(5), 571-582.

Messerschmidt, J. W. (2004). *Flesh and blood: Adolescent gender diversity and violence*.

Mogavero, M. C., & Hsu, K. H. (2019). Dating and courtship behaviors among those with autism spectrum disorder. *Sexuality and Disability*, 1-10.

Möller, A., Söndergaard, H. P., & Helström, L. (2017). Tonic immobility during sexual assault—a common reaction predicting post-traumatic stress disorder and severe depression. *Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica*, 96(8), 932-938.

Nationellt centrum för kvinnofrid NCK (2010) Antologi – sju perspektiv på våldtäkt. *Brottet som urholkar hälsan Sexuella övergrepp som orsak till fysiskt och psykiskt lidande*. Uppsala Universitet.

Norton et al., (2016). Norton, M. K., Smith, M. V., Magriples, U., & Kershaw, T. S. (2016). Masculine Ideology, Sexual Communication, and Sexual Self-Efficacy Among Parenting Adolescent Couples. *American journal of community psychology*, 58(1-2), 27-35. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers

Powell, A., Flynn, A., & Henry, N. (2019). *Sexual Violence in Digital Society: Understanding the Human and Technosocial Factors*.

Richards, T.N., Branch, K.A., & Ray, K. (2014). the impact of parental and peer social support on dating violence perpetration and victimization among female adolescents: A Longitudinal Study. *Violence and Victims*, 29, 317- 331.

Sandström, B. (2005) *Genus i psykiatriska läroböcker*. Social Psykiatri. Malmö: Bonnier Utbildning

Socialstyrelsen (2011) Ändringar i och tillägg till Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem (ICD-10-SE) (ändringar 1997-2012) – tidigare Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem 1997 (KSH97) – systematisk förteckning Kumulativ lista 1997-2012

Svedin, C.G., & Priebe, G. (2009). *Unga, sex och Internet. I Ungdomsstyrelsen, Se mig – unga om sex och Internet* (pp.33-148). Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Svedin, C. G., Priebe, G., Wadsby, M., Jonsson, L., & Fredlund, C. (2015). *Unga sex och Internet–i en föränderlig värld*.

Stockholms stad (2017). *Trygghet i Stockholm 2017. Resultat från Stockholms stads trygghetsmätning*. Stockholms stad: Socialförvaltningen

Våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot vuxna. Granskningsrapport 2019, dnr A252.474/2018 Tillsynsrapport 2019:1 Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Göteborg Februari 2019 hämtad 2020 – 03 – 12 från <https://intrapolis.polisen.se/contentassets/2ce5eb66a2504a79be37fecc9964e77b/tillsynsrapport-2019--1.pdf>

Testa, M. (2002). The impact of men's alcohol consumption on perpetration of sexual aggression. *Clinical psychology review*, 22(8), 1239-1263.

Thompson, K. N., Betts, J., Jovey, M., Nyathi, Y., McDougall, E., & Chanen, A. M. (2019). Sexuality and sexual health among female youth with borderline personality disorder pathology. *Early intervention in psychiatry*, 13(3), 502-508.

Thompson, M. P., Koss, M. P., Kingree, J. B., Goree, J., & Rice, J. (2011). A prospective mediational model of sexual aggression among college men. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(13), 2716-2734.

Testa, M. (2002). The impact of men's alcohol consumption on perpetration of sexual aggression. *Clinical Psychology Review*, 22, 1239-1263.

Waller, M. W., Hallfors, D. D., Halpern, C. T., Iritani, B. J., Ford, C. A., & Guo, G. (2006). Gender differences in associations between depressive symptoms and patterns of substance use and risky sexual behavior among a nationally representative sample of US adolescents. *Archives of Women's Mental Health*, 9(3), 139.

Wadsby, M. (2015). Sexuell identitet, erfarenheter och risktagande. C G Svedin (red). *Unga sex och Internet – i en föränderlig värld* (s. 17-23).

World Health Organization. *Global and Regional Estimates of Violence Against Women: Prevalence and Health Effects of Intimate Partner Violence and Non-Partner Sexual Violence*. Geneva: WHO, 2013

World Health Organization (WHO) *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision (ICD-10)*

Zinzow, H. M., & Thompson, M. (2011). Barriers to reporting sexual victimization: Prevalence and correlates among undergraduate women. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 20(7), 711-725.

APPENDIX 1 INKLUDERADE (UNDER STUDERAD PERIOD ANVÄNDA) BROTTSKODER

INKLUDERADE BROTTSKODER FRÅN 18 ÅR

ANVÄNDA BROTTSKODER I BROTTSKODSGRUPP "SEXUALBROTT" UNDER PERIODEN 2016 TILL OCH MED 2019
0607 Sexuellt ofredande, exhibitionism
0609 Koppleri
0613 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot kvinna 18 år eller äldre
0614 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot man 18 år eller äldre
0648 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna
0650 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man
0660 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna
0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna
0662 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man
4024 Köp av sexuell tjänst
9605 Sexuellt ofredande mot kvinna 18 år eller äldre
9606 Sexuellt ofredande mot man 18 år eller äldre
9617 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot kvinna 18 år eller äldre
9618 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot man 18 år eller äldre
9627 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus
9628 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus
9629 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus
9630 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
9632 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus
9634 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus
9635 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus
9636 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus
9637 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus
9638 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
9639 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, utomhus
9640 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus
9641 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus
9642 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus
9653 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus
9654 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
9662 Oaktam våldtäkt, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus
9667 Oaktam våldtäkt, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus
9669 Oaktam våldtäkt, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus
9675 Sexuellt övergrepp, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation
9677 Sexuellt övergrepp, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation
9678 Sexuellt övergrepp, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta
9679 Sexuellt övergrepp, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation

9691 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation
9692 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj
9693 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation
9694 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta
9697 Sexuellt ofredande, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation
9698 Sexuellt ofredande, mot man 18 år eller äldre, obekanta

INKLUDERADE BROTTSKODER 15 TILL 17 ÅR

Radetiketter
0615 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot flicka 15-17 år
0616 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot pojke 15-17 år
0671 Sexuellt utnyttjande av flicka 15-17 år
0672 Sexuellt utnyttjande av pojke 15-17 år
0675 Sexuellt övergrepp inkl. grovt (6 §) mot barn, flicka 15-17 år
0676 Sexuellt övergrepp inkl. grovt (6 §) mot barn, pojke 15-17 år
0684 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus
0685 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus
0688 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus
0689 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus
0691 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15-17 år, inomhus
0692 Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, utomhus
0696 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, utomhus
0697 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, inomhus
0699 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15-17 år, inomhus
9603 Sexuellt ofredande mot flicka 15-17 år
9604 Sexuellt ofredande mot pojke 15-17 år
9608 Oaktsam våldtäkt mot flicka 15-17 år, inomhus
9615 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot flicka 15-17 år
9619 Oaktsamt sexuellt övergrepp mot flicka 15-17 år

APPENDIX 2 ÄRENDEFÖRDELNING UTIFRÅN BROTTSKOD FÖR RESPEKTIVE KOD I RESPEKTIVE POLISOMRÅDE

	2016	2017	2018	2019	Tot
PO Fyrbodals	98	102	80	94	374
0615 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot flicka 15-17 år	5	5	1		11
0616 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot pojke 15-17 år	1	1	2		4
0671 Sexuellt utnyttjande av flicka 15-17 år	1	2	1		4
0672 Sexuellt utnyttjande av pojke 15-17 år		1	1		2
0675 Sexuellt övergrepp inkl. grovt (6 §) mot barn, flicka 15-17 år	2	1		2	5
0676 Sexuellt övergrepp inkl. grovt (6 §) mot barn, pojke 15-17 år				1	1
0684 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus				2	2
0685 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus			1		1
0688 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus	5	4	4	6	19
0689 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus	20	16	27	34	97
0691 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15-17 år, inomhus	1	3	1		5
0692 Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, utomhus		1			1
0696 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, utomhus	2	2	2		6
0697 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, inomhus	10	5	4	4	23
0699 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15-17 år, inomhus	1				1
9603 Sexuellt ofredande mot flicka 15-17 år	46	50	32	39	167
9604 Sexuellt ofredande mot pojke 15-17 år	4	11	4	1	20
9608 Oaktsam våldtäkt mot flicka 15-17 år, inomhus				3	3
9615 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot flicka 15-17 år				1	1
9619 Oaktsamt sexuellt övergrepp mot flicka 15-17 år				1	1
PO Hallands	38	67	68	60	233
0615 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot flicka 15-17 år	2	2			4
0616 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot pojke 15-17 år	1	1			2
0672 Sexuellt utnyttjande av pojke 15-17 år			2		2
0675 Sexuellt övergrepp inkl. grovt (6 §) mot barn, flicka 15-17 år			1	2	3
0685 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus			2		2
0688 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus	3	3	3	1	10
0689 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus	7	11	12	21	51
0692 Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, utomhus			1		1
0696 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, utomhus	1			1	2
0697 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, inomhus	1	5	7	3	16
0699 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15-17 år, inomhus		1			1
9603 Sexuellt ofredande mot flicka 15-17 år	20	43	37	28	128
9604 Sexuellt ofredande mot pojke 15-17 år	3	1	3	1	8
9608 Oaktsam våldtäkt mot flicka 15-17 år, inomhus				1	1
9615 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot flicka 15-17 år				1	1
9619 Oaktsamt sexuellt övergrepp mot flicka 15-17 år				1	1
PO Skaraborgs	67	42	52	52	213
0615 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot flicka 15-17 år	2	2	1		5

0616 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot pojke 15-17 år	1	1			2
0671 Sexuellt utnyttjande av flicka 15-17 år	1				1
0675 Sexuellt övergrepp inkl. grovt (6 §) mot barn, flicka 15-17 år			2		2
0684 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus	1	1		1	3
0685 Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus		1		1	2
0688 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, utomhus			4	1	5
0689 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15-17 år, inomhus	8	13	13	17	51
0691 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15-17 år, inomhus	2	1			3
0697 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15-17 år, inomhus	5	3	4	1	13
0699 Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15-17 år, inomhus	1				1
9603 Sexuellt ofredande mot flicka 15-17 år	44	19	27	25	115
9604 Sexuellt ofredande mot pojke 15-17 år	2	1	1	5	9
9608 Oaktsam våldtäkt mot flicka 15-17 år, inomhus				1	1
Totalsumma	203	211	200	206	820

	2016	2017	2018	2019	Tot
0607 Sexuellt ofredande, exhibitionism	75	57	20	21	173
PO Fyrbodal	20	14	6	9	49
PO Halland	31	22	10	9	72
PO Skaraborg	24	21	4	3	52
0609 Koppleri		4	6	4	14
PO Fyrbodal		1	3	2	6
PO Halland		2	2	1	5
PO Skaraborg		1	1	1	3
0613 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot kvinna 18 år eller äldre	14	24	10		48
PO Fyrbodal	8	7	5		20
PO Halland	3	6	2		11
PO Skaraborg	3	11	3		17
0614 Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot man 18 år eller äldre	1	1			2
PO Fyrbodal		1			1
PO Skaraborg	1				1
0648 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	12	12	8		32
PO Fyrbodal	5	4	4		13
PO Halland	4	5	2		11
PO Skaraborg	3	3	2		8
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	13	7	18		38
PO Fyrbodal	9	3	6		18
PO Halland	4	1	6		11
PO Skaraborg		3	6		9
0650 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man	1				1
PO Halland	1				1
0660 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	26	36	30		92
PO Fyrbodal	10	15	10		35
PO Halland	5	9	15		29
PO Skaraborg	11	12	5		28

0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	175	212	266		653
PO Fyrbodal	71	75	109		255
PO Halland	50	64	81		195
PO Skaraborg	54	73	76		203
0662 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man	1	2	2		5
PO Fyrbodal		2	1		3
PO Skaraborg	1		1		2
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man	3	9	6		18
PO Fyrbodal	1	4	2		7
PO Halland		3			3
PO Skaraborg	2	2	4		8
4024 Köp av sexuell tjänst	16	17	4	33	70
PO Fyrbodal	7	10	2	18	37
PO Halland	2	5	2	7	16
PO Skaraborg	7	2		8	17
9605 Sexuellt ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	358	386	337	163	1244
PO Fyrbodal	107	151	115	57	430
PO Halland	113	122	120	62	417
PO Skaraborg	138	113	102	44	397
9606 Sexuellt ofredande mot man 18 år eller äldre	14	38	31	13	96
PO Fyrbodal	4	10	9	5	28
PO Halland	5	12	12	7	36
PO Skaraborg	5	16	10	1	32
9617 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot kvinna 18 år eller äldre			7	4	11
PO Fyrbodal			4	2	6
PO Halland			2	2	4
PO Skaraborg			1		1
9618 Sexuellt övergrepp inkl. grovt mot man 18 år eller äldre			2		2
PO Halland			1		1
PO Skaraborg			1		1
9627 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus			2	3	5
PO Fyrbodal			1		1
PO Skaraborg			1	3	4
9628 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus				2	2
PO Fyrbodal				1	1
PO Halland				1	1
9629 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus			1	4	5
PO Fyrbodal				2	2
PO Halland				2	2
PO Skaraborg			1		1
9630 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				1	1
PO Fyrbodal				1	1
9632 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus				2	2
PO Halland				1	1
PO Skaraborg				1	1

9634 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				3	3
PO Fyrbodal				1	1
PO Halland				1	1
PO Skaraborg				1	1
9635 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus			12	85	97
PO Fyrbodal			6	29	35
PO Halland				32	32
PO Skaraborg			6	24	30
9636 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus				17	17
PO Fyrbodal				6	6
PO Halland				6	6
PO Skaraborg				5	5
9637 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus			3	96	99
PO Fyrbodal			2	37	39
PO Halland			1	33	34
PO Skaraborg				26	26
9638 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus			1	46	47
PO Fyrbodal			1	17	18
PO Halland				15	15
PO Skaraborg				14	14
9639 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, utomhus				1	1
PO Halland				1	1
9640 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus				1	1
PO Skaraborg				1	1
9641 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus			1	10	11
PO Fyrbodal				3	3
PO Halland			1	3	4
PO Skaraborg				4	4
9642 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				17	17
PO Fyrbodal				6	6
PO Halland				6	6
PO Skaraborg				5	5
9653 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus				4	4
PO Fyrbodal				4	4
9654 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				5	5
PO Fyrbodal				2	2
PO Halland				1	1
PO Skaraborg				2	2
9662 Oaktsam våldtäkt, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				1	1
PO Fyrbodal				1	1
9667 Oaktsam våldtäkt, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus				4	4
PO Halland				3	3
PO Skaraborg				1	1
9669 Oaktsam våldtäkt, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus				4	4

PO Fyrbodal				2	2	
PO Skaraborg				2	2	
9675 Sexuellt övergrepp, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation				1	1	
PO Halland				1	1	
9677 Sexuellt övergrepp, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation				2	2	
PO Halland				2	2	
9678 Sexuellt övergrepp, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta				4	4	
PO Fyrbodal				1	1	
PO Halland				3	3	
9679 Sexuellt övergrepp, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation				1	1	
PO Skaraborg				1	1	
9691 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation				14	14	
PO Fyrbodal				3	3	
PO Halland				6	6	
PO Skaraborg				5	5	
9692 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj				4	4	
PO Halland				2	2	
PO Skaraborg				2	2	
9693 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation				71	71	
PO Fyrbodal				33	33	
PO Halland				23	23	
PO Skaraborg				15	15	
9694 Sexuellt ofredande, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta				1	104	105
PO Fyrbodal				46	46	
PO Halland				1	31	32
PO Skaraborg				27	27	
9697 Sexuellt ofredande, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation				4	4	
PO Fyrbodal				3	3	
PO Halland				1	1	
9698 Sexuellt ofredande, mot man 18 år eller äldre, obekanta				7	7	
PO Fyrbodal				5	5	
PO Halland				1	1	
PO Skaraborg				1	1	
Totalsumma	709	805	768	756	3038	

APPENDIX 3

ÄRENDEFÖRDELNING AV INKOMNA ÄRENDEN I NYTILLKOMNA BROTTSKODER I RESPEKTIVE POLISOMRÅDE

	2016	2017	2018	2019	Total
PO Fyrbodal	96	103	142	108	449
0648 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	5	4	4		13
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	9	3	6		18
0660 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	10	15	10		35
0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	71	75	109		255
0662 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man		2	1		3
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man	1	4	2		7
9627 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus			1		1
9629 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus				2	2
9630 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				1	1
9634 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				1	1
9635 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus			6	29	35
9636 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus				6	6
9637 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus			2	37	39
9638 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus			1	17	18
9641 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus				3	3
9642 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				6	6
9653 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus				4	4
9654 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				2	2
PO Halland	64	82	106	101	353
0648 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	4	5	2		11
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	4	1	6		11
0650 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man	1				1
0660 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	5	9	15		29
0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	50	64	81		195
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man		3			3
9629 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus				2	2
9632 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus				1	1
9634 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				1	1
9635 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus				32	32
9636 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus				6	6

9637 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus			1	33	34
9638 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				15	15
9639 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, utomhus				1	1
9641 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus			1	3	4
9642 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				6	6
9654 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				1	1
PO Skaraborg	71	93	102	86	352
0648 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	3	3	2		8
0649 Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna		3	6		9
0660 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot kvinna	11	12	5		28
0661 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot kvinna	54	73	76		203
0662 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus mot man	1		1		2
0663 Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus mot man	2	2	4		8
9627 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus			1	3	4
9629 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus			1		1
9632 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus				1	1
9634 Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, utomhus				1	1
9635 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom parrelation, inomhus			6	24	30
9636 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus				5	5
9637 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus				26	26
9638 Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus				14	14
9640				1	1
9641				4	4
9642				5	5
9654				2	2
Totalsumma	231	278	350	297	1154

APPENDIX 4 KONTROLLERADE VARIABLER, INNEHÅLLSANALYS

Vid genomförd innehållsanalys har det funnits ett betydande behov av omfattande utredningsmaterial i de ärenden som inkluderats. Till skillnad mot innehållsanalys genomförd i delrapport 1 (kartläggning av brott i nära relation) har färre kontrollvariabler ingått vid genomförandet av innehållsanalysen. Därmed har även betydelsen av omfattning av utredningsmaterial i viss utsträckning påverkats. Totalt antal kontrollerade ärenden 300. Av 300 har 204 ärenden inkluderats i analyserna. Resultaten i genomförd innehållsanalys begränsas av om det i utredningsmaterialet har framkommit information om inkluderade kontrollvariabler. För att en undersökt variabel ska ha kunnat besvaras jakande har det krävts *bekräftad information* från en eller flera av följande:

Berörda parter.

Fler än en förhörd källa.

Externa dokument (exempelvis genom läkarutlåtande).

Undersökta variabler har besvarats med ja eller nej (för eventuella undantag se beskrivning för respektive variabel) och därefter kodats till 0:or (nej) och 1:or (ja) i statistikprogrammet SPSS.

Observera att variabeln har besvarats nekande om informationen i utredningsmaterialet varit otillräckligt. Det innebär att det kan finnas en högre förekomst av kontrollerade variabler än vad som framkommit under analysen.

Ålder för målsägande och misstänkt avser ålder vid brottstillfället?

Baserat på födelsedatum och brottsdatum.

Kön för målsägande och misstänkt.

Fanns det information om annat födelseland än Sverige? Om ja- vilket land?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/eller extern dokumentation alternativt identifikation fastställd av polisen. Vid avsaknad om annan information har Sverige rapporterats som födelseland.

I vilken typ av miljö begicks brottet?

Informationsinhämtning primärt utifrån anmälan och/ eller förhör och/ eller extern dokumentation.

Fanns det fler brottsmisstankar mot den misstänkte?

Informationsinhämtning från utredningsmaterialets personalia i Durtvä.

Framkom det information om att misstänkt förhördes i inkluderad utredning?

Vid avsaknad av dokumentation av genomförda förhör och/eller annan relevant utredningsinformation (exempelvis dokumentation genom PM eller tjänsteanteckning eller annat) besvarades frågan nekande.

Skedde anmälan av eller under uppmaning av annan aktör?

Exempelvis av eller på uppmaning av kvinnojour, sjukvårdskontakt, socialtjänst, skola. Information utifrån utredningsuppgifter.

Vilken relation har parterna till varandra?

Information om parternas relation till varandra har framkommit i samtliga ärenden förutom där misstänkt varit okänd.

Har det förekommit alkoholbruk/ missbruk för målsägande/ för misstänkt?

Jakande svar har krävt berörd parts uttalande, alternativt två eller fler vittnen och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har det förekommit drogbruk/ missbruk för målsägande/ för misstänkt?

Jakande svar har krävt berörd parts uttalande, alternativt två eller fler vittnen och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har våldet utförts utifrån en hedersrelaterad kontext?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För att inkluderas har det krävts att begreppet heder återfinns i ett relevant sammanhang och det är därmed berörda parter definition som redovisas. Begreppet ska för jakande svar ha uttryckts från minst en av berörda parter och/ eller genom extern dokumentation.

Har personen ett stabilt privat supportsystem kring sig?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Avser olika former av privat socialt stöd som exempelvis familj, vänner, kollegor eller annat. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har socialtjänsten varit inkopplad på något sätt för målsägande och/ eller misstänkt?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Kan inkludera kontakt direkt relaterad till aktuellt brott men kan även inkludera en sedan tidigare etablerad kontakt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har målsägande och/eller misstänkt varit under insats av socialtjänsten under tiden för eller i direkt anknytning till tiden för brottet?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats. Avser exempelvis omhändertagande och placering i exempelvis familjehem eller HVB-boende.

Har det förekommit suicidal tankar och/ eller handlingar?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har personen gett uttryck för låg, sänkt, försämrad självkänsla?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. Jakande svar har krävt berörd parts uttalande och/ eller extern dokumentation. Vid oklarhet har nekande svar rapporterats.

Har målsägande utsatts för fysiskt våld vid brottstillfället?

Rapporteras för målsägande. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har personen behövt uppsöka vård i anslutning till brottet på grund av fysiska skador?

Rapporteras för målsägande. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har personen haft stödsamtal som en direkt konsekvens av våldet?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation. Stödsamtal kan exempelvis vara skolkurator, kommunal familjeenhet/centrum, kuratorkontakt via vårdcentral eller annan liknande extern aktör. Avser inte BUP eller vuxenpsykiatri som istället inkluderas i variabeln kontakt med psykiatrin.

Har personen lidit av depression i samband med tillfälle/ period för våldet?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Har personen någon form av fastställd psykiatrisk diagnos?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation. Utlåtande från förälder har inkluderats.

Exempelvis: Neuropsykiatrisk diagnos, intellektuell funktionsnedsättning, personlighetsstörning, PTSD.

Har personen haft kontakt med psykiatrin som en direkt konsekvens av sin diagnos och/ eller som en konsekvens av annan psykisk ohälsa?

Rapporteras separat för målsägande respektive misstänkt. För jakande svar ska information framkommit från berörda parter och/ eller extern dokumentation.

Förekommer eller har m.t förekommit som misstänkt i ytterligare minst ett unikt ärende?

Detta inkluderar även brottslighet av icke våldsam karaktär. För jakande svar ska information framkommit från någon av berörda parter och/ eller extern dokumentation.

